

Social
Innovation
Piraeus

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ

Μελέτη Σημαντικότητας Αθλητισμού & Πολιτισμού στο Δήμο Πειραιά

Ανάπτυξη προτάσεων κοινωνικής άθλησης
και πρόσβασης των νέων στον αθλητισμό σε
τοπικό επίπεδο

Αριάδνη – Δάφνη Στεργιοπούλου

Επιστημονικό Προσωπικό/Σύνταξη Μελετών

Φεβρουάριος 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη • εργασία • αλληλεγγύη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (σύντομος ορισμός για τον αθλητισμό, είδη αθλητισμού και σωματικής άσκησης, αθλητισμός/χορός και παιχνίδι, κοινωνική αντίληψη για τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση).....	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ (γενικά, στην παρούσα μελέτη).....	8
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	12
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	15
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ (αρμόδιοι φορείς για τις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία, τοπική ιδιαιτερότητα: γαλάζια οικονομία και ΟΣΦΠ, σύνοψη)	20
ΣΗΜΕΙΑ ΕΣΤΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ (Κοινωνική περίσταση στον Δ.Πειραιά: πληθυσμός- επιδόματα, τα οφέλη του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης, παράμετροι παρακίνησης για συμμετοχή σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, επιπτώσεις πανδημίας Covid19: διεθνώς/η πανδημία ως ευκαιρία/ νέα κανονικότητα, στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, στον Δ.Πειραιά).....	33
ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία στον Δ.Πειραιά, ημερολόγιο λειτουργίας αθλητικών-πολιτιστικών σωματείων, αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία, πρόταση διατακτικών, δημόσια ιδρύματα α'βάθμιας και	

β'βάθμιας εκπαίδευσης στον Δ.Πειραιά, σύνοψη δεδομένων υφιστάμενης κατάστασης).....	58
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (αναγνώριση κινδύνου μη επαρκούς επιπέδου σωματικής άσκησης, ανάλυση κινδύνου, αξιολόγηση κινδύνου, αποτύπωση κινδύνου υλοποίησης προτάσεων & συμπεράσματα, σύνοψη)	76
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (αναγκαιότητα σωματικής δραστηριότητας, σύνοψη - αναγκαιότητα κοινωνικής παρέμβασης) .	85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	93
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ (καλλέργεια αθλητικών-πολιτιστικών αξιών, οικονομική κρίση-απαντήσεις στην αδυναμία κάλυψης εξόδων, ειδική συνθήκη πανδημίας Covid19, πρακτικές εκδοχές για παρεμβάσεις).....	95
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	104
ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	107
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	114

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο αθλητικές και κατ' επέκταση και πολιτιστικές δράσεις, εννοούμε το σύνολο των δράσεων που στηρίζονται στην φυσική άσκηση, όπως λ.χ. η γυμναστική και ο χορός. Παρατηρείται ότι όταν συζητούμε για τέτοιες δράσεις, χρησιμοποιούμε διάφορους όρους όπως φυσική ή σωματική αγωγή, άθληση, άθληση και ψυχαγωγία, άθλημα, σπορ, αθλητισμός, μαζικός ή ερασιτεχνικός αθλητισμός, οργανωμένες ή άτυπες αθλητικές δραστηριότητες, πολιτιστικές δραστηριότητες, επαγγελματικός ή υψηλός αθλητισμός και πρωταθλητισμός, ή ακόμα, τα ρήματα αθλούμαι, γυμνάζομαι, χορεύω, προπονούμαι, γεγονός που φανερώνει τον δυναμικό, άλλοτε αλληλο-συμπληρωματικό και άλλοτε διαφοροποιητικό, αλλά πάντα ευέλικτο χαρακτήρα των εννοιών αυτών.

Σύντομος ορισμός για τον αθλητισμό

Ως πιο γενικός, επικρατεί ο όρος αθλητισμός, έννοια ωστόσο σύνθετη και με αδιάκοπα μεταβαλλόμενο περιεχόμενο ανά τους αιώνες. Με ετυμολογική ρίζα στην ελληνική λέξη 'άθλος', παραπέμπει στον μόχθο και την μεθοδική προσπάθεια, ενώ η κατάληξη '-ισμός' υποδηλώνει την 'τάση για'. Ως αθλητισμός ορίζεται το σύνολο των ατομικών και ομαδικών δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη γύμναση του σώματος καθώς επίσης συμπεριλαμβάνονται σε αυτόν και οργανωτικές δομές όπως σύλλογοι που ασχολούνται με αυτές τις δραστηριότητες¹. Αν και αρχαίος, ο όρος επανεμφανίστηκε και καθιερώθηκε διεθνώς από την γαλλική γλώσσα πριν από δύο αιώνες (athlétisme) και σημαίνει την συστηματική σωματική καλλιέργεια και δράση με ειδικό τρόπο, μεθοδολογία και

¹<https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

παιδαγωγική, με σκοπό την ύψιστη σωματική απόδοση, ως επίδοση σε αθλητικούς αγώνες, στο αθλητικό και κοινωνικό γίνεσθαι².

Ο παιδαγωγός και ιστορικός Pierre de Coubertin, ιδρυτής των σύγχρονων ολυμπιακών αγώνων και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, αναφέρεται στον αθλητισμό ως μία σφαιρική παιδαγωγική και ανθρωπιστική προοπτική. Ο αθλητισμός δεν πρέπει να νοείται ως αυτοσκοπός, αλλά ως μέσο στην υπηρεσία του πολίτη³. Ανάλογα με τις αθλητικές δραστηριότητες, θεωρούμε ότι και οι πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως η συστηματική ενασχόληση με διάφορα είδη χορού, μπορούν να προσφέρουν αντίστοιχα οφέλη.

Είδη αθλητισμού και σωματικής άσκησης

Η έννοια του αθλητισμού ως πολιτισμικό αγαθό είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εκάστοτε κοινωνία και τον πολιτισμό της. Λόγου χάριν, στην Αρχαία Αθήνα είχε διευρυνμένο παιδαγωγικό χαρακτήρα, ενώ στην Σπάρτη αποτελούσε μέρος της στρατιωτικής εκπαίδευσης. Κατά την σύγχρονη εποχή, διαχωρίζουμε τύπους αθλητισμού αναλόγως της κεντρικής ή μη θέσης που καταλαμβάνει στην ζωή ενός ατόμου. Έτσι, διακρίνουμε τον επαγγελματικό από τον ερασιτεχνικό αθλητισμό: για τους επαγγελματίες αθλητές ο αθλητισμός αποτελεί την κύρια και αυστηρά δομημένη φυσική δραστηριότητά τους, με αυστηρούς κανόνες, υψηλό ανταγωνισμό και εξειδίκευση, με βασικό σκοπό τη μεγιστοποίηση της απόδοσης. Για τους ερασιτέχνες αθλητές ο αθλητισμός αποτελεί συμπληρωματική δραστηριότητα στην καθημερινότητά τους και, εδώ, η σωματική άσκηση έχει στόχο την καλή φυσική κατάσταση, ενώ συμβαίνει σε χαμηλότερα επίπεδα

²<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_de_Coubertin,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

ανταγωνισμού⁴. Συχνά, ως συνώνυμο του κοινού αθλητισμού χρησιμοποιείται επίσης ο όρος άθληση, επίσης ο όρος μαζικός αθλητισμός και, τους όρους αυτούς, τους διαφοροποιούμε από τον υψηλό αθλητισμό και πρωταθλητισμό. Επίσης, διαχωρίζουμε συναγωνιστικά από μη συναγωνιστικά αθλήματα, ομαδικά ή ατομικά, εκείνα που αποτελούν φυσικές δραστηριότητες, οργανωμένες ή άτυπες δραστηριότητες και, τα αθλητικά παιχνίδια. Ο αθλητισμός είναι ένα δυναμικό κοινωνικό φαινόμενο που βασίζεται στην σωματική άσκηση, η οποία, με διαφορετικό τρόπο και ανάλογες ιδιότητες, συναντάται και σε πολιτιστικές δραστηριότητες όπως τα εργαστήρια χορού.

Αθλητισμός, χορός και παιχνίδι

Συνδυαστικά με τον αθλητισμό, η έννοια του παιχνιδιού αναδεικνύεται εξαιρετικής σημασίας, δεδομένου ότι ως και την δεκαετία του '80 το αθλητικό παιχνίδι αποτελούσε το μεγαλύτερο μέρος των παιχνιδιών των παιδιών. Ως τότε, το παιχνίδι είναι συνδεδεμένο με τον αθλητισμό. Το παιχνίδι, μέσα από τη ενασχόληση με κάποιο είδος τέχνης όπως ο χορός ή με κάποιου αθλήματος ή ακόμα και μέσα από το χιούμορ, αποτελεί το κλειδί για την συναισθηματική και ψυχολογική ευεξία του ατόμου. Μέσα από την παιγνιώδη διαδικασία, σε συνθήκες αυθορμητισμού αλλά μέσα σε καθορισμένο πλαίσιο, το άτομο ανεξαρτήτως της ηλικίας τους απελευθερώνεται, εκφράζει την δημιουργικότητά του, ανακαλύπτει πτυχές του και αναπτύσσεται συναισθηματικά⁵.

⁴ Berger, Pargman, & Weinberg, 2007 in:
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

⁵ Σχετικά με τον ρόλο του παιχνιδιού στην συναισθηματική ανάπτυξη παραπέμπουμε στο έργο του Donald W. WINNICOTT. Ενδεικτικά λ.χ. <https://www.psychology.gr/diasimoi-psychoi/1677-donald-winnicott.html>, https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=zpNXDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT5&dq=donald+winnicott+theory&ots=LsCh8D6GPv&sig=9u41jLLs_rx8QGEEnGJSOv8V1QAM&redir_esc=y#v=onepage&q=donald%20winnicott%20theory&f=false.

Συγκεκριμένα στην Ελλάδα π.χ., τα παιδιά παίζανε κάνοντας ποδήλατο ή πατίνι, παίζοντας ποδόσφαιρο, κυνηγητό, κρυφτό, λάστιχο ή σκοινάκι. Με άλλα λόγια, έπαιζαν με δραστηριότητες με αθλητικό χαρακτήρα που υποστήριζαν την σωματική άσκηση άρα και την νευρομυϊκή συναρμογή. Σήμερα πλέον, οι παιγνιώδεις πηγές για τα παιδιά άλλαξαν και αντικαταστάθηκαν από άλλες δραστηριότητες με περιορισμένη φυσική συμμετοχή. Μάλιστα, από τα τρία βασικά χαρακτηριστικά του παιχνιδιού, δηλαδή την υποστήριξη ενός ρόλου, την φυσική-σωματική κίνηση και την επινοητική-κατασκευαστική πτυχή που συνεπάγεται την βελτίωση χειροτεχνικών δεξιοτήτων, το παιχνίδι βασίζεται πια, λ.χ. μέσω των παιχνιδιών δια της οθόνης, κυρίως στον ρόλο. Ο αθλητισμός, λοιπόν, χάνει την έννοια του παιχνιδιού, γίνεται ‘πρόγραμμα’ και νοείται ακόμα και ως ‘υποχρέωση’.

Με άλλα λόγια, παρατηρούμε ότι η ανάγκη της κίνησης ήταν παιχνίδι και ψυχαγωγία, και πως όταν μετατράπηκε σε οργανωμένη δραστηριότητα, μεταφέρθηκε από την πλατεία ή την αλάνα μιας γειτονιάς, σε συλλόγους ή γήπεδα, δηλαδή σε οργανωμένες δομές. Παρόλα αυτά, στην καθομιλουμένη, και στην ελληνική αλλά και σε άλλες γλώσσες, συχνά διατηρείται ο όρος ‘παίζω’ για να περιγράψει την ενασχόληση με μια αθλητική δραστηριότητα (πχ. ‘παίζω ποδόσφαιρο’). Αντιστοίχως, το πανηγύρι της κοινότητας που σήμαινε μεταξύ άλλων περίσταση για χορό για όλες τις ηλικίες, μετατράπηκε συχνά σε εκδήλωση ή δράσεις πολιτιστικών συλλόγων. Επιπλέον, παρατηρείται πως οι αθλητικοί θεσμοί -σύλλογοι, σωματεία- που αποτελούν τους βασικούς φορείς του αθλητισμού σήμερα στην χώρα μας, λειτουργούν προτάσσοντας την επίδοση, την άσκηση σε υψηλό επίπεδο και κατευθύνουν τα παιδιά προς τον πρωταθλητισμό⁶. Επίσης, χορευτικές-πολιτιστικές δραστηριότητες υποστηρίζονται από εξειδικευμένα στην τέχνη σωματεία, όπως σχολές χορού, συλλόγους και ωδεία ή μουσικές σχολές. Ωστόσο, θα ήταν εξίσου ουσιαστικό, να

⁶ Συνέντευξη με τον κο Νίκο Γ. Λεμονή – MSc Αθλητικής Παιδαγωγικής- Προπονητή Ποδοσφαίρου, 4/1/2021 -Αθήνα, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου

δημιουργηθεί μία τάση - ένα κίνημα που θα διαδίδει μία ανανεωμένη ιδέα για την θέση του μαζικού αθλητισμού και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην ζωή όλων μας.

Σήμερα, το εύρος της επιλογής των αθλημάτων και αθλητικών δραστηριοτήτων είναι πολύ μεγάλο, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι ένας ενδιαφερόμενος, ύστερα από επαρκή ενημέρωση από την πολιτεία και αναλόγως με τις προτιμήσεις και τις δυνατότητές του, θα μπορούσε να ασκείται συστηματικά σε αυτό που ο ίδιος θα έχει επιλέξει και το οποίο θα τον ικανοποιεί. Υπάρχουν, λόγου χάριν, αθλήματα τα οποία είναι ελάχιστα διαδεδομένα, αλλά θα μπορούσαν να αποτελέσουν πόλο έλξης συναγωνιστών-αθλητών για ήπια άσκηση αλλά και καλλιέργεια αξιών και του πνεύματος. Για παράδειγμα για το πετάνκ, άθλημα που προϋποθέτει απλές εγκαταστάσεις όπως επίπεδους δημόσιους ανοιχτούς χώρους (πάρκα, γήπεδα, πλατείες) και εξοπλισμό που διατίθεται στην αγορά σε χαμηλό κόστος (μεταλλικούς βόλους). Αθλήματα δηλαδή για υποψηφίους όλων των ηλικιών και των δύο φύλων, ήπιας σωματικής άσκησης, τα οποία ταυτόχρονα προτάσσουν το ομαδικό πνεύμα, την διαδικασία ανάπτυξης στρατηγικών, την οξύνοια και την παρατηρητικότητα και, τα οποία προσφέρουν ευχαρίστηση ακόμα και σε αρχάριους αθλητές και, μπορούν να αποτελέσουν μία συστηματική σωματική δραστηριότητα μακροπρόθεσμα, ακόμα και το έναυσμα για την ενασχόληση με επιπλέον αθλήματα. Η συστηματική ενασχόληση με αυτά, σημαίνει αθλητική ένταξη, η οποία με την σειρά της συνεπάγεται κοινωνική ένταξη ⁷.

Κοινωνική αντίληψη για τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση

Από τον λόγο των δύο ειδικών με πολυετή εμπειρία στο πεδίο, καθίσταται φανερό ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να χαραχθεί και να εφαρμοστεί μία στρατηγική για την ένταξη του ερασιτεχνικού αθλητισμού υπό καινοτόμους όρους στην ζωή των σημερινών πολιτών. Οι δύο ειδικοί μιλούν για την ανάγκη δημιουργίας νέας κοινωνικής στάσης απέναντι στον

⁷ Συνέντευξη με τον κο Αυγουστίνο Μίχαλο - καθηγητή φυσικής αγωγής, 10/1/2021- Αθήνα, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου.

αθλητισμό και, -θα συμπληρώναμε- κατ' επέκταση, στην φυσική άσκηση εν γένει, μέσω και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Τονίζουν ότι θα έπρεπε να ανανεωθεί η αντίληψη που έχει ο κοινός πολίτης για τον αθλητισμό καθώς και ο τρόπος με τον οποίον τον εντάσσει στην καθημερινή ζωή του, παραπέμποντας μάλιστα στα οφέλη του μαζικού αθλητισμού. Υπογραμμίζουν, επίσης, την ευθύνη της πολιτείας και των θεσμών για την ενημέρωση των πολιτών, εννοώντας την ενημέρωση για το εύρος και τον τύπο των διαφόρων αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ώστε να μπορεί ο κάθε πολίτης να εντοπίσει κάποια που προτιμάει και του ταιριάζει. Επίσης, αναφέρονται στις δυνατότητες που προσφέρονται στην αγορά, τις κοινωνικές παροχές και, προβληματίζονται σχετικά με δυνατότητες υποστήριξης από πλευράς πολιτείας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Γενικά

Στην παρούσα μελέτη αντιλαμβανόμαστε τις αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες υπό την ευρεία έννοια της σωματικής άσκησης, η συστηματική εφαρμογή της οποίας έχει πολλαπλά οφέλη στο άτομο και την κοινωνία. Οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες είναι μία πολυεπίπεδη διαδικασία. Η κοινωνική τους δομή έχει αλλάξει. Στην Ελλάδα, ιδιαίτερα με την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας καθώς και με την επέλαση της πανδημίας Covid19 από τον Μάρτιο 2020, διαπιστώνεται ότι η σωματική άσκηση παραμελείται ή δεν τίθεται στις προτεραιότητες κυρίως των κοινωνικά ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων, όπως ανέργους, εργαζόμενους ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, οικογένειες πολυτέκνων κλπ.

Ο αθλητισμός και η κάθε συστηματική μορφή σωματικής άσκησης, πέραν από πρακτική, θα έπρεπε να αποτελούν κοινωνική στάση. Η σημερινή κατάσταση, αναδεικνύει πως είναι επιτακτική ανάγκη να καλλιεργηθεί εκ νέου η κοινωνική αντίληψη για τον αθλητισμό και

την σωματική άσκηση. Στοχεύοντας στα παιδιά και τους νέους, μπορούμε να προσδοκούμε στην μακροπρόθεσμη ανανέωση της πεποίθησης για την θέση του αθλητισμού ή του χορού στην καθημερινή ζωή του μέσου πολίτη, σε όλα τα στάδια της ζωής του.

Οι τοπικοί οργανισμοί αυτοδιοίκησης μπορούν να συνδράμουν καθοριστικά στην αναδιαμόρφωση της κοινωνικής αντίληψης για τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση. Η προώθηση παρεμβάσεων κοινωνικής αθλητικής-σωματικής πολιτικής μπορεί μακροπρόθεσμα να δημιουργήσει προϋποθέσεις ένταξης του αθλητισμού ή του χορού στην καθημερινή ζωή της πλειοψηφίας των πολιτών ως μίας ευχαριστιακής και απαραίτητης συστηματικής πρακτικής.

Τα θέματα του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης καθώς και η σημασία τους πρέπει να τεθούν ξανά και να συζητηθούν ευρύτερα. Χωρίς αθλητική-ασκητική διαδικασία, πολλές πτυχές της σύγχρονης κοινωνίας κλονίζονται. Η άσκηση ως σύνθετη διαδικασία, προωθεί την υγεία και την ευεξία, υποστηρίζει την ακαδημαϊκή πρόοδο και κοινωνική ανάπτυξη. Τα οφέλη της άσκησης στην υγεία είναι συγκλονιστικά τόσο για τα παιδιά, όσο και για τους ενήλικες. Αν και μπορεί να φαίνεται δύσκολο να βρεθεί ο χρόνος και τα κίνητρα για να χωρέσει κάτι τέτοιο στο πρόγραμμα ενός ατόμου, για την απόκτηση και διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης οι ειδικοί προτείνουν 150 λεπτά μέτριας άθλησης ανά εβδομάδα. Μέσω μίας αθλητικής-ψυχαγωγικής διαδικασίας όλοι μπορούν να αναζητήσουν μια σωματική δραστηριότητα που να τους προκαλεί το ενδιαφέρον και τους ευχαριστεί. Η προσφορά/ύπαρξη εύρους επιλογής αθλημάτων-δραστηριοτήτων σημαίνει ότι κάθε άτομο μπορεί να εντοπίσει μια μορφή άσκησης που να του ταιριάζει και να του αρέσει. Με αυτόν τον τρόπο, η σωματική δραστηριότητα μετατρέπεται σε μία συναρπαστική διαδικασία: το άτομο παύει να την νιώθει ως υποχρέωση, την αναζητά και βρίσκει κίνητρα για να την πραγματοποιεί.⁸

⁸ <https://impoff.com/importance-of-sports/>

Στην παρούσα μελέτη

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, προσεγγίζεται το θέμα των αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στους νεότερους πολίτες του Δήμου Πειραιά, δηλαδή τα παιδιά και τους νέους-έφηβους από 5 έως 17 ετών.

Παρακάτω, θα μας απασχολήσουν κυρίως τα οφέλη του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης και η συμβολή τους στην καλή φυσική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται στην ανάπτυξη, στην υγιή κοινωνική ανάπτυξη και κοινωνικοποίησή τους, στην προσωπική τους ανέλιξη, δηλαδή την ακαδημαϊκή τους πρόοδο την επαγγελματική τους πορεία, εν γένει στην δημιουργία εσωτερικών αξιών και στον εμπλουτισμό και την βελτίωση των χαρακτηριστικών της ιδιοσυγκρασίας τους.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας και Ανθρωπίνων Υπηρεσιών των ΗΠΑ, το να συμμετέχει κάποιος σε αθλητικές -και πολιτιστικές- δραστηριότητες μπορεί να τον κάνει πιο δυνατό και πιο υγιή, συμβάλλοντας παράλληλα σε χαμηλότερα ποσοστά παχυσαρκίας⁹. Τα ενεργά άτομα τείνουν να έχουν χαμηλότερα ποσοστά διαβήτη και αρτηριακής πίεσης. Η τακτική άσκηση μέσω αθλητικών προγραμμάτων συμβάλλει στην καλύτερη λειτουργία της καρδιάς και των πνευμόνων. Η εκμάθηση αθλημάτων από την παιδική ηλικία συμβάλλει στην ωρίμανση και πνευματική ενηλικίωση του ατόμου, το μετατρέπει σε ενεργό ενήλικα¹⁰. Ορισμένα αθλήματα όπως το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ, τείνουν να έχουν πιο διαρκή αντίκτυπο από την παιδική ηλικία έως την ενηλικίωση. Σε αθλήματα όπως η κολύμβηση, παρατηρείται ότι οι αθλητές ακμάζουν στην παιδική και εφηβική ηλικία, αλλά αργότερα εγκαταλείπουν και δεν συμμετέχουν ως ενήλικες.¹¹

⁹ <https://www.hhs.gov/surgeongeneral/reports-and-publications/physical-activity-nutrition/index.html>

¹⁰ <https://www.sportanddev.org>

¹¹ <https://www.sportsrec.com/8127260/what-is-the-importance-of-sports-in-our-lives>

Το Υπουργείο Υγείας και Ανθρωπίνων Υπηρεσιών των ΗΠΑ αναφέρει, επίσης, ότι τα παιδιά που παίζουν αθλήματα είναι λιγότερο πιθανό να δοκιμάσουν και τελικά να κάνουν χρήση ναρκωτικών και καπνού¹². Τα παιδιά που συμμετέχουν σε αθλητικές -πολιτιστικές δραστηριότητες αναπτύσσουν υγιείς φιλίες, σχέσεις. Επίσης οι ενήλικες που αθλούνται, έχουν και αυτοί την ευκαιρία να αναπτύξουν φιλίες με άξονα έναν ενεργό τρόπο ζωής. Η ομαδική πρακτική και οι διαγωνισμοί/αγώνες παρέχουν επιλογές κοινωνικοποίησης που είναι πιο ωφέλιμες σε σύγκριση με πρακτικές άλλων πιο καθιστικών δραστηριοτήτων τόσο σε επίπεδο ατόμου όσο και κοινωνίας. Ο αθλητισμός ως συνολική διαδικασία, μπορεί να ωφελήσει ιδιαίτερα τα άτομα με χαμηλό εισόδημα, τα οποία μπορεί να μην έχουν τα χρήματα ή τους πόρους για κοινωνικοποίηση εκτός του αυτού¹³. Τα παιδιά και οι έφηβοι που ασχολούνται με αθλήματα φαίνεται πως αποδίδουν καλύτερα στο σχολείο, οι μαθητές που αθλούνται παίρνουν υψηλότερους βαθμούς. Έχουν επίσης χαμηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου και μεγαλύτερες πιθανότητες να σπουδάσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση¹⁴. Τα αθλήματα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στη διάδοση εσωτερικών αξιών χαρακτήρα. Ο αθλητισμός διδάσκει και προάγει την τιμότητα, την συνεργασία, την ομαδικότητα και το δίκαιο παιχνίδι. Το άτομο μαθαίνει να ακολουθεί κανόνες και να σέβεται τους συμπαίκτες και τους αντιπάλους του. Μαθαίνει να χάνει και να επανέρχεται μετά το λάθος. Η εμπειρία του 'νικητή και ηττημένου' διδάσκει τους ανθρώπους την ευγενή άμιλλα και την ταπεινότητα και, ο συναγωνισμός, γενικά, μπορεί να διδάξει στα άτομα τον αυτοσεβασμό, την αυτοπεποίθηση και την διαχείριση του άγχους.

Στην παρούσα μελέτη αναπτύσσονται οι λόγοι για τους οποίους είναι σημαντικό να συμμετέχουν τα παιδιά και οι έφηβοι σε αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες. Όταν παρατηρείται οικονομική αδυναμία ένταξής τους σε αυτές, ο Δήμος σε συνεργασία με

¹² <https://www.hhs.gov/sites/default/files/2018-annual-report.pdf>

¹³ <https://www.childfund.org/Content/NewsDetail/2147488955/>

¹⁴ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK201501/>

τοπικούς φορείς και αθλητικά-πολιτιστικά σωματεία, οφείλει να παρέμβει και να παρέχει αυτήν την δυνατότητα στους πολίτες. Αποδεικνύεται σταθερά επιστημονικά, πως η σταθερή ενασχόληση οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, πέραν τον πολλαπλών ατομικών οφελών, μειώνει πολιτειακά κόστη σε σχέση με παροχές αντιμετώπισης προβλημάτων. Οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες είναι πρόληψη, είναι παρέμβαση για την αποτροπή δημιουργίας ατομικών και κοινωνικών ζητημάτων. Συμβάλλει στην διαμόρφωση ενεργών ενήλικων πολιτών με αξίες, λόγου χάριν με σαφώς χαμηλότερο κίνδυνο ουσιοεξαρτήσεων, προβλημάτων σωματικής και ψυχικής υγείας ή και αναλφαβητισμού. Συνεπώς, η διασφάλιση της πρόσβασης και η δυνατότητα ένταξης όλων πολιτών του Δήμου σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες με ειδική στήριξη και προτεραιότητα σε παιδιά και νέους, αποτελεί μία κοινωνική παρέμβαση πρόληψης κοινωνικών φαινομένων, όπως ανεργία, κακή υγεία σε συλλογική κλίμακα. Συμβάλλει στην πρόληψη δημιουργίας επιπλέον ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και στην υποστήριξη των υπαρχουσών, με στόχο την έξοδό τους από την ευαλωτότητα, προσδοκώντας την βέλτιστη δυνατή κοινωνική συνοχή.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το αντικείμενο της παραδοτέας μελέτης αφορά στην θεώρηση της κατάστασης την σημερινή εποχή για τον τομέα των αθλητικών -πολιτιστικών δραστηριοτήτων στον Δήμο Πειραιά. Η μελέτη έχει στόχο την ανάπτυξη προτάσεων κοινωνικής άθλησης-σωματικής άσκησης και υποστήριξης της πρόσβασης των παιδιών και των νέων του Δήμου σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες. Ευκαταίο είναι να ενισχυθεί ο συνολικός πληθυσμός ανεξαιρέτως κριτηρίων οικονομικής κατάστασης, ενώ απαραίτητο είναι η κοινωνική υποστήριξη να εστιαστεί, αρχικά, στους δημότες που δεν έχουν τα μέσα να εντάξουν τα παιδιά τους στις προαναφερθείσες δραστηριότητες σε σταθερή και συστηματική βάση.

Η επιχειρηματολογία που αναπτύσσεται εδώ, βασίζεται στην τοπική και διεθνή βιβλιογραφία και αρθρογραφία, σε υλικό διαθέσιμο στο διαδίκτυο ή σε εξειδικευμένες βιβλιοθήκες και βάσεις αυτών, καθώς και στην προ-μελέτη για τον αθλητισμό συναδέλφου επιστημονικού προσωπικού για την σύνταξη μελετών. Δεδομένης της ειδικής συνθήκης που έχει δημιουργήσει η πανδημική περίσταση, πολλές επικοινωνίες με φορείς που είχαμε σχεδιάσει, δεν μπόρεσαν να πραγματοποιηθούν λόγω του ότι κατά το τελευταίο τρίμηνο βρίσκονται σε αναστολή. Παρόλα αυτά, μέσω ιδιωτικών δικτύων, αναπτύξαμε στοχευμένες επαφές και εμπλουτίσαμε το υλικό με πολύτιμες πληροφορίες που προέκυψαν από συνεντεύξεις με ειδικούς στον χώρο του αθλητισμού, με πολυετή και διεθνή εμπειρία, λαμβάνοντας έτσι τον παλμό του σύγχρονου πεδίου, τόσο για την κατάσταση στην Ελλάδα, όσο και ειδικά για την περίσταση στον Πειραιά.

Στο μέρος ‘Σημεία εστιασμού της μελέτης’ παρουσιάζεται η κοινωνική περίσταση που καταγράφεται στον Δήμο Πειραιά σήμερα, αναπτύσσονται εκτενώς τα πολλαπλά οφέλη του αθλητισμού-σωματικής άσκησης καθώς και οι παράμετροι παρακίνησης για δράση και συμμετοχή στην διάρκεια, δηλαδή καθ’ όλα τα στάδια της ζωής του μέσου πολίτη. Επιπλέον, λαμβάνεται υπ’ όψιν η ειδική συνθήκη που έχει επιφέρει η πανδημία Covid19, από παγκόσμια, ευρωπαϊκή, τοπική, ως και δημοτική κλίμακα.

Στο μέρος ‘Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης’ παρουσιάζονται τα αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία που καταγράφηκαν προσφάτως στην Δήμο Πειραιά, σωματεία που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στην περιοχή, κατηγοριοποιημένα βάσει παροχών και με αναφορά στο εύρος των συνδρομών συμμετοχής. Παρουσιάζονται επίσης ποσοτικά δεδομένα για τους εγγεγραμμένους μαθητές του τρέχοντος σχολικού έτους στα δημόσια ιδρύματα α’/βάθμιας και β’/βάθμιας εκπαίδευσης στα πέντε δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου και, τέλος, συνοψίζονται με συνθετικό τρόπο τα έως εδώ δεδομένα συνολικά.

Στην συνέχεια, στο μέρος ‘Εκτίμηση κινδύνου’ γίνεται επισταμένη ανάλυση για την αναγνώριση των κινδύνων που μπορεί να σημαίνει η μη επαρκής σωματική άσκηση του μέσου πολίτη, αναλύονται και αξιολογούνται οι πιθανές απειλές-κίνδυνοι και, αποτυπώνεται ο κίνδυνος υλοποίησης προτάσεων, ενώ παρατίθενται και τα έως εδώ συμπεράσματα.

Στο μέρος ‘Τεκμηρίωση αναγκαιότητας παρέμβασης’ βάσει της διαπίστωσης ότι κατά το τελευταίο διάστημα η συμμετοχή στις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες φθίνει επικινδύνως, αποτυπώνεται και αναλύεται η αναγκαιότητα της άθλησης-φυσικής άσκησης και της ψυχαγωγίας με έμφαση στα οφέλη για την ανάπτυξη των παιδιών και, στην συνέχεια, διατυπώνεται η αναγκαιότητα κοινωνικής παρέμβασης εκ μέρους των αρμοδίων φορέων, ενώ συνοψίζονται τα έως εδώ δεδομένα με έμφαση στον ρόλο που οφείλουν να διαδραματίσουν οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης θέτοντας ως πρώτιστο στόχο την κοινωνική συνοχή.

Ακολουθεί το μέρος ‘Συμπεράσματα’ όπου εξ επαγωγής όλων των προ-αναλυμένων επιχειρημάτων, υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα κοινωνικής παρέμβασης για ανάπτυξη προτάσεων κοινωνικής υποστήριξης σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες. Εδώ, γίνεται εκτενής αναφορά στον ρόλο που διαδραματίζουν εκδοχές οργανωμένου -αλλά και ο άτυπου- αθλητισμού για την σωματική, συναισθηματική, ψυχική και νοητική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων.

Τα συμπεράσματα διαδέχεται το μέρος των ‘Προτάσεων για τον Δήμο Πειραιά’ στο οποίο εξετάζεται πόσο σημαντική είναι η ανανέωση και η προώθηση της κοινωνικής αντίληψης σχετικά με την σωματική άσκηση, τον αθλητισμό και του αθλητικού ιδεώδους. Ο συλλογισμός που ακολουθείται στηρίζεται στην θεώρηση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και αποπειράται να δώσει απαντήσεις στην αδυναμία των πολιτών για κάλυψη

συνδρομών σχετικά με την συστηματική συμμετοχή -ειδικά των παιδιών και των νέων- σε οργανωμένες αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες. Εδώ, λαμβάνεται υπ' όψιν η ειδική συνθήκη της πανδημίας Covid19, και διατυπώνονται ιδέες όπου η απειλή μετουσιώνεται σε ευκαιρία και αφορμή για έναν νέο και καινοτόμο αναστοχασμό περί τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση, ενώ γίνεται αναφορά σε σειρά ιδεών για πρακτικές εκδοχές κοινωνικών παρεμβάσεων.

Τέλος, στον 'Επίλογο', υπό μορφή συνολικής σύνοψης της μελέτης, γίνεται επισήμανση στην σημαντικότητα ένταξης της αθλητικής-πολιτιστικής διαδικασίας στην καθημερινή ζωή του μέσου πολίτη και επαναλαμβάνεται ο ρόλος που διαδραματίζει η πολιτεία. Τονίζεται η σημασία της πρωτοβουλίας και της άμεσης παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με θέματα όπως ο αθλητισμός-σωματική άσκηση που εκτός από ψυχαγωγική και αναπτυξιακή διαδικασία, μπορεί να αποτελέσει το μεθοδολογικό εργαλείο τόνωσης και καλλιέργειας της κοινωνικής συνοχής.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει καθοριστικό ρολό για τον αθλητισμό και τα αθλήματα σε μία χώρα καθώς, τον τελευταίο καιρό, παρατηρείται μία τάση μεταβίβασης ποικίλων αρμοδιοτήτων από την κεντρική αυτοδιοίκηση στην τοπική και όχι άδικα, καθώς οι ΟΤΑ εκ των πραγμάτων βρίσκονται πιο κοντά στους πολίτες, είναι άμεσοι αποδέκτες των επιθυμιών τους και των παραπόνων τους και, καθώς φαίνεται είναι πράγματι οι καταλληλότεροι φορείς για να ασκήσουν ορθή πολιτιστική πολιτική (Στέλλα, 2016).

Μεταξύ άλλων, ο δήμος και η κοινότητα υπάγονται στις πρωταρχικές μορφές τοπικής δημοκρατίας και εκφράζουν τις λαϊκές παραδόσεις, προστατεύοντας την πολιτιστική κληρονομιά, διατηρώντας και προβάλλοντας τις ιδιαιτερότητες του κάθε τόπου,

συνδέοντας τις τοπικές κοινωνίες με άλλες του εξωτερικού μέσω του θεσμού της αδελφοποίησης, χρησιμοποιώντας τις ιδιαιτερότητες μίας τοπικής κοινωνίας ως μέσο σύζευξης των πολιτισμών (Σπανού, 2015).

Στο σύγχρονο ελληνικό κράτος, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης διαφαίνεται μέσω του νόμου «Καλλικράτης», μέσω του οποίου αφενός επετεύχθη σύζευξη ποικίλων οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης σε 325 δήμους και, αφετέρου, δημιουργήθηκαν οι 13 περιφέρειες, οι οποίες αντικατέστησαν τους δευτεροβάθμιους οργανισμούς και για τις οποίες υιοθετήθηκε η εκλογή περιφερειάρχη και περιφερειακού συμβουλίου. Αναφορικά με τον αθλητισμό, ο «Καλλικράτης» προωθεί στην τοπική αυτοδιοίκηση δύο θεμελιώδεις υποχρεώσεις (Τύμη, 2018). Πρώτα-πρώτα, την καλεί να συμμετάσχει σε εκδηλώσεις και προγράμματα που βρίσκονται υπό την αιγίδα οποιουδήποτε πολιτιστικού ή αθλητικού περιφερειακού/δημοτικού φορέα, προκειμένου να επιτευχθεί ουσιαστική στήριξη στο έργο που επιτελούν οι προαναφερθέντες φορείς. Επίσης, την καλεί να συνεργαστεί με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, που υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να υλοποιηθούν διάφορων ειδών αθλητικά-πολιτιστικά προγράμματα. Βεβαίως, η στήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν θα πρέπει να περιορίζεται μονάχα στις μεγάλες βαθμίδες, αλλά με το ίδιο σθένος θα πρέπει να υποστηρίζει προγράμματα συλλόγων ερασιτεχνικού χαρακτήρα, όπως και άλλων ιδιωτικών φορέων (Νικολαΐδου et al., 2014).

Η σημασία των αθλητικών- πολιτιστικών δραστηριοτήτων αυξάνεται όλο και πιο πολύ, αναδεικνυοντάς τες ως ένα μέσον κοινωνικοποίησης το οποίο, μάλιστα, δύναται να διαμορφώσει ταυτότητες πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές παγκοσμίως (Χατζηπαύλου, 2015). Ο αθλητισμός στις μέρες μας διαμορφώνει παιδεία, καθώς υπάρχει στη συντριπτική πλειοψηφία των σχολικών ιδρυμάτων παγκοσμίως και διαμορφώνεται ανάλογα με την εκάστοτε τοπική κουλτούρα, ενώ γίνεται αρωγός στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης των παιδιών, αλλά και στη διαδικασία εκμάθησης της πειθαρχίας και της

έννοιας της ομαδικότητας. Αθλητισμός και εκπαίδευση είναι έννοιες-διαδικασίες αλληλένδετες οι οποίες αμφότερες, συνδυαστικά και με άλλες παραμέτρους όπως η τοπική θρησκεία, διαμορφώνουν προσωπικότητες. Εκπαίδευση και αθλητισμός έχουν αποκτήσει μία εξέχουσα θέση σε όλες τις τοπικές κοινωνίες του κόσμου, προσφέροντας στους νέους τη γνώση για τη σημαντικότητα της ομάδας και της συνεργασίας, της αυτοπεποίθησης και της αυτογνωσίας, της αυτονομίας, ακόμη και της δικαιοσύνης, μία έννοια που γίνεται επιτυχώς αντιληπτή από έναν νέο άνθρωπο μέσα από τους κανόνες που υπάρχουν σε ένα άθλημα. Ο αθλητισμός διαμορφώνει συμπεριφορές και προσωπικότητες μέσω της διαδικασίας της εκπαίδευσης, προσφέροντας πολλά στο σύνολο των πολιτών (Σπανού, 2015).

Η τοπική αυτοδιοίκηση και ο αθλητισμός ενώθηκαν για πρώτη φορά το 1975 με το κίνημα «Αθλητισμός για όλους» (ΑγΟ), το οποίο αναγνωρίστηκε ως κοινωνική υπηρεσία από το συμβούλιο της Ευρώπης. Το εν λόγω κίνημα σκιαγραφείται ως ένα κίνημα που εξελίσσεται συνεχώς σε παγκόσμιο επίπεδο και περιλαμβάνει ατομικές αλλά και ομαδικές αθλητικές δράσεις, συντονίζοντας ταυτόχρονα φορείς κοινωνικής δράσης εθνικού, διακρατικού και εθελοντικού χαρακτήρα. Ωστόσο, ο ξεκάθαρος και καθολικός ορισμός του γεννήθηκε το 1984 στη διάσκεψη του Μπρίζ (Τύμη, 2018).

Σύμφωνα με αυτόν, ο αθλητισμός, οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες εν γένει, αποτελούν μία προσιτή δραστηριότητα που χαρακτηρίζεται από ελευθερία και αυθορμητισμό, λαμβάνει χώρα κατά τον ελεύθερο χρόνο της καθημερινότητας του ατόμου και του προσφέρει ψυχαγωγία, χαλάρωση και αναζωογόνηση, ενώ αναφορικά με τον όρο «όλους» σημειώνει πως αφορά τους πολίτες, κάθε ηλικίας και φύλου. Στα συμπεράσματα της διάσκεψης περιλαμβάνεται και η διαπίστωση πως ο «Αθλητισμός για όλους» πρέπει να αφορά όσο το δυνατόν περισσότερη μάζα πληθυσμού και να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες κάθε ανθρώπου ξεχωριστά μέσω μίας φυσικής δραστηριότητας, ή μέσω

κάποιου αθλήματος ή σωματικής άσκησης, συστηματικά και σύμφωνα με τις σωστές συνθήκες (Λαμπροπούλου, 2018).

Ωστόσο, στις μέρες μας κάθε κράτος της Ευρώπης έχει υιοθετήσει με διαφορετικό τρόπο την εν λόγω πολιτική («Sport for All»), παρ' όλες τις συστάσεις που κάνει κατά καιρούς το Συμβούλιο της Ευρώπης. Κάθε κράτος για παράδειγμα, τονίζει άλλα στοιχεία, χωρίς να εμμένει στην ορθόδοξη μορφή του κινήματος. Το κίνημα αυτό βασίστηκε σε τρεις τύπους παραμέτρων: τις βιολογικές/ιατρικές, τις κοινωνικές και τις ανθρωπιστικές. Η παράμετρος της βιολογίας και της ιατρικής γεννήθηκε από την διαπίστωση πως στις σύγχρονες κοινωνίες οι πολίτες δεν αθλούνται με αποτέλεσμα να ασθενούν σωματικά (Mangan, 2013). Μία μάλλον κυνική άποψη δε, ορίζει πως οι κρατικές δαπάνες για την υγεία των πολιτών δύνανται να μειωθούν σημαντικά, αν οι πολίτες συμπεριελάμβαναν την σωματική άσκηση στην ζωή τους. Επομένως, τόσο τα ατομικά όσο και τα κρατικά οφέλη από την αθλητική-πολιτιστική δραστηριότητα, μπορούν να οδηγήσουν στην προώθησή της μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κοινωνική παράμετρος άπτεται του ζητήματος πως η άθληση αποτελούσε παλαιότερα δικαίωμα μίας πολύ περιορισμένης πληθυσμιακής ομάδας παγκοσμίως και, γεννήθηκε για να σπάσει αυτά τα κοινωνικά δεσμά και να μπορούν να αθληθούν ανεξαιρέτως όλοι οι πολίτες, δημιουργώντας – παράλληλα – και τις κατάλληλες συνθήκες άθλησης για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες όπως είναι τα ΑμεΑ, τα παιδιά, οι γυναίκες, οι μετανάστες κ.α. (Λαμπροπούλου, 2018).

Διατρέχοντας την πρόσφατη ιστορία για την ελληνική περίπτωση, διαπιστώνουμε ότι η δεκαετία του '80 γνώρισε διάφορους φορείς αθλητισμού - πολιτισμού και τοπικής αυτοδιοίκησης να καταθέτουν συνεχώς προτάσεις για την ανάπτυξη του μαζικού αθλητισμού. Επικρατούσε ένα γενικότερο κλίμα παραχώρησης αρμοδιοτήτων και χώρων αναψυχής στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, δινόταν ιδιαίτερη σημασία στην εξάπλωση του αθλητισμού σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού, στην

προώθηση του παιδικού αλλά και γυναικείου αθλητισμού. Αντίστοιχα, την ίδια περίοδο, σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες ο παιδικός αθλητισμός μέσα από το αθλητικό σχολείο ήταν ήδη ένας καθιερωμένος κοινωνικό-αθλητικός θεσμός. Το γεγονός αυτό οδήγησε την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) να δώσει έμφαση στον σχολικό αθλητισμό όλο και περισσότερο έτσι ώστε οι περισσότεροι νέοι να έρθουν σε επαφή με αυτόν. Η ΓΓΑ κατέβαλε σειρά προσπαθειών ώστε να χρηματοδοτηθούν και να ανεγερθούν αθλητικές εγκαταστάσεις όπως και να παραχωρηθούν ελεύθερες εκτάσεις προς εκμετάλλευση από τους Δήμους. Οι δε ΟΤΑ, συνέδεσαν την ανάπτυξη του αθλητισμού με τη νεολαία και, με αυτόν ακριβώς τον τρόπο, πετύχαιναν την παραχώρηση ελεύθερων εκτάσεων για αθλητική χρήση. Όμως, από τη στιγμή που άρχισε να συζητείται η παραχώρηση των εθνικών γυμναστηρίων στη διαχείριση των ΟΤΑ ξεκίνησε και η αντιπαράθεση που αφορά στην χρηματοδότησή τους. Οι περισσότερες δημοτικές αρχές υποστηρίζουν πως η παραχώρηση των αθλητικών χώρων από το κράτος προς αυτές, θα πρέπει να συνοδεύεται και από τις αντίστοιχες επιχορηγήσεις. Το δε κράτος, ζητά από του οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να αξιοποιούν τις εγκαταστάσεις με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η βιωσιμότητα τους μέσω αυτοχρηματοδότησης (Παπαευθυμίου,1985).

Ο ρόλος του εκάστοτε κράτους στην ανάπτυξη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και στην επέκταση της δράσης αυτών στην αθλητική συμμετοχή των πολιτών, είναι πολύ σημαντικός. Η σύντομη ιστορική αναδρομή στην ανάπτυξη του αθλητισμού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και των προγραμμάτων «Άθλησης για Όλους» αναδεικνύουν πως εάν το κράτος υποστηρίξει περισσότερο την υλοποίηση της αθλητικής πολιτικής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), θα αναπτυχθούν περαιτέρω σχέσεις μεταξύ κράτους και δήμων, σχέσεις οι οποίες παραπέμπουν επιπλέον σε ενδιαφέρουσες οικονομικές προεκτάσεις. Σε μία τέτοια περίπτωση, θα υποστηρίζεται συνολικά σε εθνικό επίπεδο μία ενιαία στρατηγική σχετικά με την υλοποίηση αθλητικών- πολιτιστικών δραστηριοτήτων, τον σχεδιασμό και την οργάνωση εκδηλώσεων, την οργάνωση και την διαχείριση ειδικών

εγκαταστάσεων, τον ιατρικό έλεγχο των αθλούμενων και την αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας-ατυχημάτων, τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δημοσίων σχέσεων, την ανάπτυξη δικτύου σχέσεων και τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση προγραμμάτων, εγκαταστάσεων και εκδηλώσεων (Γαργαλιάνος, Δ. & Γκανάτσιος, Γ., 2015).

Η ανάπτυξη του αθλητισμού επέρχεται μέσα από έργα καθώς και εγκαταστάσεις. Στην Ελλάδα της σύγχρονης κρίσης, αυτή η ανάπτυξη γίνεται όλο και περισσότερο απαγορευτική. Κατά το έτος 2016 αναφέρεται ως κύριο και άλυτο πρόβλημα η διαδικασία χρηματοδότησης των διαφόρων αθλητικών προγραμμάτων. Όμως, η παροχή αθλητικών υπηρεσιών προς τους πολίτες του εκάστοτε δήμου, είναι υποχρέωση και όχι απλώς δικαίωμα και, η τοπική αυτοδιοίκηση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη των αθλητικών -πολιτιστικών δράσεων. Η σχέση μεταξύ τέτοιων δράσεων και τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλει να είναι δυναμική. Μια συντονισμένη προσπάθεια από πλευράς του κράτους που μεριμνά για τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις ανάπτυξης του αθλητισμού και του πολιτισμού μέσα από την τοπική αυτοδιοίκηση, εκτός ενός γενικού υποστηρικτικού πλαισίου που προσφέρει, μπορεί επιπλέον να πριμοδοτήσει και τον σημαντικό ρόλο των τοπικών αθλητικών-πολιτιστικών γεγονότων κάθε συγκεκριμένης περιοχής, με την κατά περίπτωση στοχευμένη ανάπτυξη του αθλητισμού, γεγονός το οποίο δύναται να επιδρά καθοριστικά και στην οικονομική ανάπτυξη της εκάστοτε περιοχής που διοργανώνει το τοπικό αθλητικό-πολιτιστικό γεγονός και υποστηρίζει τις εκάστοτε δράσεις (Στέλλα, 2016).

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Αρμόδιοι φορείς για τις αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες

Στην Ελλάδα σήμερα, θέματα αθλητισμού και πολιτισμού εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και, ειδικά για τον αθλητισμό, της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού¹⁵. Κατ' επέκταση, στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αναφέρονται οι διάφοροι εποπτευόμενοι φορείς και οργανισμοί που δρουν στον χώρο, όπως λ.χ. αθλητικά σωματεία, αναγνωρισμένα ωδεία, αναγνωρισμένες ή επαγγελματικές σχολές χορού, ανώτερες σχολές δραματικής τέχνης, δημοτικά περιφερειακά θέατρα¹⁶.

Πέραν αυτών, σε τοπικό επίπεδο, θεσμοί που ευθύνονται, μεριμνούν και παρεμβαίνουν για θέματα αθλητισμού-πολιτισμού είναι οι νομαρχίες και οι δήμοι. Στον Πειραιά συγκεκριμένα, δρα η Νομαρχία Πειραιά μέσω του Αθλητικού Οργανισμού της, ο Δήμος Πειραιά μέσω του Οργανισμού Πολιτισμού- Αθλητισμού Πειραιά, η Περιφέρεια Πειραιά και Νήσων καθώς και όλα τα επιμέρους αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω γεωγραφική ζώνη.

Ο Αθλητικός Οργανισμός της Νομαρχίας Πειραιά (ΑΟΝΠ), έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση και προώθηση των θεμάτων αθλητισμού στην περιοχή αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Πειραιά. Ερευνά, καταγράφει και ιεραρχεί τα προβλήματα των αθλητικών υποδομών του νομού καθώς και συνεργάζεται με φορείς του κράτους για την βελτίωση των υποδομών και την δημιουργία νέων. Καλλιεργεί το αθλητικό πνεύμα στους πολίτες και στη νεολαία της περιοχής και συμβάλλει στην καταπολέμηση της βίας στους αθλητικούς χώρους. Επίσης, δημιουργεί, λειτουργεί και συντηρεί αγωνιστικές εγκαταστάσεις και γυμναστήρια, χώρους αθλοπαιδιών, γυμναστικής και χορού, έτσι ώστε

¹⁵ <https://gga.gov.gr/athlitismos>

¹⁶ <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/structure.aspx>

να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για φυσική άσκηση των κατοίκων της περιοχής και ιδιαίτερα των νέων. Αναπτύσσει τον μαζικό αθλητισμό στην Νομαρχία, με τη δημιουργία προγραμμάτων που δίνουν ευκαιρία άθλησης σε όλους τους πολίτες κάθε ηλικίας και φύλου και ιδιαίτερα σε άτομα με ειδικές ανάγκες. Ακόμη, διοργανώνει σεμινάρια, ημερίδες και διαλέξεις με σκοπό την αναβάθμιση της γνώσης στον αθλητισμό. Επίσης, ο εν λόγω οργανισμός δρα για την διατήρηση και αξιοποίηση της αθλητικής παράδοσης της Νομαρχίας Πειραιά καθώς και την ανάδειξη της σύγχρονης αθλητικής του ταυτότητας με τη διεξαγωγή ερευνών πάνω στην τοπική αθλητική ιστορία με στόχο λ.χ. εκδόσεις, την οργάνωση και διεξαγωγή σεμιναρίων, ημερίδων και συνεδρίων με στόχο την περαιτέρω επιμόρφωση αθλητών, προπονητών και διαφόρων παραγόντων φορέων και, δρα -επίσης- για την δημιουργία Αθλητικής Ακαδημίας με στόχο την προώθηση των υποδομών σε όλα τα αθλήματα ερασιτεχνικού χαρακτήρα.

Ο Αθλητικός Οργανισμός Πειραιά συνεργάζεται με την πολιτεία, τους ΟΤΑ που υπάγονται στην νομαρχία του, τους οργανισμούς και τους αθλητικούς φορείς της Νομαρχίας Πειραιά για την αξιοποίηση και προώθηση αθλητικών εγχειρημάτων στην περιοχή μέσω κοινοτικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Συνεργάζεται με όλους τους αθλητικούς φορείς της περιοχής, τις ενώσεις, τα αθλητικά σωματεία κλπ. και διοργανώνει αθλητικές εκδηλώσεις με αυτούς. Στους σκοπούς του περιλαμβάνεται η οικονομική στήριξη και παροχή κάθε υλικής και τεχνικής βοήθειας στους αθλητικούς φορείς και η συμβολή με όποιον πρόσφορο τρόπο στην προστασία της υγείας των αθλουμένων και ειδικότερα των ενασχολούμενων με τον ερασιτεχνικό αθλητισμό (προληπτικές ιατρικές εξετάσεις ερασιτεχνών αθλητών, κάλυψη δαπανών για παρουσία ιατρών σε αγώνες ερασιτεχνικού χαρακτήρα, ενίσχυση σοβαρά τραυματισθέντων ερασιτεχνών αθλητών κλπ.).

Επίσης, ο ΑΟΝΠ ευθύνεται για την καταγραφή όλων των φορέων – οργανισμών, επιτροπών και συλλόγων της νομαρχίας που παρέχουν υπηρεσίες αθλητισμού και

πολιτισμού, με σκοπό τη συνεργασία για την ποιοτική αναβάθμιση του αθλητισμού στο νομό. Τέλος, φροντίζει για την ανάπτυξη του σχολικού αθλητισμού και την δημιουργία ίσων ευκαιριών και κινήτρων για την ενασχόληση των νέων με τον αθλητισμό και συνδέει τον αθλητισμό με τον πολιτισμό και την ανάδειξη του σε μέσο παιδείας, υγείας, συνεργασίας και ειρηνικής συνύπαρξης των πολιτών¹⁷.

Αν και ο σχεδιασμός και οι στόχοι του ΑΟΝΠ μιλούν για συνολική δράση υψηλότατων προδιαγραφών, η πραγματικότητα των τελευταίων χρόνων μαρτυρεί πως σε συνδυασμό με την σύνθετη και μεταβαλλόμενη κοινωνική κατάσταση, δεν είναι εύκολα εφικτοί. Οι αρμόδιοι αναγνωρίζουν την κατάσταση και κάνουν λόγο για ανάγκη χάραξης νέας στρατηγικής-αρχιτεκτονικής για την προώθηση του αθλητισμού-πολιτισμού στην περιοχή. Αναφέρουν πλέον ως κύρια επιδίωξη την ανάδειξη των αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε βασικό συστατικό στοιχείο της καθημερινότητας των πολιτών και κυρίως της νέας γενιάς. Επίσης, τονίζουν την ανάγκη για συντονισμό και συνέργεια με φορείς της περιοχής, αλλά και την στήριξη από την Πολιτεία των σωματείων της περιοχής, δεδομένων των σημαντικών ελλείψεων. Ήδη πριν την πανδημική κρίση, επισημαίνεται ότι προτεραιότητα αποτελεί η βελτίωση των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών και η δημιουργία νέων, η δημιουργία προγραμμάτων άθλησης για όλες τις ηλικίες, η διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων και διαλέξεων για την φυσική αγωγή και τον αθλητισμό, εκδόσεις, αθλητικές διοργανώσεις, δηλαδή μια σειρά καινοτόμων δράσεων και παρεμβάσεων που προϋποθέτουν την συνεργασία με αθλητικούς-πολιτιστικούς φορείς, ενώσεις και σωματεία της περιοχής¹⁸.

Παράλληλα με τον ΑΟΝΠ, στον Πειραιά ενεργοποιείται και ο Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού Νεολαίας (ΟΠΑΝ) του Δήμου Πειραιά. Ο οργανισμός αυτός διαχειρίζεται

¹⁷ <http://www.nomarhiapeiraiia.gr/athlitikos-organismos/>

¹⁸ <https://www.aftodioikisi.gr/ota/perifereies/athlitikos-organismos-nomarxias-peiraiia/>

πολλαπλές αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις του Δήμου, από το κολυμβητήριο, τα γήπεδα και τις αίθουσες γυμναστικής-χορού ως και τα θέατρα, τον δημοτικό κινηματογράφο και τους πολιτιστικούς χώρους, διοργανώνοντας προγράμματα, εκδηλώσεις και σχετικά δρώμενα. Αποτελεί δε το κέντρο ανάπτυξης νέων αθλητικών και πολιτιστικών διαδρομών του Δήμου, μέσα από τις οποίες ενισχύεται η ανθρώπινη επικοινωνία και συλλογικότητα.

Ο ΟΠΑΝ του Δήμου Πειραιά ‘αποτελεί την ζωντανή κοιτίδα της πόλης’ και οι αρμόδιοι δεσμεύονται για έργα και καθημερινές παρεμβάσεις, προϋποθέσεις προκειμένου ο μαζικός αθλητισμός και οι πολιτιστικές δραστηριότητες να λάβουν μεγάλες διαστάσεις¹⁹. Στα προγράμματα που παρέχει συμπεριλαμβάνονται τμήματα άθλησης (στίβος, κολύμβηση, τένις, taekwon do), γυμναστικής (αεροβικής, ρυθμικής, ενόργανης, προσχολικής γυμναστικής και μουσικοκινητικής αγωγής), χορού (μοντέρνου, μπαλέτου, λάτιν, παραδοσιακών) και ζωγραφικής τόσο για παιδιά όσο και για ενήλικες. Θα πρέπει όμως να τονίσουμε, ότι την συγκεκριμένη περίοδο Ιανουαρίου 2021, λόγω των περιοριστικών μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας από την πανδημία, όλες οι προαναφερθείσες δραστηριότητες έχουν ανασταλεί, πλην -βάσει ειδικών οδηγιών- αυτής της λειτουργίας του στίβου και, επίσης, - αποκλειστικά για άτομα με αναπηρία άνω του 67% - του κολυμβητηρίου, κατόπιν ειδικής συνεννόησης. Ήδη από τον Μάρτιο 2020, δεδομένων των εξελίξεων στον υγειονομικό χάρτη της χώρας και ανά τακτά διαστήματα, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ανακοινώνει οδηγίες για την άθληση στο σύνολο της Επικράτειας υπό το καθεστώς ειδικών περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid19²⁰.

¹⁹ <https://www.opanpireas.gr/opan/>

²⁰ <https://gss.gov.gr/athlitismos>

Όπως αναφέραμε στην αρχή της ενότητας, στον τομέα του Πειραιά για τις αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες δρουν και η Περιφέρεια αλλά και τα τοπικά σωματεία. Στην Περιφέρεια Πειραιά και Νήσων καταγράφονται ένα αθλητικό Λύκειο και τα Τμήματα Αθλητικής Διευκόλυνσης (Τ.Α.Δ.), τα οποία είναι τμήματα μαθητών/-τριών γυμνασίων που συνδυάζουν τη διπλή ιδιότητα του μαθητή και αθλητή. Η διαφοροποίησή τους από τα υπόλοιπα τμήματα συνίσταται στο ότι στα Τ.Α.Δ. το μάθημα της Φυσικής Αγωγής έχει αντικατασταθεί από εξειδικευμένη προπόνηση του αθλήματος για το οποίο έχουν επιλεγεί οι μαθητές/-τριες του Γυμνασίου. Σκοπός των Τ.Α.Δ. είναι να δοθεί στους μαθητές οι οποίοι έχουν ιδιαίτερες κλίσεις και ικανότητες στον αθλητισμό, η δυνατότητα να λάβουν παράλληλα με τη σχολική τους εκπαίδευση και μια εξειδικευμένη αθλητική εκπαίδευση²¹. Επίσης, καταγράφεται το Μουσικό Σχολείο (Γυμνάσιο) Πειραιά, το οποίο δίνει έμφαση στις μουσικές -πολιτιστικές σπουδές και αφορά την φοίτηση σε γυμνάσιο και λύκειο²².

Αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία

Όπως θα δούμε αναλυτικά παρακάτω, στην περιφερειακή ενότητα του Πειραιά δρουν και διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο, το σύνολο των αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων. Ο πίνακας 1 αποτυπώνει χαρτογράφηση των αθλητικών και πολιτιστικών ενεργών -κατά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους- σωματείων²³. Από τον Νοέμβριο έως και σήμερα (Ιανουάριος 2021) τα περισσότερα εξ αυτών τελούν υπό αναστολή λόγω της υγειονομικής κρίσης. Στους πίνακες 2 και 3 παρατίθενται αντίστοιχα τα αθλητικά και, εν συνεχεία, τα πολιτιστικά σωματεία ξεχωριστά, με αναλυτικό τρόπο.

²¹ <http://dide-peiraia.att.sch.gr/fysagogi/Keimena/Prokiriksis/TAD,Sports,%20Gymnasium,.pdf>

²² <https://gym-mous-peiraia.att.sch.gr/%cf%84%ce%bf-%cf%83%cf%87%ce%bf%ce%bb%ce%b5%ce%af%ce%bf/>

²³ Η αναζήτηση και χαρτογράφηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης.

Πίνακας 1 - ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	182
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	45
ΣΥΝΟΛΟ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ	227

Πίνακας 2 – ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΒΟΛΛΕΨ	3
ΒΟΛΛΕΨ-ΠΙΝΓΚ ΠΟΝΓΚ	1
ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	28
ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ	8
ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ-ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ	2
ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ-ΜΠΑΣΚΕΤ	1
ΚΑΝΟ ΚΑΓΙΑΚ	1
ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ	7
ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ	5
ΜΠΑΣΚΕΤ	8
ΜΠΑΣΚΕΤ-ΒΟΛΛΕΨ	2
ΜΠΑΣΚΕΤ-ΒΟΛΕΨ-ΠΑΛΗ-ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	1
ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΛΕΨ - ΠΟΛΟ - ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ - ΣΤΙΒΟΣ - ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΧΑΝΤΜΠΟΛ, ΞΙΦΑΣΚΙΑ – ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ	1
ΜΠΑΣΚΕΤ-ΠΟΛΟ-ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ	1
ΜΠΑΣΚΕΤ - ΠΟΛΟ - ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ - ΒΟΛΛΕΨ - ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ - ΠΥΓΜΑΧΙΑ - ΠΙΝΓΚ ΠΟΝΓΚ – ΕΝΟΡΓΑΝΗ	1
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΜΠΑΣΚΕΤ-ΒΟΛΛΕΨ	65
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΒΟΛΛΕΨ	1

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΒΟΛΛΕΪ-ΠΙΝΓΚ ΠΟΝΓΚ	1
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ - ΜΠΑΣΚΕΤ - ΣΚΑΚΙ - ΠΙΝΓΚ ΠΟΝΓΚ	1
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ - ΜΠΑΣΚΕΤ - ΣΤΙΒΟΣ - ΒΟΛΛΕΪ	1
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΠΟΛΟ	2
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ - ΠΑΛΗ - ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ - ΠΟΛΟ - ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ - ΕΝΟΡΓΑΝΗ - ΒΟΛΛΕΪ – ΠΥΓΜΑΧΙΑ	1
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΜΠΑΣΚΕΤ-ΒΟΛΛΕΪ	1
ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	17
ΠΟΛΟ	1
ΡΑΓΚΜΠΥ	1
ΣΚΑΚΙ	5
ΣΚΑΚΙ-ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ	1
ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ	3
ΣΤΙΒΟΣ	1
ΤΕΝΝΙΣ	3
ΧΑΝΤΜΠΟΛ	1
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑ	1
ΑΛΛΟ	5
ΣΥΝΟΛΟ	182

Πίνακας 3 – ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΜΠΑΛΕΤΟ-ΧΟΡΟΣ	28
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ- ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ	5
ΩΔΕΙΟ-ΜΟΥΣΙΚΗ	12
ΣΥΝΟΛΟ	45

Τα στοιχεία και των τριών παραπάνω πινάκων προκύπτουν από δεδομένα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού καθώς και συμπληρωματικά στοιχεία που αναζητήσαμε συστηματικά -ανά αναφορά- στο διαδίκτυο την περίοδο Νοεμβρίου 2020- Ιανουαρίου 2021.

Στον πίνακα 1 καταγράφονται συνολικά 182 αθλητικά και 45 πολιτιστικά σωματεία στον Πειραιά, συνολικά 227 θεσμοί.

Στον πίνακα 2 αποτυπώνονται αναλυτικά οι 182 αθλητικοί θεσμοί που έχουν χαρτογραφηθεί. Στην κατηγοριοποίηση που παρουσιάζουμε, τα σωματεία έχουν ομαδοποιηθεί ανάλογα με το εύρος των δραστηριοτήτων που προσφέρουν. Διαφορετικά σωματεία προσφέρουν διαφορετικό συνδυασμό αθλημάτων και για αυτό αποτυπώνονται ξεχωριστά. Παρατηρούμε για παράδειγμα πως το ποδόσφαιρο έχει πολλαπλές εγγραφές μέσα στον πίνακα γιατί υπάρχει σαν επιλογή υπό διαφορετικό συνδυασμό σε πολλά σωματεία. Για την παρούσα μελέτη επιλέξαμε αυτόν τον τρόπο αποτύπωσης -ανά σωματείο και όχι ανά άθλημα- διότι, μελλοντικά, πολύ πιθανώς μία διατακτική συμμετοχής που θα χορηγηθεί σε έναν/μία υποψήφιο/-α θα αφορά ένα σωματείο, οπότε σε αυτό ο/η υποψήφιος/-α θα μπορεί να συμμετέχει σε διαφορετικά αθλήματα. Επίσης, αν είχαμε προτιμήσει την αποτύπωση ανά άθλημα, δεδομένου ότι ένα σωματείο μπορεί να προσφέρει παροχές για περισσότερα από ένα αθλήματα, το άθροισμα των σωματείων θα αποτυπωνόταν ψευδώς υψηλότερο, μιας και για κάθε διαφορετικό άθλημα σε κάθε σωματείο θα προσμετρήτο μονάδα.

Ο πίνακας 2 αναδεικνύει ότι οι επιλογές που προσφέρονται σε έναν ενδιαφερόμενο, αφορούν ένα διευρυμένο φάσμα 25 και πλέον αθλημάτων, πιο δημοφιλών-προσιτών όπως ποδόσφαιρο, μπάσκετ, στίβος, βόλλεϋ, πόλο, κολύμβηση, πολεμικές τέχνες, ιστιοπλοΐα

κ.ά., αλλά και πιο σπάνιων όπως σκοποβολή, ξιφασκία, πυγμαχία, χιονοδρομία, ορειβασία κ.ά. Επιπλέον, το πλούσιο εύρος επιλογών που προτείνονται, θεωρητικά προσφέρουν την δυνατότητα να δοκιμάσει και να διαλέξει ο εκάστοτε υποψήφιος το άθλημα που προτιμάει.

Στον πίνακα 3 αποτυπώνονται τα 45 πολιτιστικά σωματεία που έχουν χαρτογραφηθεί, δηλαδή εκείνα που παρέχουν μαθήματα χορού (σχολές χορού), μουσικής (μουσικές σχολές και ωδεία) καθώς και πολιτιστικές/καλλιτεχνικές- εικαστικές δραστηριότητες. Πολιτιστικές δραστηριότητες με χορό προσφέρονται από 28 σωματεία.

Από τους τρεις παραπάνω πίνακες, εύκολα παρατηρεί κανείς ότι τα σωματεία που δραστηριοποιούνται στον αθλητικό χώρο είναι τετραπλάσια και πλέον των πολιτιστικών. Μάλιστα, αν συγκρίνει κανείς τον αριθμό των σωματείων που προτείνουν δραστηριότητες με σωματική άσκηση, παρατηρούμε ότι καταγράφονται 182 αθλητικά σωματεία έναντι 28 πολιτιστικών σωματείων. Ουσιαστικά, στον Πειραιά, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 4), στην έναρξη του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους, καταγράφηκαν συνολικά 210 σωματεία που προτείνουν δραστηριότητες με σωματική άσκηση. Δηλαδή, τα αθλητικά σωματεία καταγράφονται εξαπλάσια των πολιτιστικών σωματείων για χορό.

Πίνακας 4 – ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Σωματεία σωματικής άσκησης Περιφερειακής Ενότητας Πειραιά	Αριθμός ανά κατηγορία
Σύνολο σωματείων αθλητισμού	182
Σύνολο σωματείων χορού	28
Γενικό σύνολο σωματείων σωματικής άσκησης	210

Θα ήταν ενδιαφέρον να μπορούσαμε να αποτυπώσουμε αριθμητικά πόσα άτομα είναι εγγεγραμμένα ως αθλητές στα αθλητικά σωματεία και, επίσης πόσα άτομα είναι εγγεγραμμένα στα πολιτιστικά σωματεία, κάτι όμως που δεν θα αποτελούσε απόλυτη πληροφορία, δεδομένου ότι ένα άτομο θα μπορούσε να συμμετέχει και σε αθλητικές και σε

πολιτιστικές δραστηριότητες. Σε κάθε περίπτωση όμως, επειδή η απόκλιση του συνόλου των αθλητικών σωματείων από τα πολιτιστικά και ειδικά αυτών του χορού, αριθμητικά είναι μεγάλη (γενικά τετραπλάσια, ειδικά με του χορού εξαπλάσια), οδηγούμαστε στο να υπογραμμίσουμε ότι κρίνοντας από τον αριθμό υπάρχουσών δομών, ως ερασιτεχνική ελεύθερη ενασχόληση των δημοτών Πειραιά, φαίνεται να υπερτερεί κατά πολύ η αθλητική δραστηριότητα από την πολιτιστική.

Τοπική ιδιαιτερότητα: γαλάζια οικονομία, Ο.Σ.Φ.Π.

Συμμεριζόμενοι την άποψη ότι η τοπική ιδιαιτερότητα και παράδοση αντικατοπτρίζονται σε κάθε κοινωνική έκφανση, οφείλουμε να τονίσουμε τουλάχιστον τα δύο παρακάτω σημεία ως ειδικές αναφορές για τον Δήμο Πειραιά.

Γαλάζια οικονομία

Αρχικά, η γεωγραφική του θέση Πειραιά, προωθεί την ανάπτυξη της ιστιοπλοΐας και άλλων θαλάσσιων αθλημάτων, στα οποία τα τοπικά σωματεία είναι πρωτοπόρα. Οι φημισμένοι για τις διακρίσεις τους ιστιοπλοΐκοί του όμιλοι, ακόμα και σε επίπεδο Ολυμπιακών Αγώνων, συμμετέχουν και διοργανώνουν διαγωνισμούς, δρώμενα και πρωταθλήματα, κατέχοντας εξέχουσα θέση στον πανελλήνιο αλλά και παγκόσμιο αθλητισμό και πρωταθλητισμό. Αν και η ιστιοπλοΐα συγκαταλέγεται στα πλέον «ακριβά σπορ», κάτι το οποίο σημαίνει ότι παρά το ότι είναι δημοφιλής στον Πειραιά, δεν είναι άθλημα προσιτό στην πλειοψηφία των νέων, κάνουμε ιδιαίτερη μνεία σε αυτήν, καθώς στην διεθνή βιβλιογραφία φαίνεται πως οι τοπικές κοινωνίες επηρεάζονται από την ανάπτυξη συγκεκριμένων αθλημάτων στην περιοχή τους, κάτι το οποίο ωθεί όλο και περισσότερα μέλη τους σε εμπλοκή με αυτά λόγω 'παράδοσης' και, επίσης κάτι το οποίο συνεισφέρει στην τοπική οικονομία.

Σχετικά με την οικονομία, για την περίπτωση του Πειραιά, κάτι τέτοιο συνδυάζεται με την Γαλάζια Οικονομία ως μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου, του ναυτιλιακού και, θα προσθέταμε και του αθλητικού τομέα. Σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, η στρατηγική της Γαλάζιας Οικονομίας αναγνωρίζει ότι οι θάλασσες είναι μοχλοί της οικονομίας με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη. Στόχος της στρατηγικής για τη Γαλάζια Ανάπτυξη είναι η προώθηση της έξυπνης, βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης και των ευκαιριών απασχόλησης στην ευρωπαϊκή ναυτιλιακή οικονομία και, ενδεχομένως, σε στοχευμένες καινοτόμες αθλητικές δράσεις για νέους θα μπορούσαν να αποτελέσουν ειδικό πόλο δραστηριοποίησης. Υπό αυτό το πρίσμα, μέσω του θαλάσσιου αθλητισμού, υποστηρίζεται η ανάπτυξη της θαλάσσιας κουλτούρας ακόμα και του θαλάσσιου αθλητικού τουρισμού -τοπικού και υπερτοπικού-, δεδομένα που μπορούν να αξιοποιηθούν σε συνδυασμό και με άλλα εγχειρήματα των τοπικών φορέων και με συνέργειες να συνδράμουν ταυτόχρονα σε περισσότερους από έναν στόχους: λ.χ. εδώ, για την προώθηση του αθλητισμού στους νέους του δήμου, αλλά και την ενίσχυση της οικονομίας, την απορρόφησή τους μακροπρόθεσμα σε δομές που θα αναπτυχθούν άρα τον περιορισμό της ανεργίας, την ανάπτυξη ειδικής γνώσης και την διάδοση αυτής ως βέλτιστης πρακτικής.

ΟΣΦΠ

Τέλος, σχετικά με την τοπική ιδιαιτερότητα και παράδοση, δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε ότι στην καρδιά του Δήμου Πειραιά εδρεύει ένα εκ των μεγαλύτερων και σημαντικότερων σωματείων της χώρας στον επαγγελματικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό, αυτό του Ολυμπιακού Συνδέσμου Φιλάθλων Πειραιώς (ΟΣΦΠ). Ο ΟΣΦΠ δρα ως σύμβολο και ως ενοποιητική ιδέα στην τοπική κοινωνική μνήμη, δρα ως αναφορά και αξία γύρω από την οποία οι δημότες και οι φίλαθλοι αλληλο-αναγνωρίζονται και αναγνωρίζουν μία συλλογική ταυτότητα, παρακάμπτοντας κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά που ενδεχομένως αποτελούν άξονες διακρίσεων. Οι μηχανισμοί της αναγνωρισιμότητας γύρω

από κοινές αξίες, συνειδητά ή μη, δημιουργούν ισχυρούς συνδέσμους που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή. Έτσι, ο ΟΣΦΠ ευνοεί την ενασχόληση των νεότερων φιλάθλων της ομάδας με τα αθλήματα που προσφέρει ως σωματείο, δημιουργώντας παράλληλα ακόμα περισσότερο ενδιαφέρον και για παρακολούθηση των αθλητικών δρώμενων της ομάδας και για συμμετοχή σε αυτά. Ο ερασιτεχνικός αθλητισμός είναι σε θέση να παρέχει ένα σύνολο αθλητικών υπηρεσιών χωρίς να παρέχει στους αθλούμενους κάποιου είδους οικονομικό όφελος, και, τα μέλη του ερασιτεχνικού αθλητισμού επιλέγουν να συμμετέχουν σε αυτόν κυρίως για να ευχαριστηθούν προσωπικά (Παπαδημητρίου, 2005).

Το αίσθημα του ανήκειν σε ένα διάσημο σωματείο όπως ο ΟΣΦΠ, με προβολή και διακρίσεις, ενθαρρύνει και κινητοποιεί τους συμμετέχοντες για συστηματικότερη ενασχόληση με τον ερασιτεχνικό -εν προκειμένω- αθλητισμό, τόσο ως φυσική άσκηση αλλά και ως ψυχαγωγική-κοινωνικοποιητική διαδικασία. Συνεπώς, η τοπική κοινωνία έχει όφελος από την υποστήριξη ή διαφήμιση τέτοιων σωματείων. Πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα για την προώθηση των αθλημάτων στα οποία σημειώνονται επιτυχίες, είναι η περίπτωση της διάκρισης της Εθνικής Ελλάδος στην πρώτη θέση στο πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα καλαθοσφαίρισης το 1987, οπότε και στην συνέχεια παρατηρήθηκε εξαιρετικά σημαντική ζήτηση στις θέσεις των σχολών μπάσκετ των διαφόρων φυτωρίων σωματείων και αθλητικών θεσμών και, συνεπώς, αξιοσημείωτη ανάπτυξη στον κλάδο για τις επόμενες δεκαετίες.

Σύνοψη

Συνοψίζοντας, θα τονίζαμε ότι όπως σε κάθε δήμο, θα ήταν ωφέλιμο στην κοινότητα να ακολουθούν οι τοπικοί θεσμοί (περιφέρεια, νομαρχία, δήμος και σωματεία) μία κοινή στρατηγική και αλληλο-συμπληρωματικές δράσεις και παρεμβάσεις. Αν και θεωρητικά οι στόχοι των υπαρχόντων θεσμών είναι υψηλοί, η πραγματικότητα -δυστυχώς- δεν επιτρέπει την επίτευξη πολλών εξ αυτών. Σήμερα υπάρχει ανάγκη εφαρμογής ανανεωμένης στρατηγικής για τον αθλητισμό. Σε αυτήν δε, θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι οι νέοι

έχουν την τάση να ενδιαφέρονται και να ασχολούνται με τα άθλημα ή δραστηριότητα που προάγει ο τόπος τους.

Για την περίπτωση του Πειραιά συγκεκριμένα, τόσο η ιστιοπλοΐα που αποτελεί ένα άθλημα με ιδιαίτερη τοπική παράδοση ή και άλλα θαλάσσια αθλήματα, όσο και η παρουσία του ΟΣΦΠ κρίνονται κομβικής σημασίας για την κινητοποίηση και πρόσβαση των νέων στον αθλητισμό και, συνδυαστικά, με την υποστήριξη των δομών και την ανάπτυξη της οικονομίας περί αυτού.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΣΤΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σε αυτό το μέρος, θα εστιάσουμε στην σημερινή κοινωνική κατάσταση για τον Δήμο Πειραιά, ώστε ύστερα από μία σύντομη αποτύπωση να τεκμηριώσουμε την αναγκαιότητα παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης για την παροχή δυνατότητας συμμετοχής σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες σε όλους τους ανήλικους πολίτες και, ειδικότερα, στα ανήλικα μέλη των ευάλωτα κοινωνικά οικογενειών. Εδώ, θα αναφερθούμε στην σημαντικότητα της άθλησης - σωματικής άσκησης και ψυχαγωγίας, στα οφέλη του αθλητισμού και κατ' επέκταση της σωματικής άσκησης και μέσω του χορού, στις παραμέτρους παρακίνησης για να συμμετέχει κανείς σε αθλητικές -πολιτιστικές δραστηριότητες και, επίσης στην ειδική συνθήκη που επέβαλε η πανδημία Covid19.

Κοινωνική περίσταση στον Δήμο Πειραιά: πληθυσμός, επιδόματα

Βασικό σημείο εστιασμού της παρούσας μελέτης αποτελεί η σύνδεση της σημαντικότητας της άθλησης-σωματικής άσκησης και της ψυχαγωγίας με το γεγονός ότι σήμερα καταγράφονται στον Δήμο Πειραιά οικογένειες που αδυνατούν να υποστηρίξουν οικονομικά οποιεσδήποτε συστηματικές αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες για τα παιδιά τους. Πρόκειται για οικογένειες πολυτέκνων ή μονογονεϊκές, οικογένειες με γονείς

ή και ενήλικα μέλη στην ανεργία, εστίες με ετήσιο εισόδημα εξαιρετικά χαμηλό ή στα όρια της φτώχειας, ακόμα και φτωχοποιημένα νοικοκυριά.

Ο Δήμος του Πειραιά σήμερα καταγράφει μία σειρά από κοινωνικό-οικονομικά δεδομένα που συνδυαστικά δημιουργούν συνθήκες ασφυξίας και αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής, επηρεάζοντας αρνητικά την κοινωνική συνοχή της πόλης. Αναλυτικότερα, σοβαρότατο πρόβλημα στον δήμο αποτελεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Βάσει της πιο πρόσφατης απογραφής του 2011 στην οποία δεν αποτυπώνονται τα νεαρά παιδιά που γεννήθηκαν ύστερα από τον Απρίλιο 2011 και έως εφέτος (2021) οπότε αναμένεται να πραγματοποιηθεί η επόμενη απογραφή -άρα η διαθέσιμη απογραφή δεν περιλαμβάνει τα παιδιά από 5 έως 10 ετών τα οποία σήμερα φοιτούν στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα-, ο Πειραιάς φιλοξενεί 163.688 κατοίκους²⁴ εκ των οποίων οι άνεργοι που έχουν καταγραφεί υπολογίζονται στο 20% επί των οικονομικά ενεργών πολιτών, ήτοι σε 9% επί του συνολικού πληθυσμού²⁵. Στον Πειραιά οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) ανέρχονται σε 7.435 ενήλικα άτομα και, αντίστοιχα, του επιδόματος Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ) είναι 6.436 μέλη οικογενειών που υποστηρίζονται, ενήλικα και ανήλικα. Επιπλέον, η αύξηση των μακροχρόνια ανέργων καθώς και του φαινομένου της ανεργίας των νέων, υποδηλώνει την ‘παγίδευση’ των νοικοκυριών σε συνθήκες φτώχειας και κατά συνέπεια, κοινωνικού αποκλεισμού.

Επιπλέον, στον Πειραιά καταγράφονται 7.459 μονογονεϊκές οικογένειες και, η μονογονεϊκότητα αποτελεί -και αυτή- κρίσιμο πτωχογόνο παράγοντα. Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων το μέσο εισόδημα του πληθυσμού του Πειραιά υπολογίζεται ελαφρώς χαμηλότερο του εθνικού μέσου όρου, ενώ ειδικά στα

²⁴<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%AC%CF%82>

²⁵ Στατιστικά στοιχεία από Σχέδιο Υλοποίησης Έργου «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά» ΟΠΣ 5060900/ ΚΟΔΕΠ.

Δ' και Ε' δημοτικά διαμερίσματα παρατηρούνται ακόμα χαμηλότερα εισοδήματα. Τέλος, οι διαιρέσεις και η χρήση του αστικού χώρου από τον πληθυσμό, αναδεικνύουν κοινωνικούς διαχωρισμούς που παραπέμπουν σε κριτήρια όπως εθνικότητας, ηλικίας ή επαγγελματικής απασχόλησης.

Ενδεικτικά, παρακάτω παραθέτουμε στατιστικά δεδομένα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του ΤΕΒΑ για τον πληθυσμό του Δήμου Πειραιά²⁶.

Πίνακας 5 – ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΕΒΑ για τον ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΕΒΑ

Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Άνδρας	2867	44,55
Γυναίκα	3569	55,45
Σύνολο	6436	100,00

Στον πίνακα 5 αποτυπώνονται οι καταγραφές έως 31/12/2020 των ατόμων που εντάχθηκαν στο εν λόγω Πρόγραμμα, το οποίο υλοποιείται μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων και οι ωφελούμενοι επιλέγονται σύμφωνα με εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

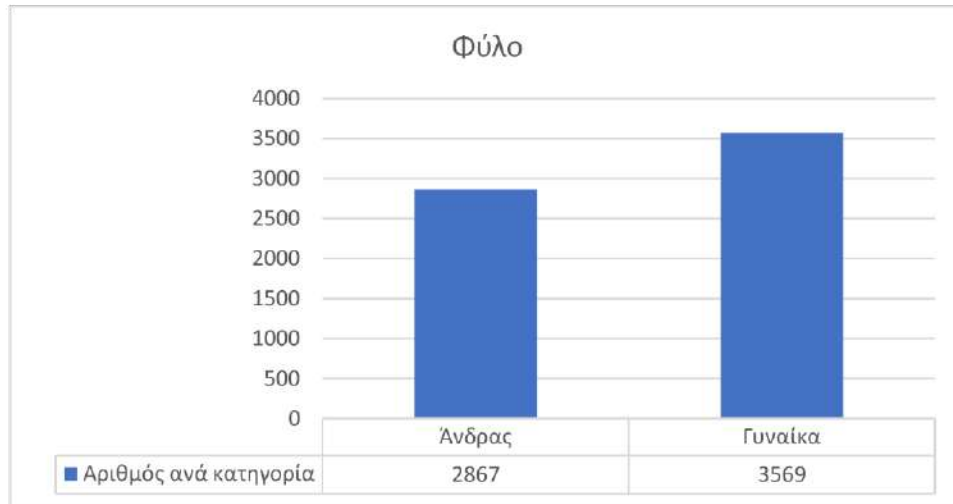
Παρατηρούμε ότι πρόκειται συνολικά για 6.436 άτομα, αριθμός που αποτυπώνει αθροιστικά ενήλικους και ανήλικα μέλη οικογενειών. Από εμβαθυμένη στατιστική ανάλυση, προκύπτει ότι 3.722 εξ αυτών είναι οικογένειες, άρα τα υπόλοιπα 2.714 άτομα είναι αθροιστικά ο τυχόν β' γονέας και τα ανήλικα τέκνα. Περαιτέρω εμβαθυμένη έρευνα δείχνει πως από τα 2.714 άτομα, τα 1036 δεν έχουν ΑΦΜ, οπότε, εξ επαγωγής καταλήγουμε

26

<http://teba.eiead.gr/%cf%80%cf%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1/>

ότι πιθανότατα πρόκειται για τον αριθμό εξαρτημένων μελών, ήτοι παιδιά-νέους έως 17 ετών.

Πίνακας 6 – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΕΒΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

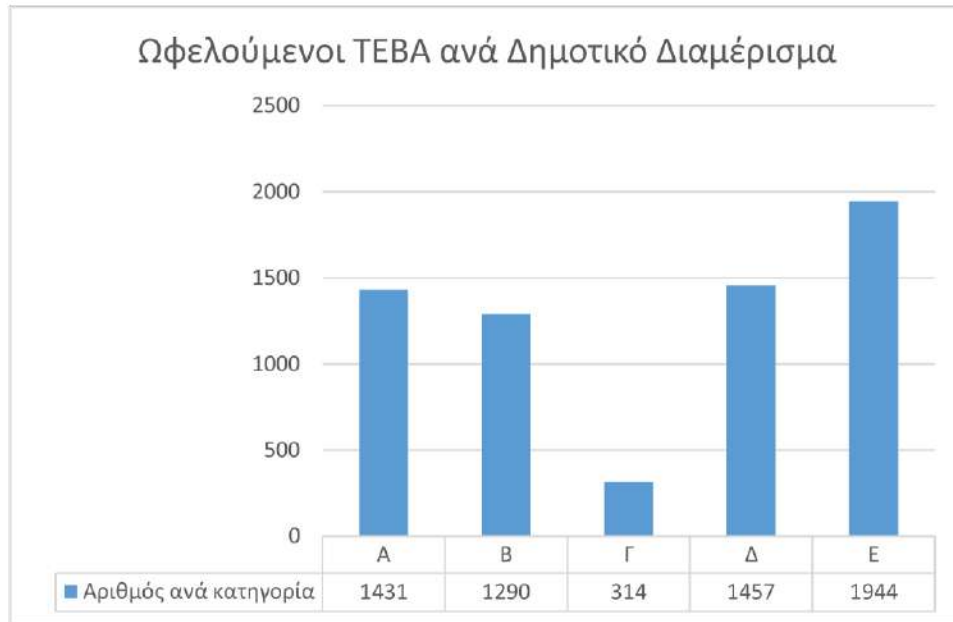

Τα στοιχεία του πίνακα 6 μας πληροφορούν ότι επίδομα ΤΕΒΑ δίδεται σε 3.569 γυναίκες (ανήλικες και ενήλικες), έναντι 2.867 ανδρών (ανηλίκων και ενηλίκων). Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι ο αριθμός των γυναικών είναι υψηλότερος δεδομένου ότι στο επίδομα περιλαμβάνονται περιπτώσεις μονογονεϊκών οικογενειών με αρχηγό γυναίκα.

Πίνακας 7 – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΕΒΑ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Αριθμός ατόμων ανά δημοτικό διαμέρισμα	Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ στον Δ. Πειραιά Ποσοστό %
A	1431	22.23
B	1290	20.04
Γ	314	4.88
Δ	1457	22.64
E	1944	30.21
Σύνολο	6436	100.00

Πίνακας 8 – ΓΡΑΦΗΜΑ ΜΕ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΕΒΑ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

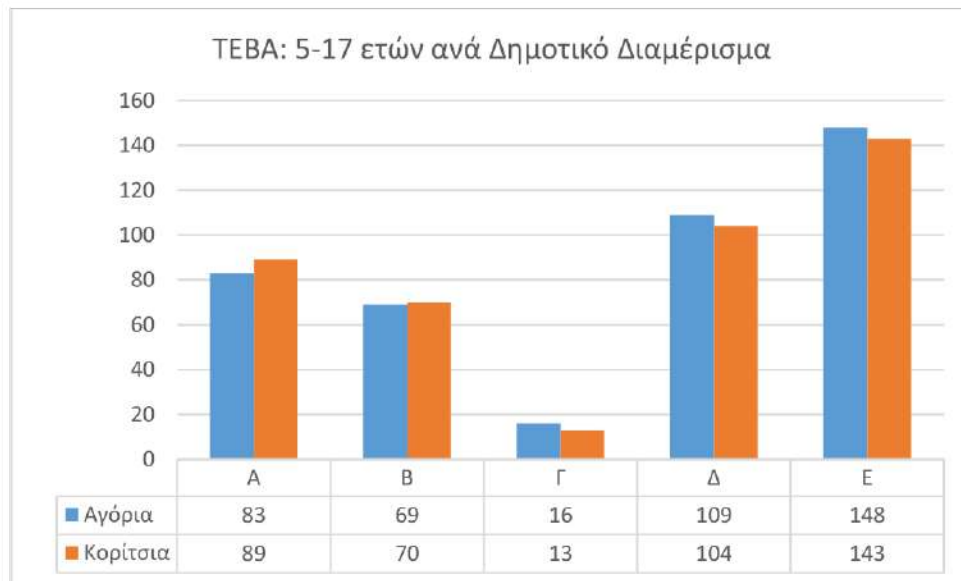
Οι πίνακες 7 και 8 αποτυπώνουν τον αριθμό ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά δημοτικό διαμέρισμα. Παρατηρούμε ότι περισσότερες περιπτώσεις σημειώνονται στο Ε' δημοτικό διαμέρισμα, ενώ ακολουθεί το Δ', ύστερα το Α', το Β' και, τέλος, το Γ'. Παρότι αυτή η πληροφορία αποτυπώνει σε ποιο διαμέρισμα συγκεντρώνονται περισσότεροι ωφελούμενοι, ωστόσο δεν είναι ενδεικτική, υπό την έννοια ότι ο πληθυσμός των διαμερισμάτων δεν είναι ο ίδιος σε καθένα από αυτά. Δεν υποδηλώνει δηλαδή ποσοστιαίο δείκτη επί του πληθυσμού κάθε διαμερίσματος. Η ανάγκη υποστήριξης είναι σημαντική σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα.

Πίνακας 9 - ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΕΒΑ ΗΛΙΚΙΑΣ 5 -17 ΕΤΩΝ, ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ ηλικίας 5-17 ετών

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία
Α	Αγόρια	83
	Κορίτσια	89
Β	Αγόρια	69
	Κορίτσια	70
Γ	Αγόρια	16
	Κορίτσια	13
Δ	Αγόρια	109
	Κορίτσια	104
Ε	Αγόρια	148
	Κορίτσια	143
Σύνολο		844

Πίνακας 10 – ΓΡΑΦΗΜΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΒΑ 5 – 17 ΕΤΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Στους πίνακες 9 και 10 αποτυπώνονται οι 844 ωφελούμενοι ΤΕΒΑ από 5 έως 17 ετών ανά δημοτικό διαμέρισμα, μικτά αγόρια -κορίτσια και, επίσης, ανά φύλο.

Για όλες τις ηλικίες μαζί από 5 έως 17, δηλαδή συνολικά για τους μαθητές της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης (5 ετών), μαθητές δημοτικών σχολείων (6 έως 12 ετών) και μαθητές γυμνασίων και λυκείων (13-17 ετών), παρατηρούμε ότι στο Ε' δημοτικό διαμέρισμα συγκεντρώνονται οι περισσότεροι ωφελούμενοι, ακολουθεί το Δ' διαμέρισμα, κατόπιν το Α', το Β' και το Γ'. Στα Ε' και Δ' δημοτικά διαμερίσματα καταγράφονται τα περισσότερα πτωχοποιημένα νοικοκυριά, άρα νοικοκυριά με μεγαλύτερη ανάγκη για ενίσχυση και στις αθλητικές – πολιτιστικές δράσεις.

Παρακάτω παρατίθενται τρεις επιμέρους πίνακες (Πίνακας 11, 12 και 13), με τα παιδιά-νέους εντεταγμένους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Διαχωρίζονται ανά εκπαιδευτικές βαθμίδες, στους ωφελούμενους ΤΕΒΑ μαθητές νηπιαγωγείου/ της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης (5 ετών), στους μαθητές του δημοτικού σχολείου (6-12 ετών) και γυμνασίου/λυκείου (13-17 ετών). Στις τρεις ηλικιακές κατηγορίες καταγράφονται 49 παιδιά 5 ετών, 453 παιδιά 6-12 ετών και 342 παιδιά 13-17 ετών, δηλαδή συνολικά 844 ανήλικα άτομα που λαμβάνουν επίδομα ΤΕΒΑ.

Πίνακας 11- ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΕΒΑ 5 ΕΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ 5 ετών

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία
Α	Αγόρια	1
	Κορίτσια	2
Β	Αγόρια	7
	Κορίτσια	2
Γ	Αγόρια	0
	Κορίτσια	1
Δ	Αγόρια	7
	Κορίτσια	9
Ε	Αγόρια	9

	Κορίτσια	11
Σύνολο		49

Πίνακας 12- ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΕΒΑ 6-12 ΕΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ 6-12 ετών

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία
Α	Αγόρια	48
	Κορίτσια	48
Β	Αγόρια	36
	Κορίτσια	39
Γ	Αγόρια	9
	Κορίτσια	7
Δ	Αγόρια	59
	Κορίτσια	53
Ε	Αγόρια	77
	Κορίτσια	77
Σύνολο		453

Πίνακας 13- ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΕΒΑ 13-17 ΕΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ ηλικίας 13-17 ετών

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία
Α	Αγόρια	34
	Κορίτσια	39
Β	Αγόρια	23
	Κορίτσια	32
Γ	Αγόρια	7
	Κορίτσια	5
Δ	Αγόρια	43
	Κορίτσια	42
Ε	Αγόρια	62
	Κορίτσια	55
Σύνολο		342

Η παρούσα μελέτη θέλει να αναδείξει το πόσο απαραίτητο είναι να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν μέθοδοι ένταξης όλων των παιδιών σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Πολλοί παράγοντες εμποδίζουν τα παιδιά οικογενειών χαμηλού εισοδήματος να είναι ενεργά. Ορισμένα αθλήματα και πολιτιστικές δραστηριότητες, απαιτούν ακριβό εξοπλισμό, ειδικές εγκαταστάσεις και δαπανηρά δίδακτρα-συνδρομές. Και ενώ οι πιο διαδεδομένες δραστηριότητες όπως το μπάσκετ, το ποδόσφαιρο και ο χορός μπορεί να είναι ανοιχτά σε όλους θεωρητικά, οι οικογένειες με χαμηλό εισόδημα τείνουν να στερούνται οργανωμένων αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων για παιδιά, γιατί αδυνατούν να καλύψουν και το ελάχιστο κόστος για αυτές.

Σύμφωνα με νέα έρευνα της RAND Corporation, παρατηρείται πως γονείς με χαμηλότερο ετήσιο εισόδημα είναι λιγότερο πιθανό να εμπλέξουν τα παιδιά τους σε τέτοιες δραστηριότητες, από ότι γονείς με υψηλότερο εισόδημα και αυτό, λόγω παραμέτρων όπως η αύξηση του κόστους αυτών των αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ή ακόμα και η ύπαρξη κόστους- συνδρομής αυτή καθ' αυτή²⁷.

Τα οφέλη του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης

Ο αθλητισμός και η σωματική άσκηση παίζουν τεράστιο ρόλο στην ζωή όλων των πολιτών. Ο μαζικός αθλητισμός και η σωματική άσκηση, όπως υφίσταται μέσα στα σχολεία, στα διάφορα σωματεία και στις εκάστοτε δημοτικές/κρατικές δομές, παρέχει ένα μεγάλο συνδυασμό ευκαιριών για κάθε άτομο, ανεξαρτήτως κοινωνικο-εκπαιδευτικού υπόβαθρου και ικανοτήτων, ενώ, επίσης, για ένα μικρό ποσοστό μπορεί να αποτελέσει την βάση για καριέρα σε επίπεδο υψηλού αθλητισμού²⁸.

²⁷ <https://www.rand.org/news/press/2019/07/18.html>

²⁸ Με τον όρο 'μαζικός αθλητισμός' ή και απλώς 'αθλητισμός' μεταφράζουμε εδώ τον όρο grassroots sport, δηλαδή τον αθλητισμό και τα φυτώρια αθλητισμού που αποτείνονται στο

Η μαζική ενασχόληση αποτελεί τον βασικό άξονα στον οποίο οφείλει να στοχεύσει η κοινωνική πολιτική για τις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες²⁹. Αρχικά προσφέρει προσωπική ευχαρίστηση, αλλά πολύ περισσότερο έχει κοινωνικά οφέλη, ωθεί τα άτομα να διάγουν υγιεινότερη καθημερινή ζωή, να αναπτύσσουν κοινωνικές κι εργασιακές δεξιότητες και ικανότητες, να εμπλέκονται και να δεσμεύονται με τις εκάστοτε τοπικές κοινότητες.

Μελέτες καθιστούν προφανές ότι ειδικά ο μαζικός αθλητισμός συνεισφέρει θετικά τόσο στην σωματική υγεία των πολιτών, όσο και στην ψυχική τους ισορροπία, στην προσωπική τους ανάπτυξη, στην κοινοτική και κοινωνική ανάπτυξη, -δηλαδή από μικρότερες κοιτίδες σε μεγαλύτερα σύνολα-, καθώς και στην οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, ο μαζικός αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει το μέσον εξόδου από την κοινωνική αδράνεια για ειδικές ομάδες πληθυσμού όπως κοινωνικά ευάλωτους, γυναίκες, μέλη μειονοτήτων (ρομά, μετανάστες-πρόσφυγες), άτομα με νοητική ή σωματική αναπηρία, ακόμα και άτομα με εξαρτήσεις.

Ο ρόλος των τοπικών αρχών είναι κεντρικός για την παροχή δυνατοτήτων σωματικής άσκησης – άθλησης και ψυχαγωγίας. Σε χώρες όπως η Μεγάλη Βρετανία λόγω χάριν, οι τοπικές αρχές όχι μόνον αποτελούν τους σημαντικότερους επενδυτές δεδομένου ότι μεριμνούν για την ύπαρξη χώρων όπως τα δημόσια πάρκα και οι διάφορες ειδικές εγκαταστάσεις με στόχο να παρέχουν δυνατότητες στα μέλη της εκάστοτε κοινότητας ώστε να είναι ενεργά και να συμμετέχουν σε οποιοδήποτε τύπου αθλητικές δραστηριότητες και

σύνολο των πολιτών, σε αντιδιαστολή με τον όρο elite sport 'υψηλό αθλητισμό', ο οποίος περιγράφει τον αθλητισμό των επαγγελματιών του χώρου. Επίσης, με 'άθληση και ψυχαγωγία' αποδίδουμε την έννοια grassroots sport and recreation.

²⁹ Συνέντευξη με την κα Έ. Φωκά, Executive Master's στην Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών, 18/01/2021, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου.

ψυχαγωγία, αλλά, επιπλέον, νομικές μεταρρυθμίσεις τις καθιστούν υπεύθυνες για την υγεία του πληθυσμού³⁰.

Ο ρόλος του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης στην υποχρεωτική σφαιρική εκπαίδευση, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια είναι επίσης πολύ σημαντικός. Μελέτες υπογραμμίζουν πως τα άτομα που συμμετέχουν στον αθλητισμό καθώς και σε άλλους τύπους σωματικής άσκησης από πολύ νεαρή ηλικία και ειδικά κατά την εφηβεία, είναι πιο πιθανό να είναι σωματικά ενεργοί ως ενήλικες³¹. Με άλλα λόγια, τα σχολεία αποτελούν κοιτίδες άσκησης, γιατί σε αυτά τα παιδιά γυμνάζονται σε συστηματική βάση. Ο αθλητισμός στα σχολεία αποτελεί ένα πεδίο ευγενούς ανταγωνισμού μεταξύ των αθλούμενων μαθητών το οποίο τους θέτει σε συνεργασία τόσο στο πλαίσιο του σχολείου τους, όσο και έξω από αυτό -αν θελήσουν-, σε ευρύτερες κλίμακες, με δια-σχολικούς, τοπικούς και υπερτοπικούς αγώνες ή άλλες διοργανώσεις. Βέβαια, τα παραπάνω προϋποθέτουν την κανονική λειτουργία των σχολείων με δια ζώσης εκπαίδευση και το επισημαίνουμε αυτό, διότι η σημερινή περίσταση λόγω πανδημίας αποτελεί -προσωρινά- εξαίρεση³².

Εξίσου σημαντική είναι και η ελεύθερη άθληση -όπως περπάτημα, ποδήλατο, ή και άλλες δραστηριότητες στον αστικό ιστό ή στην κοντινή ύπαιθρο- σε εξωτερικούς χώρους, καθότι ενισχύουν την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Μα εξέχοντα ρόλο κατέχουν τα σωματεία, τα οποία προσφέρουν πλούσια επιλογή οργανωμένων αθλημάτων και

³⁰ https://www.sportandrecreation.org.uk/pages/grassroots_guide

³¹ https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/Senate/Environment_and_Communications/Completed_inquiries/2004-07/womeninsport/report/c03

³² Το τρέχον σχολικό έτος, με απόφαση της Κυβέρνησης είχε ανασταλεί η δια ζώσης λειτουργία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήδη από 7/11/2020. Η διδασκαλία πραγματοποιείτο με τηλε-εκπαίδευση. Από 10/1/2021 ξαναλειτούργησαν κανονικά οι τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ προσεχώς αναμένονται οδηγίες και για τις άλλες βαθμίδες που εξακολουθούν να λειτουργούν διαδικτυακά. Πρέπει να τονιστεί ότι η πρόβλεψη παραμένει ρευστή, αναλόγως της πανδημικής πορείας της χώρας.

πολιτιστικών δραστηριοτήτων και αποτελούν ανεκτίμητης αξίας κοινωνικά δίκτυα στα οποία συναντώνται οι πολίτες, συμμετέχουν, κινητοποιούνται, προσφέρουν ακόμα και εθελοντική δράση.

Πρέπει να τονιστεί ότι η πρακτική του αθλητισμού καθώς και η συστηματική σωματική άσκηση εν γένει, φανερώνουν μόνο οφέλη. Η φυσική άσκηση πρέπει να υποστηρίζεται: έρευνες δείχνουν ότι η σωματική αδράνεια αποτελεί σημαντικό λόγο κακής υγείας και άρα μακροπρόθεσμα κοστίζει δισεκατομμύρια στον κρατικό μηχανισμό. Επίσης, δείχνουν ότι η φυσική άσκηση αποτελεί αντίδοτο για πολλές μορφές μελαγχολίας και κατάθλιψης, ψυχικών διαγνώσεων που κατακλύζουν την εποχή μας. Με άλλα λόγια η μαζική ενασχόληση με αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελεί το κλειδί για την λύση πολλών κοινωνικών προβλημάτων. Και ακόμα πιο πέρα, ο άσκηση είναι φυσική και συλλογική πολιτισμική έκφραση των ανθρώπων, και εν τέλει, έχει οφέλη σε σωματικό, ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο. Συνεπώς, η καλλιέργεια του μαζικού αθλητισμού και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, μέσα από εκδηλώσεις, γιορτές, ακόμα και θρησκευτικές πρακτικές, τελετουργικά, διάφορες αθλητικές διοργανώσεις και αθλητικά γεγονότα με παιχνίδια και αγώνες, μόνον κέρδος θα προσφέρουν εάν υποστηριχτούν συστηματικά³³.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο σχεδιασμός της Αυστραλιανής Κυβέρνησης για την προώθηση του αθλητισμού για την επικείμενη δεκαετία (Sport 2030)³⁴. Με αφετηρία το ότι ο αθλητισμός βελτιώνει την σωματική, την ψυχική υγεία του ατόμου, συντείνει στην προσωπική του ανάπτυξη και, επίσης, ενδυναμώνει την εκάστοτε κοινωνία και την ανάπτυξη της οικονομίας της, η εν λόγω κυβέρνηση θέτει ως στόχο και επενδύει στην εφαρμογή ανανεωμένης στρατηγικής για την αθλητική και φυσική δραστηριότητα για να 'χτίσει' μία πιο ενεργή χώρα! Ο σχεδιασμός συμπεριλαμβάνει όλους τους πολίτες σε κάθε

³³ https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/93410/1/JHSE_14_Proc3_06.pdf

³⁴ https://www.sportaus.gov.au/__data/assets/pdf_file/0005/677894/Sport_2030_-_National_Sport_Plan_-_2018.pdf

στάδιο της ζωής τους, παιδιά και ενήλικες και, στοχεύει μακροπρόθεσμα στην κοινωνική συνοχή μέσω ενός ενεργού τρόπου ζωής δια της προώθησης της συνεχούς αύξησης της συμμετοχής και μέσω της βελτίωσης πρόσβασης στις αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις, ενθαρρύνοντας δε τους αθλητικούς οργανισμούς να παρέχουν προσφορές και εκδοχές ενσωμάτωσης της σωματικής δραστηριότητας μέσα στην καθημερινότητα, ειδικά των μαθητών, μέσα στην κάθε σχολική τους ημέρα. Το πολυεπίπεδο εγχείρημα βασίζεται σε συζεύξεις και συνεργασίες φορέων και, επιπλέον, συμπεριλαμβάνει ειδική έρευνα με μέρη παρατήρησης, αξιολογήσεων και προσαρμογών.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφέρουμε, πως βάσει ερευνών, η εξάπλωση-καθιέρωση του μαζικού αθλητισμού, με ειδικές τακτικές διαχείρισης -πχ. προβολή και διοργανώσεις-, μπορεί να αποτελέσει και μέσο συλλογής οικονομικών πόρων. Περιγράφεται η δυνατότητα λειτουργίας αυτοτροφοδοτούμενων μηχανισμών ώστε να βοηθούνται οικονομικά νέοι/οικογένειες με παιδιά που βρίσκονται σε οικονομικά μειονεκτική θέση και δεν μπορούν να καλύψουν τα έξοδα συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες³⁵.

Όλα τα παιδιά πρέπει να γυμνάζονται, δη να συμμετέχουν σε ομαδικά αθλήματα-πολιτιστικές δραστηριότητες. Μέσω του αθλητισμού, λόγω χάριν, δομείται συνεκτικά η κοινότητα, προωθείται ο υγιεινός τρόπος ζωής, ενισχύονται η ανάπτυξη και οι μηχανισμοί εκμάθησης, προωθείται η δημιουργία και η καθιέρωση ενός ασφαλούς και προστατευτικού περιβάλλοντος γύρω από το αθλούμενο παιδί, αναπτύσσονται μηχανισμοί αλληλοϋποστήριξης, τα παιδιά μαθαίνουν να συνδέονται μεταξύ τους και, όλα αυτά συμβαίνουν ενώ βελτιώνεται η σωματική και ψυχική τους υγεία, καλλιεργούνται δεξιότητες που θα απολαμβάνουν εφ' όρου ζωής όπως η αυτοπεποίθηση, η δυνατότητα του ηγείσθαι, ο αυτοέλεγχος και η ευταξία. Μέσω των αθλητικών δραστηριοτήτων ενδυναμώνονται

³⁵ <https://www.grassrootssc.com.au/>

σφαιρικά τα παιδιά και μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τι δύνανται ήδη να κάνουν αλλά και σε τι μπορούν να στοχεύσουν.

Μελέτες έχουν δείξει ότι η σωματική άσκηση, ο αθλητισμός, προσφέρουν ψυχολογικά οφέλη στα παιδιά και τους εφήβους μέσω της διαδικασίας του παιχνιδιού που εμπειροκλείουν. Οι ερευνητές πιστεύουν ότι αυτό συμβαίνει επειδή τα παιδιά επωφελούνται από την κοινωνική πλευρά της ύπαρξης μιας ομάδας και από τη συμμετοχή άλλων παιδιών και ενηλίκων³⁶. Επίσης, έρευνες υποστηρίζουν ότι εάν ένα παιδί γυμνάζεται, τότε ενισχύεται η γνωστική του λειτουργία. Τα παιδιά γίνονται καλύτεροι μαθητές γιατί η σωματική άσκηση βελτιώνει την μνήμη, την συμπεριφορά, την συγκέντρωση, την προσοχή, την ικανότητα του συλλογίζεσθαι και, άρα, την ακαδημαϊκή πρόοδο και επιτυχία τους. Αντιθέτως, η αδράνεια, η απουσία φυσικής άσκησης επηρεάζει αρνητικά τις λειτουργίες του εγκεφάλου σχετικά με την δυνατότητα της διατήρησης συγκέντρωσης, της απομνημόνευσης, και της εστίασης σε περισσότερα από ένα αντικείμενα ταυτόχρονα. 'Άθληση και ψυχαγωγία' συμβάλλει επίσης στο να απομακρυνθεί ένα παιδί από την υπερβολική χρήση οθονών και τηλεόρασης, να έχει πιο κοινωνική και φιλική συμπεριφορά, να δικτυώνεται, να είναι πιο αποδοτικό και παραγωγικό γιατί θα είναι πιο υγιές και χαρούμενο³⁷.

Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τονίζουν ότι ειδικά ο μαζικός αθλητισμός εκτός από διαδικασία κοινωνικής ένταξης, αποτελεί άτυπη εκπαίδευση και συμμετοχική εκπαιδευτική διαδικασία³⁸, επιπλέον αποτελεί πρακτική που υποστηρίζει την ισότητα των φύλων και των διαφορετικών πολιτισμών. Επίσης, ο αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει εργαλείο για κοινωνική ένταξη ατόμων ή ομάδων με υψηλό δείκτη για υφιστάμενο ή μελλοντικό πιθανό

³⁶ <https://www.healthdirect.gov.au/developing-life-skills-through-sports>

³⁷ <https://www.dlgsc.wa.gov.au/sport-and-recreation/benefits-to-the-community>

³⁸ Με τον όρο άτυπη εκπαίδευση, αποδίδουμε τον όρο 'informal learning' και με τον όρο συμμετοχική εκπαιδευτική διαδικασία, τον όρο 'active learning'.

κοινωνικό αποκλεισμό (όπως πένητες, μετανάστες-πρόσφυγες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες κλπ.³⁹.

Επιπροσθέτως, η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή προβάλλει επίσης τις αρετές του ολυμπιακού πνεύματος, όπως την αξία της αριστείας, του σεβασμού, της φιλίας, του διαλόγου, της διαφορετικότητας, την εξάλειψη διακρίσεων και αποκλεισμών, την ανοχή, το δίκαιο παιχνίδι, την αλληλεγγύη και την ειρήνη. Χαρακτηριστικά σημειώνεται η φράση του Nelson Mandela που σημειώνει ότι 'ο αθλητισμός έχει την ισχύ να αλλάξει τον κόσμο'⁴⁰.

Παράμετροι παρακίνησης για συμμετοχή σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες

Για να γυμνάζεται και να αθλείται κανείς συστηματικά χρειάζεται κίνητρα. Κίνητρα συμμετοχής σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες μπορεί να αποτελούν η ευχαρίστηση από το παιχνίδι, το να γίνει κανείς καλύτερος αθλητής ή χορευτής, να κάνει νέους φίλους, να κερδίσει ένα έπαθλο, να εξασκηθεί περισσότερο, να ταξιδεύσει στο πλαίσιο διοργανώσεων. Επίσης, μιλώντας για άτομα ως 18 ετών – δηλαδή παιδιά και νέους, κίνητρο αποτελεί η διασύνδεση, δηλ. η ευκαιρία για κοινωνικές σχέσεις και επιβεβαιώσεις, η υπεροχή, δηλ. οι λόγοι που καθιστούν ένα άτομο να κάνει κάτι καλά/ ή καλύτερα από άλλους, η ισχύς, δηλ. η ευκαιρία επιρροής από και προς άλλους, η ανεξαρτησία, δηλ. η ευκαιρία αυτονόμησης και λήψης απόφασης, η ένταση, δηλ. η διέγερση και η καθαρή δράση που βρίσκει ένα άτομο στα σπορ, η επιτυχία δηλ. η ανταμοιβή ως γόητρο, κοινωνική

³⁹ https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/hlg-grassroots-final_en.pdf

⁴⁰ https://stillmed.olympic.org/Documents/IOC_Executive_Boards_and_Sessions/IOC_Sessions/127_Session_Monaco_2014/127th_IOC_Session_Speech_Opening_Ceremony_President_Bach-English.pdf

επιδοκίμασία ή κύρος, και, τέλος, η επιθετικότητα, δηλ. η ευκαιρία που δίνεται στο άτομο να κυριαρχήσει- ή ακόμα και να υποτάξει άλλους⁴¹.

Υπό το πρίσμα μίας πιο σφαιρικής θεώρησης, περισσότερες έρευνες αναδεικνύουν ότι τα παιδιά δεν έχουν ένα αλλά πολλά κίνητρα ταυτόχρονα για συμμετοχή στις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως την συσχέτιση, δηλ. την συναναστροφή, την παρέα, τις φιλίες, την ανάπτυξη δεξιοτεχνίας, την έξαψη, την επιτυχία και το συνεπαγόμενο κύρος, την φυσική κατάσταση και την απελευθέρωση ενέργειας- την εκτόνωση⁴².

Πιο πρόσφατες μελέτες συνυπολόγισαν την επιρροή παραμέτρων του κοινωνικού περιβάλλοντος για την διαμόρφωση των κινήτρων, όπως δημογραφικά στοιχεία, είδος αθλήματος/δραστηριότητας και πολιτισμικές επιρροές, συνεκτίμησαν τις αναπτυξιακές μεταβολές και στηρίχθηκαν σε θεωρητικά μοντέλα με σκοπό να επιχειρήσουν να προβλέψουν την συμπεριφορά των ασκούμενων ατόμων.

Εξειδικευμένες μελέτες τεκμηριώνουν στρατηγικές παρακίνησης οι οποίες συμβάλλουν στην συστηματική ενασχόληση ερασιτεχνών με τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση. Οι ειδικοί υπογραμμίζουν την σημαντικότητα της εσωτερικής παρακίνησης σε αντιδιαστολή με την εξωτερική παρακίνηση ενός ασκούμενου. Οι καθηγητές φυσικής αγωγής- προπονητές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι ο αθλητισμός δίνει σε πολλά παιδιά και νέους την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους και θα πρέπει να τα ενθαρρύνουν σε αυτήν την κατεύθυνση. Η εσωτερική παρακίνηση ενός ατόμου μπορεί να παραμείνει η ίδια , να αυξηθεί -ή και να μειωθεί- ανάλογα με τον τρόπο που

⁴¹ Alderman, R. B., & Wood, N.L. (1976). An analysis of incentive motivation in young Canadian Athletes. Canadian Journal of Applied Sport and Sciences, 1, 2, 169-176, in Δογάνης, Γ. (2019) σ.86-87.

⁴² Passer, M. W. (1981) Children in sport: participation motives and psychological stress. Quest 33, 231-244 in Δογάνης, Γ. (2019) σ. 88-89

χρησιμοποιούνται τα διάφορα ανταλλάγματα τα οποία δέχεται το άτομο (πχ. τιμητικές διακρίσεις, κύπελα, μετάλλια, επιταγές, δώρα). Τα ανταλλάγματα λειτουργούν θετικά και αυξάνουν την εσωτερική παρακίνηση όσον η πληροφορία που λαμβάνει ο ασκούμενος τονώνει την αίσθηση της επάρκειάς του, ενώ μπορεί να τον επηρεάσουν αρνητικά εάν κυριαρχήσει ο χαρακτήρας ελέγχου⁴³.

Εάν ο στόχος της φυσικής αγωγής και της εκγύμνασης και της προπόνησης είναι η προώθηση της εφ' όρου ζωής συμμετοχής, τότε πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικές που να αυξήσουν την ικανοποίηση, την ψυχαγωγία και την χαρά που μπορεί να αποκομισθεί από την φυσική-αθλητική-πολιτιστική δραστηριότητα και τον συναγωνισμό.

Πορίσματα ερευνών για τα εσωτερικά κίνητρα φανερώνουν ότι εάν ένας ασκούμενος αισθάνεται ότι παρακινείται εσωτερικά, τότε πιθανώς να 'βλέπει' τον εαυτό του ως κύρια αιτία της απόδοσής του. Το κυριότερο χαρακτηριστικό της συμπεριφοράς που κατευθύνεται από την εσωτερική παρακίνηση είναι ότι το άτομο έχει την αίσθηση του προσωπικού ελέγχου στην απόδοσή του. Η χρήση της εξωτερικής παρακίνησης συνιστάται μόνο όταν βοηθάει την προσωπική βελτίωση και όχι μόνο την συμμετοχή γενικότερα. Η δε αποδοχή ανταλλαγμάτων, προκαλεί αλλαγή στα συναισθήματα ικανότητας και αποφασιστικότητας. Για την αύξηση της εσωτερικής παρακίνησης, οι αθλητές-ασκούμενοι θα πρέπει να γεύονται συχνά την αίσθηση της επιτυχίας και να έχουν την δυνατότητα να αναλαμβάνουν ευθύνες τυχόν λήψης αποφάσεων. Φυσικά, ο ρόλος των καθηγητών φυσικής αγωγής-προπονητών είναι κομβικός στην συνολική διαδικασία: είναι τα πρόσωπα τα οποία μεριμνούν για την επιτυχία των αθλητών, που ενθαρρύνουν τους πιο αδύναμους και που τονίζουν την συνεισφορά κάθε αθλητή στην καλή λειτουργία της ομάδας⁴⁴.

⁴³ Δογάνης, Γ. (2019) σ. 92-93

⁴⁴ Δογάνης, Γ. (2019) σ.94-95

Επιπτώσεις πανδημίας Covid19:

Διεθνώς – η πανδημία ως ευκαιρία - νέα κανονικότητα, στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, στον Δήμο Πειραιά

Ενώ τα οφέλη των αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι δεδομένα, η σημερινή πανδημική συγκυρία ανά τον πλανήτη απασχολεί τους ειδικούς λόγω της πολύμηνης -πλέον- αναστολής ή και παρα-λειτουργίας της πλειονότητας αυτών, αλλά και λόγω των διαφόρων συνεπειών που αυτή συνεπάγεται.

Διεθνώς

Σχετική έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών συμπεριλαμβανομένης της Πολιτικής Διακήρυξης της Ατζέντας του 2030, αναφέρει συγκεκριμένα πως ο αθλητισμός συμβάλλει στην ενδυνάμωση ειδικά των νέων, γενικά των ατόμων μεμονωμένα αλλά και των κοινοτήτων τους, όσον αφορά την υγεία, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη. Από τότε που ξεκίνησε η πανδημία Covid19 έχει εξαπλωθεί σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου. Τα μέτρα κοινωνικής και σωματικής αποστασιοποίησης, οι ανά διαστήματα αναστολές των επιχειρήσεων, των σχολείων και της κοινωνικής ζωής, έχουν διαταράξει πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής. Εστιάζοντας στον αθλητισμό και την σωματική άσκηση, αναφέρεται πως πλήττονται ιδιαίτερα οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και, παρέχει συστάσεις προς τις κυβερνήσεις για την υποστήριξη της ασφαλούς επανέναρξης αθλητικών εκδηλώσεων, καθώς και για την προώθηση και στήριξη της σωματικής άσκησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας αλλά και πέραν αυτής⁴⁵.

Είναι άξιο αναφοράς πως για την προστασία των αθλούμενων και όσων εμπλέκονται στην αθλητισμό, κατά τους τελευταίους δέκα μήνες ακυρώθηκε η πλειονότητα των αθλητικών εκδηλώσεων παγκοσμίως, ακόμα και οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2020 που προβλέπεται να

⁴⁵ <https://www.un.org/development/desa/dspd/2020/05/covid-19-sport/>

διεξαχθούν το 2021. Ολόκληρος ο κόσμος του αθλητισμού, της αθλητικής βιομηχανίας καθώς και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που βασίζονται στην σωματική άσκηση κλονίζεται και, διακυβεύονται δεδομένα τόσο για τους επαγγελματίες στον χώρο, όσο και για τους ερασιτέχνες- ασκούμενους.

Πέραν των τεραστίων οικονομικών επιπτώσεων, η ακύρωση αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως και η ακύρωση αγώνων, επηρεάζει παραμέτρους οι οποίες καθορίζουν την κοινωνική συνοχή, συμβάλλουν στον ενθουσιασμό και την κινητοποίηση ασκούμενων και οπαδών. Με την αναστολή των δραστηριοτήτων διαρρηγνύονται γέφυρες επικοινωνίας μεταξύ ατόμων και συνόλων και, συνεπώς, κλονίζονται δραματικά ισορροπίες, ειδικά στις περιπτώσεις όπου οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελούν εργαλείο για τη δημιουργία ευκαιριών για μέλη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

Με γνώμονα την υποστήριξη των πιο ευάλωτων πληθυσμών, σημαντικοί αθλητικοί οργανισμοί όπως η FIFA που συνεργάζεται με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, διαδίδουν απλούς τρόπους προστασίας των πολιτών-αθλητών όπως το συχνό πλύσιμο των χεριών, την διατήρηση αποστάσεων κλπ. Άλλοι πάλι θεσμοί, κυρίως μέσω κοινωνικών μέσων δικτύωσης, επινοούν καινοτόμες λύσεις, όπως τρόπους με τους οποίους οι αθλητικοί οργανισμοί θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με χαμηλό εισόδημα, οι οποίοι δεν μπορούν πλέον να ασκηθούν και βρίσκονται σε πολλαπλό αδιέξοδο.

Ειδικά ο αθλητισμός, υπέστη παγκοσμίως και συνεχίζει να υπόκειται συνέπειες και από την κατά περιόδους αναστολή της δια ζώσης λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η αθλητική εκπαίδευση μέσα στο σχολείο αποτελεί σημαντικό πυλώνα της σφαιρικής εκπαίδευσης των παιδιών/νέων της κάθε κοινωνίας και γι' αυτό οι αρμόδιοι, από υπουργεία, σχολεία, σωματεία μέχρι καθηγητές, προπονητές, γονείς κι ακόμα και μαθητές,

προβληματίζονται προσπαθώντας να προτείνουν κατά περίπτωση λύσεις για άθληση καθώς και για την προώθηση ηθικών αξιών σε αυτήν την ιδιαίτερη περίοδο.

Αν και ακόμα μας είναι άγνωστο το πως θα εξελιχθεί και πόσο θα διαρκέσει η πανδημία Covid19, οι αρμόδιοι ήδη προβληματίζονται για το πως θα αντιμετωπίσουν τα ζητήματα που επέφερε και αναμένεται να επιφέρει, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία των διαφόρων δραστηριοτήτων και αγώνων και, επίσης η ευημερία των αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων. Ως βραχυπρόθεσμα μέτρα, προτείνουν προσαρμογές των αθλητικών γεγονότων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων ώστε να είναι εγγυημένη η προστασία των αθλούμενων και ασκούμενων, των οπαδών κλπ., και, ως μεσοπρόθεσμα, προτείνουν την στήριξη των νέων σε μακρύ χρονικό ορίζοντα, για συμμετοχή τους σε αθλητικές και πολιτιστικές δράσεις και διοργανώσεις.

Η αναστολή λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων ή των σχολών χορού κλπ., ή ακόμα η απαγόρευση ή ο περιορισμός χρήσης δημόσιων χώρων, οδήγησε πολλούς πολίτες στην διακοπή κάθε αθλητικής-πολιτιστικής δραστηριότητάς. Οι ειδικοί μιλούν για την επιδείνωση της υγείας του πληθυσμού και, επιμένουν ότι η συστηματική σωματική άσκηση (από 75 έως 150 λεπτά ανά εβδομάδα, αναλόγως της υψηλής ή ήπιας έντασης αντίστοιχα) είναι κεντρικής σημασίας ειδικά σε περιόδους κρίσης όπως αυτή η πανδημική, με διάχυτο στο πληθυσμό το άγχος και τον φόβο, πχ. για απώλεια από τον κορωνοϊό οικογενειακών προσώπων ή φίλων, προβλήματα οικονομικά κλπ.

Ως αντίδοτο στην σωματική αδράνεια και την κακή φυσική κατάσταση των πολιτών, η παγκόσμια κοινότητα έχει δραστηριοποιηθεί και προσφέρει ακόμα και δωρεάν, πληθώρα μαθημάτων γυμναστικής -διαλογισμού- χορού, με διαδικτυακό τρόπο. Επίσης, σωματεία προτείνουν μειωμένες συνδρομές για συμμετοχή και άσκηση μέσω εφαρμογών ή βίντεο (live ή μαγνητοσκοπημένα μαθήματα) σε δραστηριότητες ευρέως προσιτές και οι οποίες

δεν προϋποθέτουν ειδικό εξοπλισμό. Σε όλα τα παραπάνω μπορούν να συμμετάσχουν πολίτες κάθε ηλικίας. Φυσικά, κάτι τέτοιο προϋποθέτει υλικοτεχνική υποδομή, κάτι το οποίο δεν είναι αυτονόητο ότι διαθέτουν οι πλέον πληγείσες πληθυσμιακές ευπαθείς κατηγορίες: συχνά μέλη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, δεν έχουν σταθερή πρόσβαση στο διαδίκτυο, ούτε έχουν πάντα τις απαραίτητες συσκευές. Πόσο μάλλον όταν οι οικογένειες είναι πολυμελείς και εξαρτώνται όλα τα μέλη λ.χ. από έναν υπολογιστή ή ένα τάμπλετ το οποίο ενδεχομένως κατάφεραν να αποκτήσουν.

Η πανδημία ως ευκαιρία

Κατά πολλούς, οι συνέπειες της πανδημίας θα μπορούσαν να εκληφθούν ως αφορμή αναστοχασμού και επίστευσης νέων στρατηγικών για την βελτίωση πρόσβασης παιδιών και νέων στις αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Η μετά-πανδημική εποχή δεν θα πρέπει απλά να αποτελέσει επιστροφή στην προ-κορωνοϊού κανονικότητα, αλλά έναυσμα για ανανέωση, άρα να επενδύσει σε προγράμματα και οργανισμούς που θα πριμοδοτούν τις αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες και θα εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε αυτές για όλα τα παιδιά. Πρόσφατη έρευνα που έγινε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δείχνει πως περισσότερο από ποτέ, σήμερα, πρέπει να προωθηθούν ευκαιρίες για να συμμετέχουν τα παιδιά στον αθλητισμό. Προτρέπουν δε τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων όλων των χωρών, να λάβουν υπόψη αυτήν την έκτακτη προτεραιότητα για χάραξη επείγουσας πολιτικής, τις οικογένειες, τις κοινότητες, τα σωματεία και τους οργανισμούς που μεριμνούν για την νεολαία, να επενδύσουν σε μηχανισμούς και άμεσες πράξεις που προωθούν την πρόσβαση όλων των παιδιών στον αθλητισμό. Η τακτική των αρμοδίων δεν θα πρέπει να περιοριστεί στενά στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Η πανδημία πρέπει να ιδωθεί ως ευκαιρία για αναδιαμόρφωση των υφιστάμενων προβλέψεων και δομών ώστε όλα τα παιδιά στο μέλλον να έχουν πρόσβαση στον αθλητισμό⁴⁶.

⁴⁶ <https://bjism.bmj.com/content/early/2020/11/16/bjsports-2020-103288>

Νέα κανονικότητα

Άλλες πρόσφατες μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για παιδιά που έκαναν συστηματικά κάποια αθλητική-πολιτιστική δραστηριότητα και που η πανδημία επηρέασε την πρακτική τους, υπογραμμίζουν ότι για να εξακολουθήσουν να έχουν πρόσβαση σε αυτήν και να μην εγκαταλείψουν, εκτός από το να υποστηριχτούν τα ίδια, είναι εξίσου σημαντικό οι φορείς να ενημερώνουν και τους γονείς-κηδεμόνες τους. Προτείνουν την δημιουργία ειδικών ομάδων υποστήριξης γονέων και, επιπλέον, τονίζουν ότι οι οικογένειες θα πρέπει να επανεκτιμήσουν τις εκάστοτε επιλογές και τις δυνατότητες των παιδιών τους μαζί με αυτά και να συναποφασίσουν ακόμα και για αλλαγή λ.χ. αθλήματος παρά μία ενδεχόμενη εγκατάλειψη, να επικεντρωθούν περισσότερο σε επιλογές που βασίζονται στο συλλογικό πνεύμα και την ψυχαγωγία. Η 'νέα κανονικότητα' στον ευρύτερο τομέα του αθλητισμού μπορεί να προβλέπει περιορισμένη πρόσβαση σε πρακτικές και παιχνίδια και λιγότερη φυσική επαφή μεταξύ παικτών-ασκούμενων (π.χ. για εμφύχωση της ομάδας 'ζντο', 'κόλλα το', ή μια σφιχτή αγκαλιά μετά από ένα γκολ), δηλαδή πολλές προσαρμογές στην συμπεριφορά των συμμετεχόντων, αλλά οι ειδικοί ελπίζουν ότι θα βρεθούν λύσεις και το μέλλον θα είναι εξίσου λαμπρό για τους νεαρούς ασκούμενους και στην πανδημική περίσταση⁴⁷.

Ευρώπη

Τις επιπτώσεις της πανδημίας παρατηρεί και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Σχετικά με τις οικονομικές της προεκτάσεις, χαράσσει πολιτικές για να βοηθήσει ειδικά τον αθλητισμό και τον δημόσιο τομέα να αντιμετωπίσει και να μετριάσει τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες στον κλάδο⁴⁸. Η πανδημία Covid19 και η ευρεία οικονομική κρίση που την συνόδευσε, αποκάλυψε ορισμένες από τις πολυπλοκότητες και τα αδύνατα σημεία της

⁴⁷ <https://journals.humankinetics.com/view/journals/ijsc/13/3/article-p313.xml?content=fullHtml-6977>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/sport/news/mapping-study-measuring-economic-impact-covid-19-sport-sector-eu_en

αθλητικής διακυβέρνησης. Ειδικοί επικεντρώνονται σε δύο τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να επέλθουν αλλαγές ως αποτέλεσμα της κρίσης του κορωνοϊού: τον τομέα των σχέσεων μεταξύ αθλητικών οργανώσεων και δημόσιων αρχών (κυρίως εθνικών κυβερνήσεων) και, τον τομέα της λεγόμενης αυτονομίας του αθλητισμού⁴⁹.

Ήδη από τον Απρίλιο 2020 η Επιτροπή ανακοίνωσε τη δημιουργία πλατφόρμας για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, μελέτη σχετικά με τις οικονομικές επιπτώσεις της Covid19 στον τομέα του αθλητισμού και την ανάγκη να χρησιμοποιηθούν το πρόγραμμα Erasmus+ και η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της πανδημίας⁵⁰.

Δεν είναι τυχαίο ότι από τον προηγούμενο Νοέμβριο βρίσκονται σε εξέλιξη συνεδρίες της Συνόδου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Αθλητισμό και συζητούνται η Αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Χάρτας του Αθλητισμού και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στον Αθλητισμό. Μάλιστα στην τελευταία συνεδρία (Ιανουάριος 2021) όπου συμμετείχαν 30 Υπουργοί, υπεύθυνοι για τον αθλητισμό, εννέα διεθνείς αθλητικοί φορείς (WADA, UEFA, EOC, ISF κ.ά.) και η γενική γραμματέας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αθλητών η οποία εκπροσωπεί 25.000 αθλητές και 38 διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς, υπογραμμίστηκε ότι είναι σημαντική η συμπίεση της νέας γενιάς με τον αθλητισμό, ότι ο αθλητισμός είναι επιταχυντής κοινωνικής προόδου, ότι η πρόσβαση στον αθλητισμό ως ανθρώπινο δικαίωμα αποτελεί προτεραιότητα και, τέθηκε το ζήτημα του ρόλου που θα πρέπει να διαδραματίσουν οι δημόσιες αρχές⁵¹.

Ενώ το πανδημικό φαινόμενο βρίσκεται σε εξέλιξη, εκκρεμούν να απαντηθούν πληθώρα ερωτημάτων σχετικά με τις καταστροφικές επιπτώσεις της πανδημίας σε ολόκληρη την ΕΕ,

⁴⁹ <https://link.springer.com/article/10.1007/s40318-020-00174-8>

⁵⁰ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-9-2020-002411_EL.html

⁵¹ <https://gga.gov.gr/grafeio-tupou/deltia-tupou/3236-2021-01-15-13-33-03>

εστιάζοντας στους νέους των οποίων πλήττεται το καθεστώς εργασίας, διαταράσσεται η εκπαίδευση και προσβάλλεται η ψυχική και σωματική υγεία και ευζωία. Την ώρα που η πανδημία Covid19 συνεχίζει τις καταστροφικές της επιπτώσεις και στον αθλητισμό, τόσο σε επαγγελματικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο μαζικής άθλησης, ειδικοί κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και ζητούν να αξιολογηθούν οι αρνητικές ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της στους νέους καθώς και οι συνέπειές της για την εκπαίδευση, τις αγορές εργασίας και την κοινωνική συνοχή. Προτείνουν να αναπτυχθεί, ενδεχομένως υπό μορφήν ειδικού σχεδίου δράσης, μια συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση με στόχο να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και να αμβλυνθούν οι συνέπειες της πανδημίας στον αθλητισμό⁵².

Ελλάδα

Η περίπτωση της Ελλάδας δεν αποτελεί εξαίρεση. Όπως σε όλες τις χώρες και εδώ οι επιπτώσεις της πανδημίας στον κλάδο του αθλητισμού και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι πολλαπλές και ισχύει σε ανάλογη κλίμακα ό,τι ισχύει παγκοσμίως και στην Ευρώπη. Από τον Μάρτιο του 2020 οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες και διοργανώσεις είτε βρίσκονται σε αναστολή, είτε λειτουργούν υπό ειδικούς όρους για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας. Οι ασκούμενοι, επαγγελματίες και ερασιτέχνες καλούνται να προσαρμοστούν σε μία νέα πραγματικότητα. Ειδικά στον ερασιτεχνικό και μαζικό αθλητισμό παρατηρείται ότι τεράστιο ποσοστό πολιτών, μεταξύ των οποίων κυρίως παιδιά, έχουν σταματήσει ή έχουν περιορίσει ή ακόμα και τροποποιήσει την αθλητική τους δραστηριότητα. Αθλητικά γεγονότα καταργούνται ή τελούνται υπό ειδικές συνθήκες και οι προπονήσεις ή τα διάφορα μαθήματα υφίστανται βάσει ειδικών προδιαγραφών και μόνο για ορισμένα αθλήματα. Αντιστοίχως, αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία τελούν υπό αναστολή, ή -σπανίως- λειτουργούν υπό ειδικό καθεστώς. Το εύρος επιλογής αθλητικών - πολιτιστικών δραστηριοτήτων και μαθημάτων που προσφέρεται είναι εξαιρετικά φτωχό. Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε εβδομαδιαία βάση δημοσιεύει ανακοινώσεις για την

⁵² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/O-9-2020-000074_EL.html

άθληση στο σύνολο της Επικράτειας, παρέχοντας διευκρινιστικές οδηγίες και πληροφορίες για την διασφάλιση της υγείας των αθλητών, των εργαζομένων στους αθλητικούς χώρους και των αθλούμενων πολιτών⁵³. Σωματεία και προπονητές δραστηριοποιούνται αποστέλλοντας αναλυτικό υλικό με λεπτομερείς εκθέσεις στις αρμόδιες αρχές ώστε κατά περίπτωση να μπορούν να διατηρούνται σε λειτουργία κάποιοι κλάδοι. Καταβάλλονται δηλαδή συνεχείς προσπάθειες για την θεώρηση των μεταβαλλόμενων αναγκών και των κινδύνων κατά περίπτωση και, εκδίδονται συνεχώς ειδικές οδηγίες.

Για παράδειγμα, στις πιο πρόσφατες οδηγίες της ΓΓΑ (από 25/1/2021) και ενώ είναι σε ισχύ ειδικά υγειονομικά μέτρα καθώς και περιοριστικές διατάξεις σχετικά με την μετακίνηση όλων των πολιτών, εξηγείται ότι οι αθλούμενοι μπορούν να μετακινούνται για να μεταβαίνουν σε αθλητικές εγκαταστάσεις εντός της περιφερειακής τους ενότητας ή του Δήμου κατοικίας τους στέλνοντας SMS με τον κωδικό «6» (όπως αυτό κωδικοποιείται από την Πολιτική Προστασία). Συστήνεται ο χρόνος άσκησης να είναι έως μία ώρα και απαγορεύεται η χρήση αποδυτηρίων. Διευκρινίζεται δε, ποια αθλήματα/προπονήσεις εξαιρούνται από την ισχύουσα γενικευμένη εντολή αναστολής: λ.χ. επιτρέπονται προπονήσεις σε ομάδες έως τριών ατόμων συμπεριλαμβανομένου του εμπυχωτή/προπονητή και δεν επιτρέπεται η παρουσία θεατών. Ειδική εξαίρεση αποτελεί ο στίβος όπου επιτρέπονται έως 80 άτομα συνολικά εντός της ανοικτής αθλητικής εγκατάστασης. Επιτρέπεται η αντισφαίριση (έως 4 άτομα), η επιτραπέζια αντισφαίριση (έως 2 αθλούμενοι ανά τραπέζι), η σκοποβολή, η τοξοβολία, η ιστιοπλοΐα (έως διμελή πληρώματα, συμπεριλαμβανομένων και των σκαφών double handed ανοικτής θαλάσσης που ανήκουν σε ομίλους, χωρίς περιορισμό στον αριθμό των σκαφών, αρκεί να αποφεύγεται ο συνωστισμός κατά την είσοδο και έξοδο από το νερό), η κωπηλασία (έως διμελή πληρώματα), το κανόε-καγιακ, η όρθια σανιδοκωπηλασία (SUP) και η κυματολίσθηση με σανίδα (surf), το θαλάσσιο σκι, η ποδηλασία, το γκολφ, η ιππασία (1

⁵³ <https://gga.gov.gr/component/content/article/278-covid/2981-covid19-sports>

ζεύγος ιπέα/ίππου ανά 50 τμ), ο μηχανοκίνητος αθλητισμός, η αναρρίχηση, ο αεραθλητισμός, η ξιφασκία και η άρση βαρών σε ανοικτή αθλητική εγκατάσταση και η αθλητική αλιεία⁵⁴.

Δήμος Πειραιά

Ειδικά για τον Πειραιά, τον Ιανουάριο 2021 καταγράφουμε στον ΟΠΑΝ να λειτουργεί αποκλειστικά ο στίβος και μονάχα για ΑμεΑ το κολυμβητήριο. Τα περισσότερα ιδιωτικά γυμναστήρια, αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία παραμένουν κλειστά, ενώ λίγα προσφέρουν ατομικά μαθήματα (personal) κατόπιν ειδικής συνεννόησης⁵⁵. Όπως σε όλη την χώρα, από αρχές Νοεμβρίου 2020 ισχύει ειδικό καθεστώς έκτακτων μέτρων για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού (δεύτερο κύμα) και οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες είναι ως επί το πλείστον σε αναστολή⁵⁶. Κατά το πρώτο κύμα των αντιστοίχων μέτρων, τον Απρίλιο 2020, ο ΟΠΑΝ, μέσω της επίσημης σελίδας του στο facebook (<https://www.facebook.com/OpanPiraeus>), θέλοντας να δώσει τη δυνατότητα στους δημότες να ασκηθούν στο σπίτι τους, καθιέρωσε την ανάρτηση βίντεο με εύκολες ασκήσεις γυμναστικής⁵⁷. Σε μία ανάλογη τακτική έκτακτης κάλυψης των αναγκών των δημοτών προέβη και ο γειτονικός Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας στον οποίον, τον Ιούνιο 2020 δημιουργήθηκαν τμήματα γυμναστικής ενηλίκων σε υπαίθριους αθλητικούς χώρους εντός των Δημοτικών πάρκων αναψυχής⁵⁸.

⁵⁴ https://gga.gov.gr/images/odigies_athlitsmos_lockdown_25_01_2021.pdf

⁵⁵ Εντελώς ενδεικτικά σημειώνουμε ένα ιδιωτικό γυμναστήριο το οποίο στην αρχική του σελίδα αναφέρει την δυνατότητα για ατομικά μαθήματα, βλ. <https://d-club.gr/>

⁵⁶ <https://piraeus.gov.gr/2020/11/02/kleinoun-oi-athlitikes-egkatastaseis-tou-opan-2/>

⁵⁷ <https://www.tanea.gr/2020/04/03/greece/dimos-peiraia-vinteo-me-askiseis-gia-gymnastiki-sto-spiti/>

⁵⁸ <https://koinoniki.gr/2020/05/dimos-keratsiniou-drapetsonas-gimnastiki-sta-parka/>

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία στον Δήμο Πειραιά

Στο μέρος αυτό, η μελέτη εστιάζει στο να αποτυπώσει την σημερινή κατάσταση στον Δήμο Πειραιά σε σχέση με τα αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία που καταγράφονται, τις επιλογές δραστηριοτήτων που παρέχουν καθώς και το εύρος τιμών των συνδρομών-διδάκτρων.

Ημερολόγιο λειτουργίας αθλητικών-πολιτιστικών σωματείων

Οι δραστηριότητες δημοτικών φορέων ή θεσμών που ακολουθούν το ακαδημαϊκό ημερολόγιο το οποίο καθορίζει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, λειτουργούν 10 μήνες ανά έτος, από Σεπτέμβριο έως και Ιούνιο. Ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως λ.χ. γυμναστήρια, σχολές χορού, λειτουργούν από 10 έως 12 μήνες ανά έτος και, ιδιωτικά αθλητικά-πολιτιστικά σωματεία, π.χ. για τα τμήματα μαζικού αθλητισμού, συνήθως 10 έως 11 μήνες ανά έτος, συμπεριλαμβανομένων ειδικών καλοκαιρινών σεμιναρίων (camp).

Ειδικά για τον Πειραιά, τον Ιανουάριο 2021 καταγράφουμε στον ΟΠΑΝ να λειτουργεί αποκλειστικά ο στίβος και μονάχα για ΑμεΑ το κολυμβητήριο. Τα περισσότερα ιδιωτικά γυμναστήρια είναι κλειστά, ενώ λίγα προσφέρουν ατομικά μαθήματα (personal) κατόπιν ειδικής συνεννόησης. Όπως σε όλη την χώρα, από αρχές Νοεμβρίου 2020 ισχύει το ειδικό καθεστώς έκτακτων μέτρων για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού Covid19 και οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες είναι -ως επί το πλείστον- σε αναστολή. Η παρακάτω αποτύπωση αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων αντανακλά την κατάσταση κατά την έναρξη του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους και μέχρι 31/10/2020.

Αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία

Παρατίθενται πίνακες τους οποίους θα σχολιάζουμε ανά περίπτωση.

Πίνακας 14– ΕΙΔΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΟΣ ΤΙΜΩΝ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	ΕΥΡΟΣ ΤΙΜΩΝ-ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	95€-300 € ανά έτος
ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ	60-80 € ανά μήνα Τμήματα 4-6ετών, 7-11ετών, 12+ετών, 17+ετών
ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ	25€-40€ ανά μήνα / (2-3 φορές την εβδομάδα)
ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ-ΜΠΑΣΚΕΤ- ΒΟΛΛΕΨ	35€-50€ ανά μήνα Ηλικίες 5-17 ετών
ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	30€-55€ ανά μήνα 3 φορές την εβδομάδα σε ολιγομελή τμήματα αρχάριων και προχωρημένων, δυνατότητα δοκιμαστικού μαθήματος.
ΠΟΛΟ	30€-40€ ανά μήνα Αγόρια και κορίτσια ηλικιών από 6-7 ετών με διαχωρισμό τμημάτων ανά επίπεδο εκμάθησης και ηλικιών.
ΡΑΓΚΜΠΥ	Δυνατότητα δωρεάν προπόνησης γνωριμίας-κόστος άγνωστο
ΣΚΑΚΙ	20€-40€ (δεν προσδιορίζεται ανά έτος ή ανά μήνα) Δυνατότητα διαδικτυακών μαθημάτων
ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ	50€-100€ ανά μήνα (το κόστος που ορίζεται από την χρήση των αναλώσιμων υλικών)
ΣΤΙΒΟΣ	Δωρεάν στον ΟΠΑΝ κατά τον Ιανουάριο 2021, 20€-40€ ανά μήνα Όλες οι ηλικίες αγόρια και κορίτσια
ΤΕΝΝΙΣ	30€-50€ ανά μήνα για όλες τις ηλικίες.
ΧΑΝΤΜΠΟΛ	20-40€ ανά μήνα Αγόρια σε τμήματα έως 10 ετών, 11-12 ετών και 13-14 ετών
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ	ΕΥΡΟΣ ΤΙΜΩΝ
ΜΠΑΛΕΤΟ-ΧΟΡΟΣ	35€-60€ ανά μήνα Διάφορα τμήματα σε διάφορα είδη χορού-μπαλέτου- μουσικοκινητικής αγωγής ανά ομάδες ηλικιών για όλες τις ηλικίες. Συνήθως ο διαχωρισμός τάξεων γίνεται σε Προνήπιο-Νήπιο, Δημοτικό (ενδεχομένως μικρά/μεγάλα), Γυμνάσιο, Λύκειο. Δυνατότητα σε ορισμένες περιπτώσεις παροχής μαθημάτων ατομικά. Λειτουργία 6 ημέρες τη βδομάδα και ευελιξία ωρών.
ΩΔΕΙΟ-ΜΟΥΣΙΚΗ	580-1300€ ανά έτος, ανάλογα το επίπεδο και τον τύπο σπουδών/ όργανο (5-7 ετών, 8-17 ετών) Διδασκαλία ατομική ή ομαδική αναλόγως των σπουδών και του επιπέδου - Διάρκεια λειτουργίας 10 μήνες (Σεπτέμβριος-Ιούνιος)

Ο πίνακας 14 αντικατοπτρίζει ομαδοποιημένα τα βασικά -και πιο δημοφιλή- είδη των αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων του Δήμου Πειραιά. Αναφέρονται οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες καθώς και το κόστος των συνδρομών- διδάκτρων που παρέχουν για εγγραφές παιδιών έως 17 ετών. Στην χαρτογράφηση αυτή που προέκυψε από έρευνα της Ομάδας Έργου με τηλεφωνικές επικοινωνίες και διαδικτυακές αναζητήσεις ανά σωματείο, συμπεριλαμβάνονται και οι τιμές των προγραμμάτων του ΟΠΑΝ Δήμου Πειραιά, οι οποίες είναι ελαφρώς πιο χαμηλές και συνεπώς πιο εύκολα προσιτές στις πιο ευάλωτες κοινωνικο-οικονομικά ομάδες του πληθυσμού της πόλης.

Παρατηρούμε ότι το κόστος των διαφορετικών δραστηριοτήτων κυμαίνεται κατά προσέγγιση από 20 έως 75 ευρώ ανά μήνα για αθλητικές δραστηριότητες, από 10 ευρώ τιμή προσφοράς ανά μήνα στα γυμναστήρια και, από 35 ευρώ ελάχιστη τιμή μηνιαίως για μαθήματα χορού. Γενικά, οι τιμές σχετίζονται με το βεληνεκές και την φήμη των σωματείων: πιο διάσημα σωματεία προτείνουν συχνά πιο υψηλό κόστος για παρεμφερείς δραστηριότητες που σε μικρότερες δομές καταγράφονται λιγότερο δαπανηρές.

Αθλήματα-δραστηριότητες ομαδικής προπόνησης κυμαίνονται από 25 έως 60 ευρώ ανά μήνα, με μέσο όρο 40-50 ευρώ ανά μήνα ανά εγγραφή (άτομο) και δυνατότητα έκπτωσης στο δεύτερο παιδί της ίδιας οικογένειας (πχ. για ένα παιδί 40, για δύο 70 ευρώ). Τα αθλήματα που γίνονται σε ανοιχτούς χώρους όπως το ποδόσφαιρο μπορεί να είναι λίγο πιο οικονομικά από αυτά που προϋποθέτουν κλειστές εγκαταστάσεις όπως το βόλλεϋ όπου συνυπολογίζονται επιπλέον έξοδα συντήρησης όπως θέρμανσης, απολύμανσης κλπ.

Δημοφιλέστερες δραστηριότητες, αναδεικνύονται το ποδόσφαιρο με μέσο κόστος 40 ευρώ ανά μήνα (κυρίως για τα αγόρια), το μπάσκετ, το βόλλεϋ, ο στίβος, ο χορός με μέσο κόστος 45 ευρώ ανά μήνα (κυρίως για τα κορίτσια) και επίσης, όσον αφορά τα θαλάσσια αθλήματα η ιστιοπλοΐα με μέσο κόστος 70 ευρώ ανά μήνα και, η κωπηλασία. Μάλιστα, η θαλάσσια

ταυτότητα του Πειραιά στον οποίον εδρεύουν οι περισσότεροι ελληνικοί σύλλογοι ιστιοπλοΐας, καθιστά την ιστιοπλοΐα ιδιαίτερης σημασίας. Εκτός των ομαδικών αθλημάτων καταγράφονται και τα ατομικά, όπως είναι η σκοποβολή με μειωμένο γυμναστικό χαρακτήρα, ή η τοξοβολία η οποία συχνά συστήνεται και θεραπευτικά (πχ για σκολίωση). Για πολλά αθλήματα ο εξοπλισμός παρέχεται από τα σωματεία, οπότε σε αρχικό στάδιο, οι γονείς δεν έχουν να αντιμετωπίσουν το κόστος του παρά σταδιακά και εφόσον παραμείνει το παιδί τους στο συγκεκριμένο άθλημα.

Πρόταση διατακτικών

Παρακάτω θα συνοψίσουμε στοιχεία από τα έως τώρα εκτεθειμένα, ώστε να σχηματίσουμε μία πρόταση για τον σχεδιασμό και το εύρος κόστους των διατακτικών, σχετικά με δυναμική επιχορήγηση αθλητικών και πολιτιστικών δράσεων σωματικής άσκησης.

Πίνακας 15 – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΒΑ 5-17 ΕΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Ηλικιακές κατηγορίες	Αθλητικές δραστηριότητες Ενδεικτικό μέσο κόστος ανά μήνα	Πολιτιστικές δραστηριότητες για σωματική άσκηση Ενδεικτικό μέσο κόστος ανά μήνα	Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ στον Δήμο Πειραιά
5 ετών	30-40 ευρώ	35-40 ευρώ	49
6-12 ετών	45-50 ευρώ	45-50 ευρώ	453
13-17 ετών	45-55 ευρώ	45-55 ευρώ	342
ΣΥΝΟΛΟ	-	-	844 άτομα

Στον Πίνακα 15 αποτυπώνεται συνοπτικά το ενδεικτικό μέσο κόστος αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων σωματικής άσκησης ανά μήνα, ενώ το συνδυάζεται με τον

αριθμό των καταγεγραμμένων περιπτώσεων ωφελούμενων ΤΕΒΑ από 5 έως 17 ετών (κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος).

Ο πίνακας αναδεικνύει ότι υπάρχουν τουλάχιστον 844 περιπτώσεις που θα μπορούσαν να υποστηριχτούν οικονομικά για συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες.

Δεδομένης της αυξανόμενης ανεργίας που καταγράφουν οι επίσημες Υπηρεσίες καθώς και του ειδικού καθεστώτος που επιβάλλει η υγειονομική κρίση, στον αριθμό αυτό θα πρέπει να προβλεφθεί 10-20% δυνατότητα υποστήριξης επιπλέον ατόμων 5-17 ετών, δηλαδή των τέκνων των οικογενειών εκείνων που αναμένεται προσεχώς να βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική κατάσταση-κατάσταση φτώχειας. Αυτό σημαίνει ότι από 844 άτομα που καταγράφονται σήμερα, αυτομάτως υπολογίζουμε από 928 έως 1.012 δυνητικούς ωφελούμενους. Ως εκ τούτου, στην εδώ περιγραφόμενη υποθετική βάση, για την παρούσα μελέτη υποστηρίζουμε ότι η οικονομική υποστήριξη για τον Δήμο Πειραιά θα ήταν ωφέλιμο να υπολογιστεί για 1000 άτομα μεταξύ 5 έως 17 ετών.

Επίσης, ο πίνακας αναδεικνύει, ότι ένα ενδεικτικό μηνιαίο κόστος επιδότησης ανά άτομο, θα ήταν ωφέλιμο να ανέρχεται σε 50 ευρώ. Δεδομένου ότι τα περισσότερα αθλητικά-πολιτιστικά σωματεία, σε κανονικές συνθήκες, λειτουργούν -όπως αναλυτικά έχουμε ήδη εκθέσει παραπάνω- επί 10 μήνες τον χρόνο, στην βάση του ακαδημαϊκού έτους (Σεπτέμβριος- Ιούνιος), θα πρέπει να υπολογιστούν 500 ευρώ ανά έτος ανά ωφελούμενο (50 ευρώ X 10 μήνες).

Βάσει του παραπάνω υποθετικού συλλογισμού, για 1000 ωφελούμενους, για ένα ακαδημαϊκό έτος διάρκειας 10 μηνών, με 50 ευρώ ενδεικτικό μηνιαίο κόστος αθλητικών ή πολιτιστικών δραστηριοτήτων για άτομα 5-17 ετών, προκύπτει προϋπολογισμός 500.000

ευρώ ανά έτος κοινωνικής παρέμβασης (1000 ωφελούμενοι X 50 ευρώ X 10 μήνες/ανά έτος).

Ως πιο δημοφιλείς αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες ανά εποχή του έτους, από κάποιους προπονητές και λιγιστούς ιδιοκτήτες σωματείων με τους οποίους είχαμε επικοινωνία παρά την συνθήκη αναστολής, αναφέρονται:

- -σε ετήσια βάση (Σεπτέμβριος – Ιούνιος) : το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ, ο στίβος, η ιστιοπλοΐα, ο χορός (μπαλέτο και παραδοσιακοί χοροί)
- -σε εποχιακή βάση, ως καλοκαιρινές ασχολίες σε σεμιναριακό πλαίσιο (πχ. camp) : το ποδόσφαιρο, η ιστιοπλοΐα, κολύμβηση, συνδυασμός περισσότερων αθλημάτων (όπως πχ. στίβος, μπάσκετ, γυμναστική, ομαδικά παιχνίδια κλπ.).

Σημειώνεται ότι τέτοιες ειδικές διοργανώσεις έχουν διαφορετική τιμολόγηση και δεν έχουν συμπεριληφθεί στην προαναφερθείσα εκδοχή προϋπολογισμού κυρίως γιατί δεν υποστηρίζουν την επί μακρόν ασχολία με τις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, όσο η εμπειρίες της πολύμηνης/ετήσιας συμμετοχής. Επιπλέον, έχουν συνήθως υψηλό κόστος, δεδομένου ότι σε σύντομο διάστημα (πχ 2 έως 4 εβδομάδων) τα παιδιά απασχολούνται πολλές ώρες καθημερινά.

Εάν η παρούσα πρόταση καταλήξει σε παροχή διατακτικών σε ωφελούμενους, σε παιδιά και νέους του Δήμου Πειραιά, θα πρέπει να καθοριστούν κριτήρια διάρκειας χρήσης των επιταγών αυτών και επίσης διάρκεια εξαργύρωσής τους.

Συστήνεται η παροχή των διατακτικών να υλοποιηθεί στην βάση του ακαδημαϊκού έτους. Εάν η υλοποίηση ξεκινήσει για έτος που βρίσκεται σε εξέλιξη, να προβλέπεται έως το τέλος αυτού (Ιούνιο). Η χορήγηση των εν λόγω διατακτικών, συστήνεται να εφαρμοστεί πιλοτικά, να πραγματοποιηθεί σταδιακά (σε φάσεις): να χορηγηθούν διατακτικές στους επιλεγέντες ωφελούμενους για ένα σύντομο διάστημα (πχ ενός μηνός) και εφόσον σημειώνεται συνεπής

συμμετοχή, να τους δοθούν εξαργυρώσιμες επιταγές κλιμακωτά και για τους επόμενους μήνες του σχολικού έτους (πχ σε διαστήματα που θα οριστούν όπως λ.χ. μήνας -τρίμηνο- έτος).

Με άλλα λόγια, το εγχείρημα θα πρέπει να παρακολουθείται και να αξιολογείται ενώ θα βρίσκεται σε εξέλιξη, ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχία του, η υποστήριξη του φτωχοποιημένου πληθυσμού και επ' ουδενί η παροχή διατακτικών που δεν θα χρησιμοποιηθούν.

Ωστόσο, είναι πολύ σημαντικό να σχολιάσουμε το ότι κατά το διάστημα σύνταξης της παρούσας μελέτης, λόγω των ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας, είναι πολύ περιορισμένες οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες οι οποίες μπορούν πραγματικά να υλοποιηθούν. Από τις ισχύουσες ρυθμίσεις των αρμόδιων φορέων όλα τα αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία παραμένουν κλειστά.

Η επιτόπια έρευνα όμως αποκαλύπτει ότι παρά τα μέτρα, οι πολίτες εφευρίσκουν προσωρινές λύσεις, κάτι που καθιστά καταφανή τον υψηλό βαθμό της ανάγκης τους για άσκηση. Καταγράφονται περιπτώσεις γονέων σε απόγνωση που αναζητούν λύσεις εκτόνωσης των παιδιών τους, παιδιά τα οποία έχουν υποστεί σωρευτικά τις κυρώσεις του εγκλεισμού επί τους τελευταίους δέκα μήνες παρότι σήμερα λειτουργούν ξανά τα δημοτικά σχολεία και προσεχώς αναμένεται να επαναλειτουργήσουν δια ζώσης γυμνάσια και λύκεια. Σε αντίθεση με την πρώτη περίοδο καραντίνας (Μάρτιος- Μάιος 2020), την δεύτερη και σε εξέλιξη τρέχουσα περίοδο καραντίνας (Νοέμβριος 2020 – Ιανουάριος 2021) δεν σφραγίστηκαν στην πόλη οι δημόσιοι χώροι. Το γεγονός αυτό έδωσε την δυνατότητα εναλλακτικών μορφών άθλησης και σωματικής άσκησης, αν και στο όριο της νομιμότητας, π.χ. για ατομικές ή μικρών ομάδων προπονήσεις σε πάρκα, πλατείες, λόφους, περιβάλλοντες χώρους σταδίων (όπως του Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας), ακόμα και χώρους

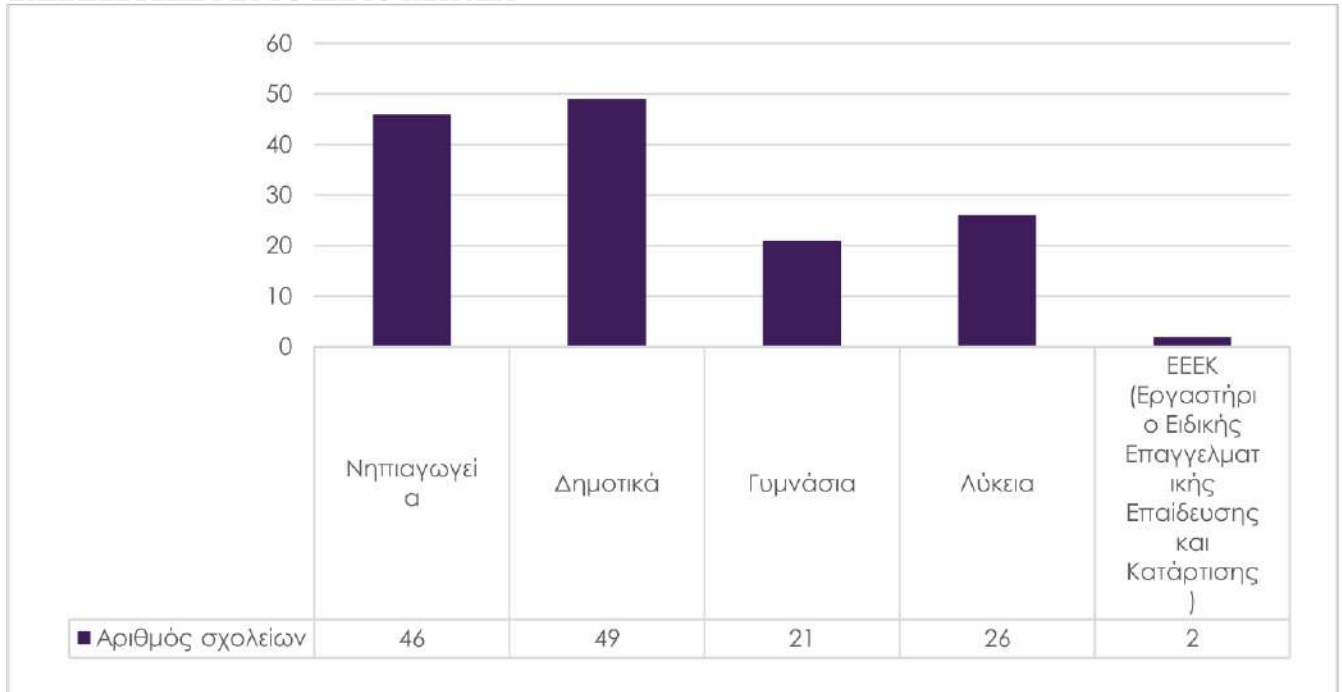
στάθμευσης, όπου ειδικοί/ ιδιώτες εμπνευστές προπονούν μαθητές τους. Βέβαια, αυτή η έκτακτη αντιμετώπιση, δεν αποτελεί ουσιαστική λύση δεδομένου ότι ο διαθέσιμος χρόνος των παιδιών σε συνδυασμό με την εργατική δύναμη των προπονητών δεν αρκεί: εάν π.χ. υποθέσουμε ότι μια ομάδα των 12-15 ατόμων πρέπει να διαχωριστεί σε 5 υπο-ομάδες, πενταπλασιάζει τις ανθρωποώρες του προπονητή, ενώ παράγοντες όπως οι σχολικές υποχρεώσεις των παιδιών ορίζουν μόνο ένα ωράριο τρίωρης πιθανής διαθεσιμότητας ημερησίως, σε συνδυασμό – επιπλέον- με το φως του ήλιου που είναι απαραίτητο όταν μιλάμε για ανοιχτούς δημόσιους χώρους και άρα περιορίζει την δραστηριότητα, την τρέχουσα περίοδο, έως περίπου τις 6 μ.μ.⁵⁹.

Δημόσια ιδρύματα Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης στον Δήμο Πειραιά

Στην συνέχεια, παραθέτουμε σε πίνακες και γραφήματα τον αριθμό των δημοσίων ιδρυμάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Πειραιά, όπως και τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών σε αυτά κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος, ανά φύλο και βαθμό εκπαίδευσης.

⁵⁹ Συνέντευξη με τον κο Νίκο Γ. Λεμονή – MSc Αθλητικής Παιδαγωγικής- Προπονητή Ποδοσφαίρου, 26/1/2021 -Αθήνα, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου

Πίνακας 16 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Από τα στοιχεία του πίνακα 16, προκύπτει ότι στον Δήμο Πειραιά λειτουργούν 46 δημόσια νηπιαγωγεία, 49 δημόσια δημοτικά σχολεία, 21 δημόσια γυμνάσια, 26 δημόσια λύκεια και 2 εργαστήρια ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

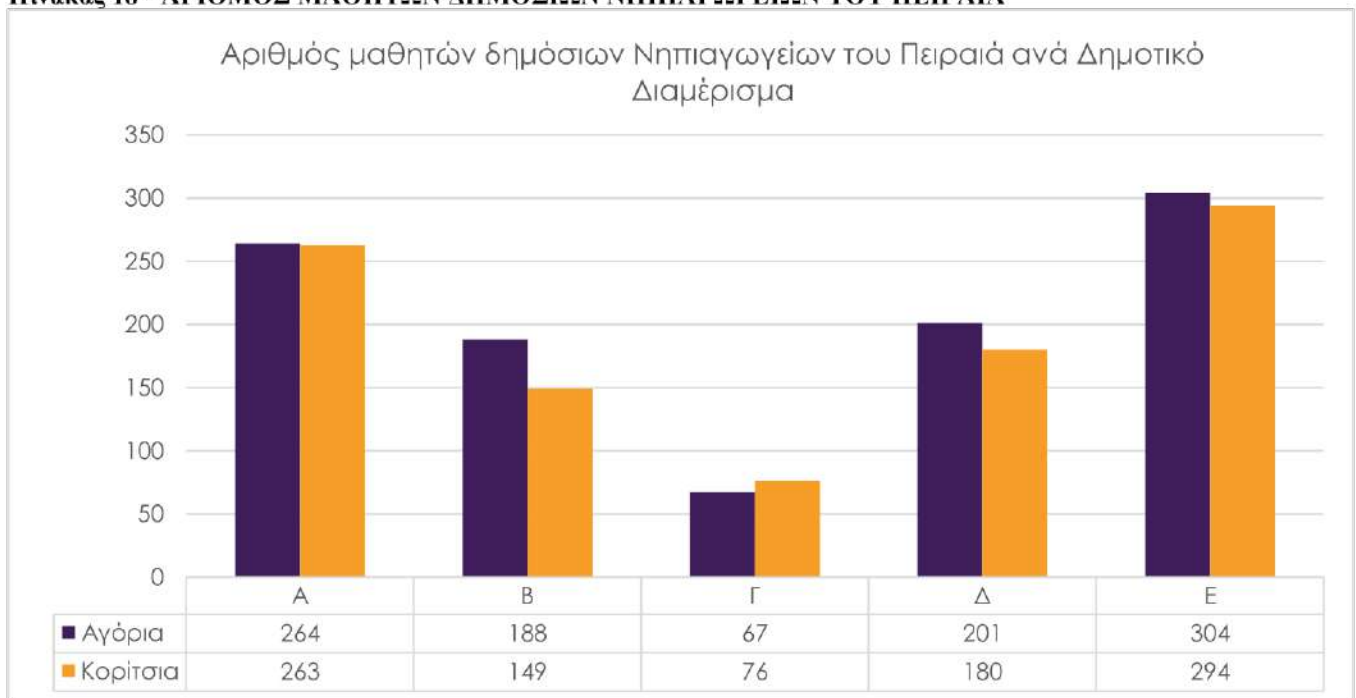
Σημειώνουμε πως στην παρούσα μελέτη δεν έχουν περιληφθεί ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα βάσει του σκεπτικού ότι οι οικογένειες που αποτείνονται σε αυτά διαθέτουν μία ελάχιστη οικονομική ευχέρεια και συνεπώς δεν αποτελούν περιπτώσεις στοχευμένης υποστήριξης για παροχή διατακτικών για αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες.

Πίνακας 17 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Αριθμός μαθητών σε 46 Νηπιαγωγεία του Πειραιά			
Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός Νηπιαγωγείων ανά δημοτικό διαμέρισμα	Αγόρια	Κορίτσια

A		10	264	263
B		10	188	149
Γ		2	67	76
Δ		11	195	179
	Ειδικό Νηπιαγωγείο:	1	6	1
E		12	304	294
Σύνολο		46	1024	962

Πίνακας 18 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

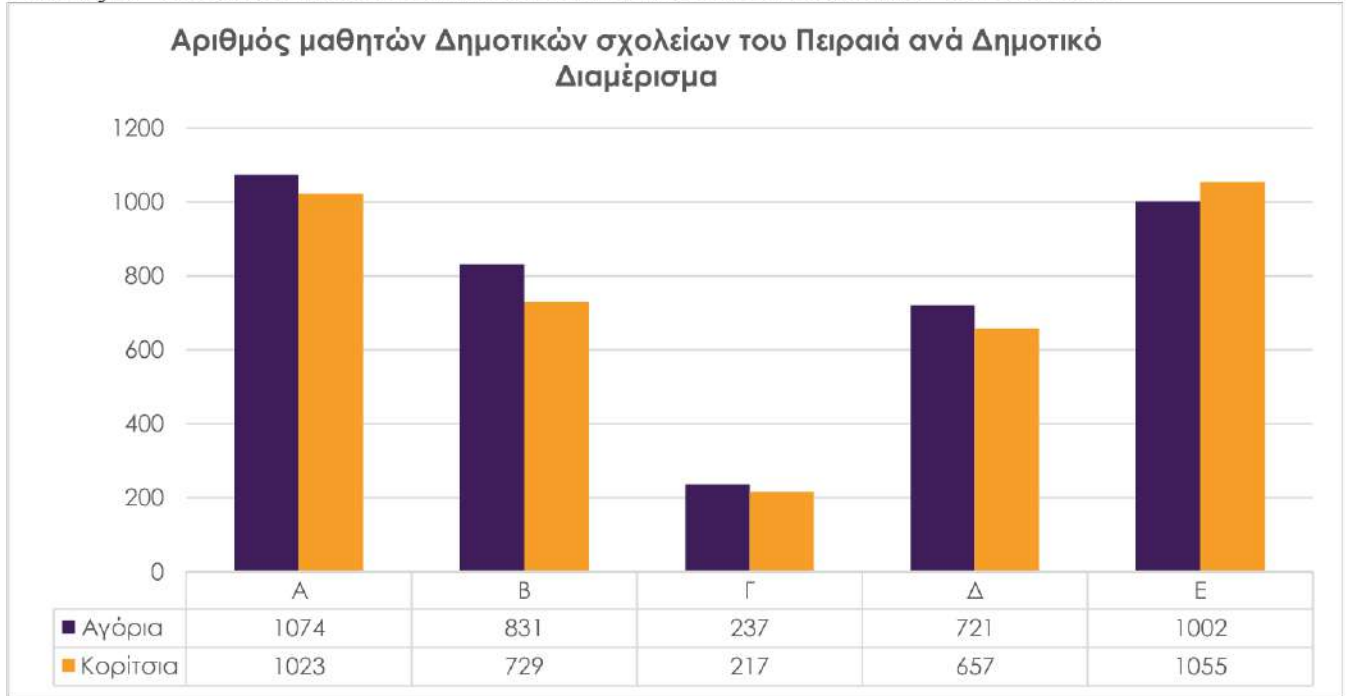
Στους πίνακες 17 και 18 αποτυπώνεται ο αριθμός των δημόσιων νηπιαγωγείων ανά δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Πειραιά. Παρατηρούμε ότι στα Δ' και Ε' δημοτικά διαμερίσματα υφίστανται 2 περισσότερες δομές από ότι στα Α' και Β', ενώ μόνο δύο στο Γ' δημοτικό διαμέρισμα, γεγονός που έχει σχέση με τον συνολικό πληθυσμό κάθε ζώνης. Συνολικά στο σύνολο των 46 δομών δημόσιας προσχολικής εκπαίδευσης του Δήμου

Πειραιά, με σχεδόν ισάριθμη κατανομή ανά φύλο ανά δημοτικό διαμέρισμα, το τρέχον σχολικό έτος φοιτούν 1024 αγόρια και 962 κορίτσια, ήτοι 1.986 συνολικά μαθητές.

Πίνακας 19 – ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Αριθμός μαθητών σε 49 Δημοτικά σχολεία του Πειραιά			
Δημοτικό Διαμέρισμα	Αριθμός Δημοτικών σχολείων ανά δημοτικό διαμέρισμα	Αγόρια	Κορίτσια
Α	12	1057	1014
	Ειδικό Δημοτικό Σχολείο: 1	17	9
Β	11	769	709
	Ειδικό Δημοτικό Σχολείο: 2	62	20
Γ	2	237	217
Δ	9	701	645
	Ειδικό Δημοτικό Σχολείο: 1	20	12
Ε	11	1002	1055
Σύνολο	49	3865	3681

Πίνακας 20 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

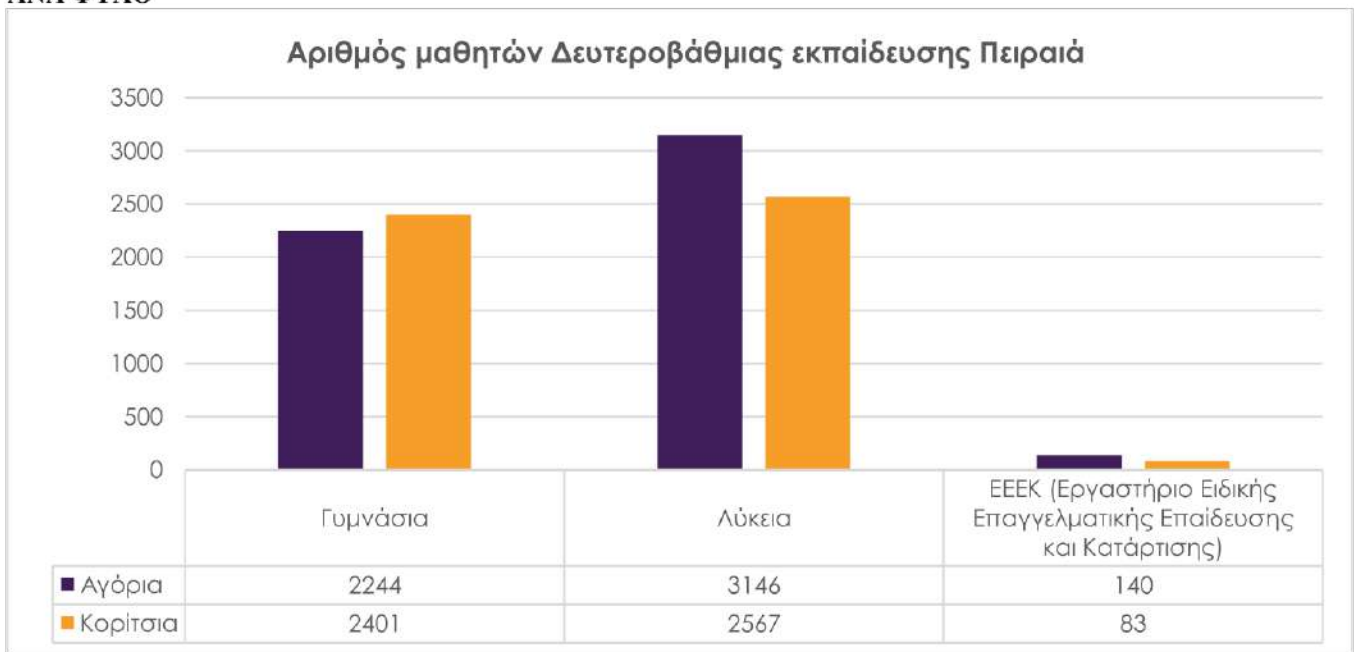

Στους πίνακες 19 και 20 αποτυπώνεται ο αριθμός των δημόσιων δημοτικών σχολείων ανά δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Πειραιά. Στα Α' και Β' δημοτικά διαμερίσματα καταγράφονται περισσότερα σχολεία, λίγο λιγότερα στα Δ' και Ε', ενώ όπως και για τα νηπιαγωγεία, στο αραιοκατοικημένο Γ' δημοτικό διαμέρισμα υφίστανται 2 μόνο δομές γεγονός που έχει -όπως αναφέραμε- σχέση με τον συνολικό πληθυσμό κάθε ζώνης. Συνολικά στο σύνολο των 49 δομών δημόσιας δημοτικής εκπαίδευσης του Δήμου Πειραιά, παρατηρείται σχεδόν ισάριθμη κατανομή ανά φύλο ανά δημοτικό διαμέρισμα και το τρέχον σχολικό έτος φοιτούν 3.865 αγόρια, 3.681 κορίτσια, ήτοι συνολικά 7.546 μαθητές.

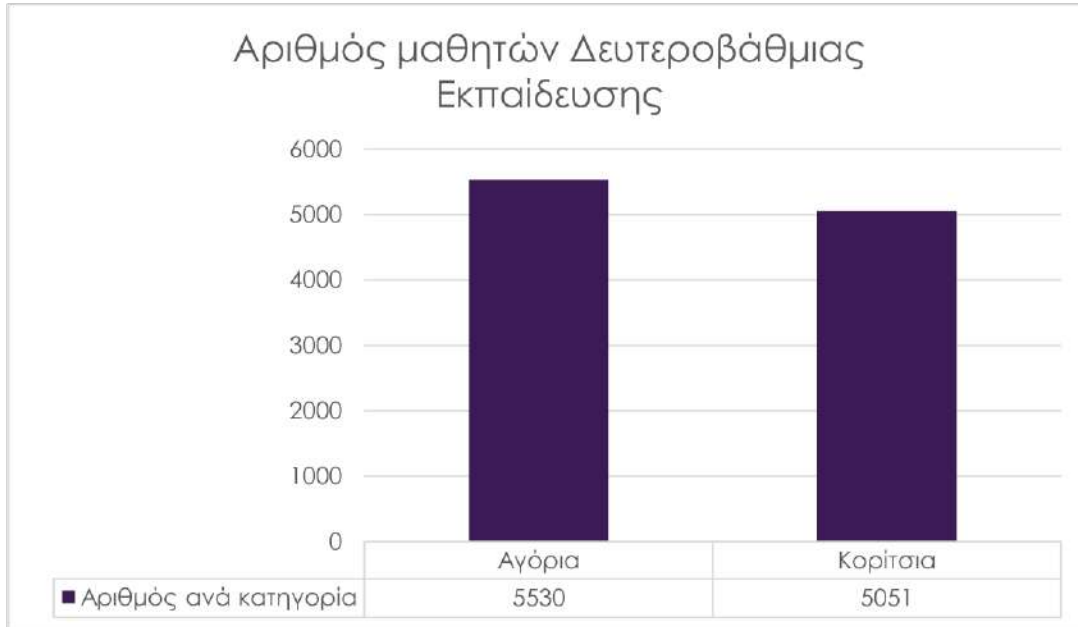
Πίνακας 21 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πειραιά	Αριθμός σχολείων	Αγόρια	Κορίτσια
Γυμνάσια	21	2244	2401
Λύκεια	26	3146	2567
ΕΕΕΚ (Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)	2	140	83
Σύνολο	49	5530	5051

Πίνακας 22 – ΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ και ΛΥΚΕΙΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 23 – ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ & ΛΥΚΕΙΩΝ) ΠΕΙΡΑΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Στους πίνακες 21, 22, και 23 αποτυπώνεται συνολικά ο αριθμός των δημόσιων γυμνασίων και λυκείων του Δήμου Πειραιά. Συνολικά, στο σύνολο 21 γυμνασίων, 26 λυκείων και 2 ΕΕΕΚ, δηλαδή 49 δημοσίων δομών, παρατηρείται ομοιογενής κατανομή ανά φύλο, με ελαφρώς πιο αυξημένο το ποσοστό αρρένων. Το τρέχον σχολικό έτος φοιτούν αθροιστικά σε γυμνάσια-λύκεια και ΕΕΕΚ, 5.530 αγόρια, 5.051 κορίτσια, ήτοι συνολικά 10.581 μαθητές.

Ανακεφαλαιώνοντας για τα δημόσια ιδρύματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Πειραιά, θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε ότι ο αριθμός των λυκείων (26) σε σχέση με των γυμνασίων (21), είναι μεγαλύτερος. Συνολικά η δευτεροβάθμια εκπαίδευση υποστηρίζεται από 49 δομές (21 γυμνάσια, 26 λύκεια, 2 ΕΕΕΚ). Το σύνολο των δομών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμπίπτει με αυτών των δημοτικών σχολείων (49 και 49), ενώ συνολικά καταγράφονται 46 δομές προσχολικής

αγωγής. Υπό ένα σφαιρικό πρίσμα, παρατηρείται πως σε όλες τις βαθμίδες η κατανομή ανά φύλο δεν διαφέρει ιδιαίτερα, με τα αγόρια να είναι ελαφρώς περισσότερα από τα κορίτσια, τόσο στην προσχολική, όσο στην πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σύνοψη δεδομένων υφιστάμενης κατάστασης

Για την παρούσα μελέτη, τα στατιστικά - ποσοτικά δεδομένα όλων των παραπάνω πινάκων -από 1 έως και 23- είναι κεντρικής σημασίας. Βάσει των ειδικών υγειονομικών συνθηκών αλλά και ειδικά των συλλογισμών που παρουσιάστηκαν στην 'Πρόταση Διατακτικών', μία δυναμική παρέμβαση για υποστήριξη αθλητικών και πολιτιστικών δράσεων είναι ωφέλιμο να προβλεφθεί για ένα ενδεικτικό δείγμα 1000 πολιτών από 5 έως 17 ετών του Δήμου Πειραιά.

Στον Δήμο Πειραιά με πληθυσμό **163.688** κατοίκους (απογραφή 2011), συνολικά καταγράφονται:

- **6.436** άτομα στα οποία χορηγείται το επίδομα ΤΕΒΑ, εκ των οποίων 1036 δεν έχουν ΑΦΜ και υποθέτουμε ότι είναι ανήλικα τέκνα/προστατευόμενα μέλη και **844** είναι από 5 έως 17 ετών (πίνακες 5 -10)
- **7.435** ενήλικα άτομα-δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ).
- 20% επί των οικονομικά ενεργών πολιτών, ήτοι σε **9%** επί του συνολικού πληθυσμού άνεργοι (υπολογίζεται σε λίγο λιγότερο από 15.000 άτομα).
- **20.113** εγγεγραμμένοι μαθητές στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα κατά το τρέχον σχολικό έτος (συνολικά πίνακας 16, για Νηπιαγωγεία πίνακες 17-18: 1.024 Α και 962 Θ, για Δημοτικά πίνακες 19-29: 3.965 Α και 3681 Θ, για Γυμνάσια/Λύκεια πίνακες 21-23: 5.530 Α και 5051 Θ).

- **227** αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία (πίνακες 1-4 και πίνακας 14), εκ των οποίων **210** σχετικά με αθλητισμό και σωματική άσκηση.
- Πρόταση διατακτικών και παρέμβασης για υποστήριξη αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων υπολογίστηκε εδώ ενδεικτικά για **1000** άτομα (5-17 ετών - μέλη των πιο ευάλωτων κοινωνικο-οικονομικά οικογενειών), σε **μηνιαία βάση 50 ευρώ ανά ωφελούμενο**, με υπολογιζόμενο κόστος για **10 μήνες συμμετοχής ετησίως**, (συνολικά 500.000 ευρώ για ένα ακαδημαϊκό έτος).
- Αναλόγως του ύψους του διαθέσιμου προϋπολογισμού, η πρόταση παρέμβασης με διατακτικές δύναται να προσαρμοστεί σε πιο στενή ή σε πιο διευρυμένη πληθυσμιακή κλίμακα:
 - > Εάν οι διαθέσιμοι πόροι είναι πιο περιορισμένοι, βάσει κριτηρίων θα μπορούσε να δοθεί έμφαση:
 - είτε στους μαθητές των δημοτικών σχολείων (6-12 ετών) ώστε να καλλιεργηθεί σε αυτούς εφ' όρου ζωής η ιδέα για συστηματική σωματική άσκηση. Εδώ, ωφελούμενοι ΤΕΒΑ καταγράφονται 453 άτομα. Υπολογίζοντας 10% επιπλέον, θα μιλούσαμε για έναν πληθυσμό ωφελούμενων για διατακτικές περίπου 500 ατόμων (500 άτομα X 50 ευρώ X 10 μήνες/ ανά έτος = 250.000 ευρώ ενδεικτικός προϋπολογισμός ανά έτος).
 - Είτε στους μαθητές γυμνασίων/λυκείων (13-17 ετών) ως βρισκόμενων σε πιο κρίσιμη συνθήκη, με αυξημένο άγχος κλπ.. Εδώ ωφελούμενοι ΤΕΒΑ καταγράφονται 342 άτομα. Υπολογίζοντας 10% επιπλέον, θα μιλούσαμε για περίπου 375 άτομα (375 άτομα X 50 ευρώ X 10 μήνες/ ανά έτος = 187.500 ευρώ ενδεικτικός προϋπολογισμός ανά έτος).
 - > Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η πρόταση παρέμβασης με διατακτικές, θα μπορούσε να προσδιοριστεί κατόπιν συνεννόησης με σωματεία που

ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στο εγχείρημα, ώστε να επιτευχθούν οικονομικότερες προσφορές. Εάν λ.χ. σε μικρά σωματεία γίνει πρόταση να εγγραφούν 50 άτομα, τότε το σωματείο, πιθανότατα θα προσφέρει πιο δελεαστικές τιμές, διασφαλίζοντας όμως έναν σταθερό πληθυσμό πελατών.

Πίνακας 24 – ΣΥΝΟΨΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Σύνοψη υφιστάμενης κατάστασης στον Δήμο Πειραιά	
Πληθυσμός (απογραφή 2011)	163.688 κάτοικοι
Επίδομα ΤΕΒΑ	6.436 άτομα
Δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ)	7.435 ενήλικα άτομα
Άνεργοι (9% επί του συνολικού πληθυσμού)	~ 15.000 άτομα
Εγγεγραμμένοι κατά το σχολικό έτος 2020-2021 στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα του Πειραιά	20.113 μαθητές
Αθλητικά & Πολιτιστικά σωματεία σωματικής άσκησης (καταγραφή Οκτωβρίου 2020)	210 σωματεία
Σχεδιασμός παρέμβασης	1000 ωφελούμενοι 5-17 ετών, ή εστίαση σε επιμέρους ηλικιακές κατηγορίες βάσει κριτηρίων
Ενδεικτικό κόστος διατακτικών αθλητικών ή πολιτιστικών δραστηριοτήτων	50 ευρώ ανά μήνα ανά ωφελούμενο

Ο Πειραιάς αποτελεί έναν πυκνοκατοικημένο δήμο με περιορισμένους ανοιχτούς δημόσιους χώρους για σωματική άσκηση και με κοινωνικό-οικονομικά δεδομένα αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής, που επηρεάζουν αρνητικά την κοινωνική συνοχή της πόλης. Οι πολίτες του Πειραιά και ειδικά τα παιδιά και οι νέοι, δεν ασκούνται επαρκώς.

Η ανάγκη κοινωνικής παρέμβασης από πλευράς κάθε αρχής και φορέα που δύναται να συνδράμει είναι επείγουσα. Κατά μία πρώτη εκτίμηση τα 210 καταγεγραμμένα αθλητικά

και πολιτιστικά σωματεία σωματικής άσκησης (αθλητισμού και χορού) μοιάζουν να καλύπτουν την ζήτηση για το σύνολο των 163.688 κατοίκων του δήμου, εκ των οποίων οι 20.113 τουλάχιστον είναι νέοι- παιδιά, μαθητές δημοσίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Θα πρέπει όμως να παρατηρηθεί ποια από τα παραπάνω σωματεία θα είναι σε θέση να επαναλειτουργήσουν μετά το πέρας της πανδημίας και των ειδικών μέτρων που έχουν επιβληθεί. Θα πρέπει δηλαδή να υπολογιστεί πόσα από αυτά τα καταγεγραμμένα σωματεία θα μπορέσουν να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση που τους επέφερε η αναστολή λειτουργίας τους.

Ειδικά στην παρούσα πανδημική περίοδο κατά την οποία τα σχολικά ιδρύματα της χώρας λειτουργούν ανά μεγάλα διαστήματα με τηλεκαίτευση και, συνεπώς, μαθήματα όπως αυτό της φυσικής αγωγής δεν πραγματοποιείται, η ανάγκη υποστήριξης αθλητικών δραστηριοτήτων για το σύνολο των παιδιών-νεών του Δήμου Πειραιά είναι επιτακτικής σημασίας!

Τα στατιστικά στοιχεία καθρεφτίζουν καταφανώς την ανάγκη κοινωνικής παρέμβασης. Το γεγονός ότι υπάρχει ένα ικανό σώμα αθλητικών και πολιτιστικών φορέων – αν και σε αδράνεια λόγω πανδημίας- είναι αισιόδοξο, όπως επίσης αισιόδοξο είναι το ότι υφίσταται και καταγράφεται η σχετική επιθυμία των δημοτών για συμμετοχή σε αθλητικές δράσεις.

Την τρέχουσα περίοδο, ως μεγάλες δυσκολίες προς αντιμετώπιση καταγράφονται αφενός η πανδημική συνθήκη και όλες οι αναστολές τις οποίες αυτή επιβάλλει, και, αφετέρου, η οικονομική κρίση και συνεπώς η αδυναμία πολλών δημοτών να καλύψουν έξοδα για εγγραφές σε τυχόν δράσεις άθλησης και ψυχαγωγίας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να διερευνήσει τρόπους και δυνατότητες ώστε να υποστηρίξει τους δημότες της. Βραχυπρόθεσμα με επινοήσεις και καινοτόμες προτάσεις για επιλογές και επιχορηγήσεις αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων υπό την πανδημική συνθήκη. Μακροπρόθεσμα -στην βάση ότι σύντομα θα επιστρέψει η κοινωνία στους συνήθεις ρυθμούς της-, με την χάραξη και καλλιέργεια ανανεωμένης στρατηγικής για μαζικές αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, δηλαδή για τους πολίτες κάθε ηλικίας, αρχής γενομένης από τα παιδιά και τους νέους έως 17 ετών, εστιάζοντας στις φτωχοποιημένες περιπτώσεις (βλ. ωφελούμενους ΤΕΒΑ).

Μια τέτοια ανανεωμένη στρατηγική, θα δημιουργήσει αφενός πιο υγιείς, πιο ευδιάθετους και παραγωγικούς ασκούμενους πολίτες και, αφετέρου, ευκαιρίες εργασίας και επιχειρηματικής επέκτασης των επαγγελματιών του χώρου και των θεσμών. Συνολικά, η μακροχρόνια υποστήριξη του κλάδου του αθλητισμού και του πολιτισμού, η ανανέωση της αθλητικής και κατ' επέκταση και πολιτιστικής συνείδησης και συμπεριφοράς του μέσου πολίτη, θα επιφέρει κοινωνική ενδυνάμωση, κοινωνική ένταξη των πιο ευάλωτων και συνεπώς εντονότερη συνοχή στον συλλογικό αστικό κοινωνικό ιστό.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου (theoretical risk assessment), ως μεθοδολογικό εργαλείο, μας επιτρέπει να εντοπίσουμε πηγές κινδύνου-απειλές για ένα φαινόμενο. Στην παρούσα μελέτη, η εκτίμηση του κινδύνου διεξάγεται στην κλίμακα του κατά πόσο η έλλειψη σωματικής άσκησης μπορεί να επιβαρύνει την υγεία του πληθυσμού.

Αναγνώριση κινδύνου μη επαρκούς επιπέδου σωματικής άσκησης

Η σαφής οδηγία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τα παιδιά και τους εφήβους ηλικίας 5 έως 17 ετών, είναι τουλάχιστον 60 λεπτά σωματικής άσκησης μέτριας έως

έντονης έντασης καθημερινά. Η δε σωματική δραστηριότητα μεγαλύτερη των 60 λεπτών ημερησίως, παρέχει επιπλέον οφέλη για την υγεία. Η σωματική άσκηση πρέπει να περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενισχύουν τους μύες και τα οστά και να πραγματοποιείται τουλάχιστον 3 φορές την εβδομάδα⁶⁰.

Η τακτική σωματική άσκηση μέτριας έντασης - όπως το περπάτημα ή η απλή ποδηλασία - έχει σημαντικά οφέλη για την υγεία. Γενικά, η φυσική άσκηση προστατεύει τα άτομα όλων των ηλικιών από πληθώρα πιθανών τραυματισμών του σώματος, που συμβαίνουν καθημερινά με μικρο-ατυχήματα (πχ. μία πτώση από σπρώξιμο ή γλίστρημα κλπ.). Η οποιαδήποτε σωματική δραστηριότητα είναι σίγουρα καλύτερη από το να παραμένει κανείς εντελώς αδρανής. Ενεργοποιώντας το σώμα με απλούς τρόπους, οι πολίτες μπορούν εύκολα να επιτύχουν τα συνιστώμενα επίπεδα δραστηριότητας. Η συστηματική και επαρκής σωματική άσκηση είναι θεμελιώδης για την ενεργειακή ισορροπία και τον έλεγχο βάρους του κάθε ατόμου και, επιπλέον, συμβάλλει στην βελτίωση της μυϊκής και καρδιαναπνευστικής του ικανότητας, στην βελτίωση της υγείας των οστών του, στην μείωση του κινδύνου για εκδήλωση υπέρτασης, στεφανιαίας νόσου, εγκεφαλικού επεισοδίου, διαβήτη, κατάθλιψης και διαφόρων τύπων καρκίνου (συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου του μαστού και του καρκίνου του παχέος εντέρου), στην μείωση του κινδύνου για ατυχήματα λόγω πτώσεων και των συχνών συνεπαγόμενων καταγμάτων.

Η μη επαρκής σωματική δραστηριότητα αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες κινδύνου για την παγκόσμια θνησιμότητα. Παρατηρείται αύξησή της σε πολλές χώρες, εκτινάζοντας το ποσοστό των υπευθύνων για αυτήν μη μεταδιδόμενων ασθενειών υψηλά και επηρεάζοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, την παγκόσμια εικόνα για την υγεία. Τα άτομα που δεν ασκούνται επαρκώς, διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο θανάτου κατά 20% έως 30% πιο υψηλό σε σύγκριση με άτομα με αρκετά ενεργή φυσική δραστηριότητα.

⁶⁰ <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>

Το 2010 καταγράφεται σε παγκόσμιο επίπεδο το 81% των εφήβων ηλικίας 11-17 ετών ως να μην έχει επαρκή φυσική δραστηριότητα. Τα έφηβα κορίτσια αποτυπώθηκαν ως λιγότερο δραστήρια από τα έφηβα αγόρια, με ποσοστό 84% έναντι 78% που δεν πληρούσε τις συστάσεις του Π.Ο.Υ.. Σημειώνονται δε αρκετοί περιβαλλοντικοί παράγοντες οι οποίοι συνδέονται με την ζωή στα αστικά κέντρα ως δείκτες αποθάρρυνσης των ατόμων από το να ασκούνται περισσότερο, όπως ο φόβος για βία ή παρενόχληση, ακόμα και για πράξεις εγκληματικότητας (πχ. ληστεία, βιασμό) σε εξωτερικούς χώρους, η ανυπόφορη κίνηση στους δρόμους των μεγάλων πόλεων (μποτιλιαρίσματα) άρα και η κακή ποιότητα αέρα λόγω ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η έλλειψη δημόσιων χώρων όπως πάρκων, άνετων πεζοδρομίων ή και αρκετών αθλητικών-ψυχαγωγικών εγκαταστάσεων⁶¹.

Ανάλυση κινδύνου

Μια συστηματική θεώρηση της Δρος. Rachel A. Jones και των συνεργατών της, υποστηρίζει τη σημασία της σωματικής άσκησης και του αθλητικού παιχνιδιού από νεαρή ηλικία⁶². Οι επιστήμονες διεξήγαγαν μία ενδεδεγμένη ανασκόπηση 11 ερευνών που εξέταζαν την παρακολούθηση της σωματικής δραστηριότητας και της καθιστικής συμπεριφοράς κατά την διάρκεια της ανάπτυξης του δεδομένου δείγματος πληθυσμού. Τα αποτελέσματα αυτής της συστηματικής έρευνας έδειξαν ξεκάθαρα ότι εκείνα τα παιδιά που ήταν πιο ενεργά κατά την προσχολική τους ηλικία, παρέμειναν πιο ενεργά και κατά την φοίτησή τους στο δημοτικό σχολείο και, επίσης, ότι εκείνα τα παιδιά που ήταν λιγότερο δραστήρια κατά την προσχολική ηλικία, παρέμειναν λιγότερο δραστήρια και στα χρόνια του δημοτικού. Η ανασκόπηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρώιμη παιδική ηλικία αποτελεί κρίσιμη περίοδο για την προώθηση συμπεριφορών υγιεινού τρόπου ζωής.

⁶¹ <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>

⁶² <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S074937971300175X>

Άλλη έρευνα, του Αυστραλιανού Ινστιτούτου Υγείας και Πρόνοιας έδειξε ότι το 2017–18, περίπου 1 στα 4 (24%) παιδιά ηλικίας από 5 ως 14 ετών ήταν υπέρβαρα (17%) ή παχύσαρκα (7,7%). Το ποσοστό των υπέρβαρων ή παχύσαρκων παιδιών παρέμεινε σχετικά σταθερό μεταξύ 2007–08 (23%) και 2017–18 (24%)⁶³. Διαπιστώθηκε δε πως το 2017–18, περισσότερα παιδιά ηλικίας από 5 ως 14 ετών ήταν υπέρβαρα ή παχύσαρκα σε περιφερειακές και απομακρυσμένες περιοχές (29%) από το αντίστοιχο ποσοστό παιδιών μέσα στις μεγάλες πόλεις (23%). Επίσης, πως το 29% παιδιών μονογονεϊκών οικογενειών αντιμετώπιζαν τέτοια θέματα σε σχέση με το 23% παιδιών που ζουν με δύο γονείς και, επίσης, το 30% αυτών με αναπηρία⁶⁴.

Επίσης, τα παιδιά που συστηματικά γυμνάζονται και είναι σωματικά δραστήρια, δεν ξοδεύουν μεγάλα χρονικά διαστήματα καθήμενα ή μπροστά σε οθόνες. Για τα βρέφη, η κινητική δραστηριότητα μπορεί να σημαίνει κινήσεις στο πάτωμα, συμπεριλαμβανομένου μάλιστα και του χρονικού διαστήματος ως έμβρυα στην κοιλιά της μητέρας τους. Αυτή η κινητική δραστηριότητα των βρεφών, ενισχύει τους μύες για την επακολουθούμενη φυσιολογική τους ανάπτυξη ως παιδιών με το περπάτημα, το τρέξιμο, αργότερα το να οδηγούν ποδήλατο ή και να κολυμπούν.

Αξιολόγηση κινδύνου

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας επισημαίνει ότι το ποσοστό των πολιτών οι οποίοι δεν ασκούνται όσο πρέπει, διαπιστώνεται στάσιμο ή και πιο αυξημένο από το 2001. Οι ανεπτυγμένες χώρες είναι από εκείνες με τα χαμηλότερα ποσοστά σωματικής αδράνειας, ιδίως στον ευρωπαϊκό Νότο και στα Βαλκάνια, άρα και στην Ελλάδα. Οι ερευνητές που έκαναν την σχετική δημοσίευση στο περιοδικό Lancet Public Health που πραγματεύεται

⁶³ <https://www.aihw.gov.au/reports/children-youth/australias-children/contents/health/overweight-and-obesity>

⁶⁴ <https://www.aihw.gov.au/reports/children-youth/australias-children/contents/health/overweight-and-obesity>

θέματα δημόσιας υγείας, ανέλυσαν δειγματοληπτικά στοιχεία για περίπου 1,9 εκατομμύρια ανθρώπους σε 168 χώρες. Διαπίστωσαν ότι στις ανεπτυγμένες χώρες το ποσοστό των ‘αδρανών’ ατόμων έχει αυξηθεί από 32% το 2001, σε 37% το 2016, ενώ στις χώρες χαμηλού εισοδήματος έχει παραμείνει σταθερό στο 16%. Αδρανείς ή με μη επαρκή σωματική άσκηση θεωρούνται, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, όσοι γυμνάζονται λιγότερο από 150 λεπτά ανά εβδομάδα, μέσω λ.χ. αθλητικών δραστηριοτήτων μέτριας έντασης -όπως το γρήγορο περπάτημα, το απλό ποδήλατο, το τένις, το βόλλεϋ, το μπάσκετ, η κολύμβηση- ή τα 75 λεπτά ανά εβδομάδα μέσω αθλημάτων μεγάλης έντασης -όπως π.χ. το τρέξιμο, το ποδόσφαιρο, η γυμναστική, οι πολεμικές τέχνες, το ποδήλατο βουνού, η έντονη κολύμβηση-.

Σε ανεπτυγμένες χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Γερμανία καταγράφεται αύξηση του αριθμού των ατόμων που δεν πληρούν τα όρια αυτά, καθώς ολοένα περισσότερες επαγγελματικές δραστηριότητες είναι καθιστικές, ενώ παράλληλα, σημειώνεται πως τα άτομα προτιμούν να μετακινούνται με μέσα μαζικής μεταφοράς, άρα και να μειώνουν δραστηριότητες όπως περπάτημα πηγαίνοντας στο γραφείο τους. Από την άλλη, στις αναπτυσσόμενες χώρες, παρατηρείται πως ο πληθυσμός απασχολείται σε εργασίες λιγότερο καθιστικές και, επίσης ότι οι πολίτες χρησιμοποιούν συχνότερα ποδήλατα ή πηγαίνουν με τα πόδια στην εργασία τους, άρα κινούνται περισσότερο. Άλλες πάλι έρευνες συνηγορούν στο ότι η άθληση και η σωματική άσκηση στις αναπτυσσόμενες χώρες, τις πιο φτωχές δηλαδή, διαπιστώνεται και εκεί μη επαρκής⁶⁵.

Μεταξύ των ανεπτυγμένων δυτικών χωρών, η Κύπρος έχει το υψηλότερο ποσοστό σωματικά αδρανών πολιτών (44,4%), ενώ η Φινλανδία το χαμηλότερο (16,6%). Ο μέσος όρος των σωματικά αδρανών πολιτών στις ανεπτυγμένες χώρες είναι 36,8% (31,2% για τους άνδρες και 42,3% για τις γυναίκες). Στην Ελλάδα, μαζί με την Ιταλία, την Πορτογαλία,

⁶⁵ <https://www.scielo.org/article/bwho/2004.v82n7/556-556/en/>

τη Βουλγαρία κ.α., καταγράφονται από τα υψηλότερα ποσοστά μη επαρκούς άσκησης του πληθυσμού, μεταξύ αυτών των ανεπτυγμένων χωρών. Στους μεν άνδρες το ποσοστό βρίσκεται στην κατηγορία του 30% ως 40%, ενώ στις γυναίκες του 40% ως 50%⁶⁶.

Ένας από τους σημαντικότερους δείκτες αρνητικών συνεπειών από την έλλειψη σωματικής άσκησης κατά την παιδική ηλικία στην Ελλάδα, είναι το ποσοστό παχύσαρκων παιδιών. Το εύρος των μελετών πάνω στην παιδική παχυσαρκία για την Ελλάδα είναι περιορισμένο σε σχέση με αυτό άλλων χωρών, όμως τα υφιστάμενα δεδομένα υποστηρίζουν σαφώς ότι η παχυσαρκία πλήττει και τους νεότερους Έλληνες, γεγονός που εκτός της άσκησης συνδέεται και οφείλεται εν μέρει και στις διατροφικές συνήθειες των πολιτών.

Όσον αφορά τον επιπολασμό του υπερβολικού βάρους και της παχυσαρκίας στους εφήβους, σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας για τη συμπεριφορά υγείας στα παιδιά σχολικής ηλικίας (HBSC, 2009 / 2010), έως το 41% των αγοριών και έως το 24% των κοριτσιών στην ηλικία των 11 ετών ήταν υπέρβαρα. Για την δε ηλικία των 13χρονων, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν έως 34% για αγόρια και έως 19% για κορίτσια, ενώ για την ηλικία των 15χρονων, 32% και 14%, αντίστοιχα⁶⁷.

Άλλη έρευνα για τα παχύσαρκα και υπέρβαρα παιδιά στην Ελλάδα, σε σύγκριση με δεδομένα που προκύπτουν για τις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου, αφενός αναδεικνύει πόσο εκτεταμένο παρατηρείται το φαινόμενο και, αφετέρου, τονίζει ότι πλήττονται περισσότερο τα αγόρια. Η κοιλιακή παχυσαρκία καταγράφηκε επίσης υψηλή ενώ η έρευνα καταλήγει στο ότι απαιτούνται επείγοντως στρατηγικές πρόληψης και θεραπείας για την

⁶⁶ <https://www.who.int/publications/cra/chapters/volume1/0729-0882.pdf>

⁶⁷ https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0013/243301/Greece-WHO-Country-Profile.pdf

καταπολέμηση της κατάστασης μέσω τακτικής και οργανωμένης σωματικής άσκησης, χαρακτηρίζοντάς, ήδη από το 2011, το φαινόμενο ως εθνική επιδημία⁶⁸.

Επίσης, άλλη σύγχρονη έρευνα επικεντρώνεται και παρουσιάζει τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις του επιπολασμού των υπέρβαρων και των παχυσάρκων παιδιών στην Ελλάδα, καθώς και τους σχετικούς παράγοντες κινδύνου. Διαπιστώθηκε πως ο επιπολασμός αυτός ήταν αντιστοίχως της τάξεως του 22,2% και 9% στα αγόρια και, του 21,6% και 7,5% στα κορίτσια. Η παχυσαρκία παρουσίασε φθίνουσες τάσεις στη μετάβαση από την παιδική ηλικία στην εφηβεία. Ειδικά η κεντρική παχυσαρκία διαγνώστηκε στο 95,3% των αγοριών και στο 93,5% των κοριτσιών, σε σχεδόν δύο στα τρία υπέρβαρα παιδιά (68,6% των αγοριών και 64,3% των κοριτσιών) ως επίσης και στο 12% των παιδιών με κανονικό βάρος.

Παράμετροι όπως η ηλικία, η φυσική κατάσταση, η χαμηλή προσήλωση στη μεσογειακή διατροφή, οι λιγότερες από τις συνιστώμενες ώρες ύπνου, τα μη επαρκή επίπεδα σωματικής δραστηριότητας και ο αυξημένος χρόνος χρήσης οθονών, συσχετίστηκαν και έδειξαν ότι προκαλούν υψηλότερες πιθανότητες ολικής και κεντρικής παχυσαρκίας. Η εν λόγω έρευνα κατέληξε στο ότι πρέπει να ληφθούν σοβαρές και επείγουσες αποφάσεις και να χαραχθεί από τους αρμοδίους εκ νέου πολιτική για την δημόσια υγεία, προκειμένου να αποφευχθεί η περαιτέρω αύξηση των ποσοστών παχυσαρκίας, και κυρίως, για να αντιμετωπιστεί η παχυσαρκία και η συννοσηρότητα που αυτή προκαλεί⁶⁹. Διότι, θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι στην Ελλάδα δείκτες όπως το κάπνισμα, το παιδικό αυξημένο βάρος και η παιδική παχυσαρκία καταγράφονται ως αιτίες που αυξάνουν την θνησιμότητα ή που προκαλούν προβλήματα υγείας στους πολίτες⁷⁰.

Αποτύπωση κινδύνου υλοποίησης προτάσεων

⁶⁸ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3093145/>

⁶⁹ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6009074/>

⁷⁰ <http://mednet.gr/archives/2019-4/pdf/526.pdf>

Βασικό παράγοντα αναστολής της προώθησης αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων, αποτελεί η οικονομική κρίση. Κατά την διάρκεια της κρίσης αυτής, παρατηρώντας την κοινωνική συμπεριφορά των πολιτών αλλά και την στάση της πολιτείας, διαπιστώνεται επίσης ότι αντιμετωπίστηκαν με προτεραιότητα και ως σημαντικότερα τα ζητήματα επιβίωσης, παρά οι δραστηριότητες που στην κοινή λογική έχουν να κάνουν περισσότερο με την ευεξία και την ψυχαγωγία. Διατέθηκαν δηλαδή πόροι για την αντιμετώπιση της φτώχειας μέσω επισιτιστικών και άλλων ζωτικής σημασίας παρεμβάσεων για τις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες, αλλά δεν δόθηκε προτεραιότητα στον μαζικό αθλητισμό – τις αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες εν γένει. Ωστόσο, οι πολίτες είναι βιολογικές και συνάμα κοινωνικές οντότητες, και θα ήταν ευκαταίω να υποστηρίζονται ως προς και τις δύο αυτές κατευθύνσεις. Μία πολιτεία που θέλει να έχει ενεργούς πολίτες, οφείλει να τους υποστηρίζει συνολικά. Σφαιρικές παρεμβάσεις ενδυναμώνουν την κοινωνική συνοχή.

Οι δράσεις άθλησης και πολιτισμού -όπως οι δράσεις επισιτισμού- θα πρέπει να αποτελέσουν επίσης προτεραιότητα της πολιτείας. Είναι πολύ προβληματικό το ότι στην Ελλάδα από τον Μάρτιο 2020 οι δράσεις αυτές τέθηκαν λόγω πανδημίας για μεγάλα διαστήματα όπως και το τρέχον, σε αναστολή με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Σύνοψη

Εάν θέλουμε να παρέμβουμε και να υποστηρίξουμε την καταφανή κοινωνική ανάγκη για σωματική άσκηση, άθληση και ψυχαγωγία, θα πρέπει να μας απασχολήσει το γεγονός ότι τόσο οι πολίτες όσο και η πολιτεία δεν την έθεσαν στις πρώτες προτεραιότητές τους. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή νέων πρακτικών, εν προκειμένω, της καλλιέργειας μίας ανανεωμένης στάσης για την θέση της σωματικής άσκησης στην καθημερινή ζωή, οφείλουν να επικεντρωθούν στην βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και όχι απλώς της επιβίωσης του μέσου πολίτη. Υπάρχει αυξημένος κίνδυνος αναπαραγωγής νέων γενεών ευάλωτων και στάσιμων κοινωνικά ομάδων. Η πολιτεία οφείλει να δράσει, προσφέροντας

παρεμβάσεις, με άλλα λόγια ευκαιρίες ώστε λ.χ. ο φτωχός να μην παραμείνει περιθωριοποιημένος και φτωχός, θέτοντας ως αποκλειστικό στόχο την επιβίωσή του. Οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, η άθληση και ψυχαγωγία, μπορούν να αποτελέσουν μέσον τέτοιας κοινωνικής παρέμβασης. Οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες μπορούν μέσω ειδικά σχεδιασμένων προγραμμάτων να δρουν ενδυναμωτικά για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες της κοινωνίας. Μπορούν να αποτελέσουν μεθοδολογικό εργαλείο, ώστε η πολιτεία μέσω αυτού, να παρεμβαίνει με στόχο την βελτίωση των όρων διαβίωσης και όχι απλά ενέργειες επιβίωσης. Οι κατά τόπους φορείς, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την δημιουργία και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα για την σωματική άσκηση, τονώνοντας όλα τα μέλη της κοινότητας και ειδικά τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων οπωσδήποτε των αστέγων, ανέργων, απότων, ατόμων με χαμηλό εισόδημα, στο όριο της φτώχειας ή φτωχοποιημένων.

Η αποτύπωση της καθ' υπόθεσιν εκτίμησης κινδύνου για την υλοποίηση των προτάσεων οι οποίες παρατίθενται παρακάτω, έχει ως εξής και βασίζεται στην αναμενόμενη οικονομική ύφεση λόγω πανδημίας Covid19:

B. RISK ASSESSMENT quantifies regulatory, financial, operational	
Overall engagement risk	Total
Quantify risk	
Expected difficulty in achieving project outcomes? (1=y, 0=n)	0
Expected difficulty in achieving project indicators? (1=y, 0=n)	0
Regulatory risk	
Expected changes in regulatory framework in area of intervention? (1=y, 0=n)	1
Expected changes in laws regarding procurement? (1=y, 0=n)	0
Expected changes in framework regarding project beneficiaries? (1=y, 0=n)	0
Financial risk	
Expected significant turnover in finance during the project life? (1=y, 0=n)	1
Expected significant changes in value of supplies? (1=y, 0=n)	0
Expected significant overspend or underspend on budget lines? (1=y, 0=n)	1

Expected widespread of project budget on derogations? (1=y, 0=n)	0
Operational risk	
Expected difficulties with project partners? (1=y, 0=n)	1
Expected difficulties in areas of intervention? (1=y, 0=n)	0
Expected significant delays or hindrances in project implementation? (1=y, 0=n)	1
Actual risk total (B)	5/12

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Αναγκαιότητα σωματικής δραστηριότητας

Όπως αναλυτικά διατυπώθηκε στις προηγούμενες ενότητες, τα οφέλη της σωματικής άσκησης μέσω αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι πολλαπλά. Η άσκηση, η άθληση και ψυχαγωγία αποτελούν πολυεπίπεδη επιμορφωτική συμμετοχική διαδικασία για τα άτομα κάθε ηλικίας σε όλα τα στάδια της ζωής τους.

Ειδικά τα άτομα νεαρής ηλικίας, τα παιδιά και οι νέοι ως 17 ετών έχουν να λαμβάνουν οφέλη κινητικά, αναπτυξιακά, συναισθηματικά και κοινωνικά. Η ανάπτυξη που παρέχεται διαμέσου της αθλητικής-πολιτιστικής διαδικασίας υπερβαίνει κατά πολύ την στείρα εκμάθηση νέων φυσικών-σωματικών δεξιοτήτων. Ειδικά ο αθλητισμός βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν τρόπους ώστε να αντιμετωπίζουν με καλύτερο τρόπο όσες ευκολίες αλλά κυρίως και όσες δυσκολίες συναντήσουν στην πορεία της ζωής τους. Συμμετέχοντας σε αθλητικά παιχνίδια, τα παιδιά μαθαίνουν να κερδίζουν, αλλά μαθαίνουν και να χάνουν. Το να μπορεί ένα παιδί να σταθεί ισχυρό συναισθηματικά στην ενδεχόμενη ήττα, απαιτεί ωριμότητα, γνώση και τακτική. Επίσης, η απώλεια που μπορεί να βιώνει το παιδί μέσω ενός αθλητικού αγώνα, του διδάσκει να μην πτοείται από την απογοήτευση, να βρίσκει τρόπους ώστε να ξεπερνά δυσάρεστες εμπειρίες και να αναπτύσσει την ανθεκτικότητά του. Η συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες βοηθά όλα τα παιδιά να μάθουν να ελέγχουν τα συναισθήματά τους, θετικά και αρνητικά και, κυρίως να διοχετεύουν τα αρνητικά με θετικό τρόπο. Επίσης, τα ωθεί να αναπτύσσουν υπομονή εντός και εκτός των

εν λόγω δραστηριοτήτων και, επίσης, τα ωθεί να αντιληφθούν ότι συχνά χρειάζεται πολλή εξάσκηση και επιμονή για να βελτιώσουν σωματικές και μορφωτικές δεξιότητες⁷¹.

Έχει αποδειχθεί ότι η σωματική δραστηριότητα διεγείρει εγκεφαλικές λειτουργίες με αποτέλεσμα, να εκκρίνονται ουσίες όπως η σεροτονίνη κι η ντοπαμίνη, ουσίες δηλαδή που είναι υπεύθυνες για το αίσθημα της χαράς- της ευχαρίστησης και της ικανοποίησης, με άλλα λόγια ουσίες που 'προκαλούν' τα άτομα τα οποία ασκούνται, αθλούνται-χορεύουν, να αισθάνονται καλύτερα. Έτσι και η συστηματική συμμετοχή των παιδιών σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, βελτιώνει τη συνολική συναισθηματική τους ευεξία⁷². Και όχι μόνο η συστηματική συμμετοχή των παιδιών στις παραπάνω δραστηριότητες τους δημιουργεί συνθήκες χαράς και ευεξίας αλλά, ακόμα πιο πέρα, η επιστημονική έρευνα δείχνει ότι υπάρχει αναλογικός συσχετισμός μεταξύ βαθμού φυσικής άσκησης και βαθμού ανάπτυξης αυτοεκτίμησης. Συγκεκριμένα στον αθλητισμό, τα παιδιά είναι μέρος ενός μικρο-συστήματος, μεταξύ των εαυτών τους, της ομάδας, των προπονητών, και ενδεχομένως των θεατών. Ο ρόλος των άλλων, η υποστήριξη και η ισχύς που μπορεί να παρέχει η ομάδα, μία ενθαρρυντική λέξη από τον προπονητή, το χειροκρότημα του κοινού κλπ., συνδράμουν στην συνολική αθλητική διαδικασία που βιώνουν τα παιδιά και τα βοηθούν να αγγίξουν ή να πλησιάσουν, κάθε επόμενη φορά όλο και περισσότερο, προσωπικούς στόχους και, επίσης, να αισθανθούν καλά με τον εαυτό τους⁷³.

Επίσης, το αγωνίζεσθαι σε μια ομάδα βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν πολλές κοινωνικές δεξιότητες που θα τους είναι χρήσιμες σε όλη τους την ζωή. Μέσα από το αθλητικό παιχνίδι τα παιδιά διδάσκονται να συνεργάζονται, να είναι λιγότερο εγωιστές και να ακούνε τους άλλους. Μαθαίνουν να λειτουργούν ως μέρος ενός ευρύτερου συνόλου έξω από το εγώ τους και, να συλλειτουργούν με τους συμπαίκτες τους. Επιπλέον, η συμμετοχή σε αθλητικές-

⁷¹ <https://www.healthdirect.gov.au/developing-life-skills-through-sports>

⁷² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4061837/>

⁷³ <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0134804>

πολιτιστικές δραστηριότητες, δημιουργεί και τονώνει στα παιδιά το αίσθημα του ανήκειν: τα παιδιά γίνονται μέρος μίας κοινότητας ή ακόμα και μίας ομάδας, κάνουν νέες φιλίες πάνω σε κοινές αξίες, βιώματα και στόχους που θέτει η ομάδα αυτή, δομούν έναν νέο-ξεχωριστό κοινωνικό κύκλο εκτός του σχολικού. Επιπροσθέτως, η ομάδα από μόνη της αποτελεί έναν οργανισμό και, ένας οργανισμός, λειτουργεί καλά, όταν όλα τα μέλη του συμφωνούν και τηρούν τους κανόνες του. Για να υπάρχει ένα παιδί σε μία ομάδα, μαθαίνει να λειτουργεί σε ένα νέο πλαίσιο, να αποδέχεται, να σέβεται ό,τι ισχύει για όλους. Ειδικά μέσω της αθλητικής διαδικασίας, τα παιδιά μούνται στην δικαιοσύνη, στην δημοκρατία, ακόμα και στην πειθαρχία και να αποθαρρύνονται από παραβατική συμπεριφορά που θα μπορούσε να οδηγήσει στην τιμωρία τους. Η συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες και σε ομάδες μνει τα παιδιά στο να αναγνωρίζουν συστήματα, να συμφιλιώνονται με ιεραρχίες, π.χ. να λαμβάνουν οδηγίες από τους πιο μεγάλους και πιο έμπειρους, τους συμπαίκτες, τον προπονητή ή τον διαιτητή τους.

Το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για τη Φυσική Δραστηριότητα 2018-2030 του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ⁷⁴ ανταποκρίνεται στα αιτήματα των διαφόρων χωρών για συγκεκριμένες οδηγίες και ένα πλαίσιο εφικτών και αποτελεσματικών στρατηγικών με στόχο την αύξηση της σωματικής δραστηριότητας όλων των πολιτών σε όλη την διάρκεια της ζωής τους. Το Σχέδιο ανταποκρίνεται επίσης σε αιτήματα για παρεμβάσεις ανά τον κόσμο, καθώς και για ισχυρότερο συντονισμό ανά κράτος και περιφέρεια, ως επίσης και στην ανάγκη της παγκόσμιας κοινότητας για την επίτευξη αλλαγής της κοινωνικής στάσης των πολιτών καθιστώντας τους πιο ενεργούς ως προς σωματικές -αθλητικές και πολιτιστικές- δραστηριότητες.

Τα ερευνητικά δεδομένα καθιστούν σαφές ότι όταν δεν δίδεται σημασία στο να έχουν τα παιδιά τακτική σωματική-αθλητική δραστηριότητα από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους,

⁷⁴ https://www.who.int/health-topics/physical-activity#tab=tab_3

τότε είναι πολύ πιθανό να παραμείνουν ανενεργά και στα επόμενα χρόνια της ζωής τους. Επιπλέον, τα δεδομένα φανερώνουν πως τα ανενεργά παιδιά συχνά εξελίσσονται σε υπέρβαρους ή παχύσαρκους νέους και ενήλικες⁷⁵ και πως η παχυσαρκία αποτελεί μία απειλητική κατάσταση, η οποία επιφέρει ποικίλα προβλήματα υγείας καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του ατόμου, επιβαρύνοντας αρχικά το ίδιο το άτομο, την οικογένειά του αλλά και το εκάστοτε σύστημα υγείας. Επίσης, από τις έρευνες προκύπτει ότι η καλύτερη ή χειρότερη φυσική κατάσταση συσχετίζεται με την καλύτερη ή χειρότερη ακαδημαϊκή πρόοδο και εργασιακή αποκατάσταση, την καλύτερη ή πιο αδύναμη υγεία.

Η συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες από την προσχολική/πολύ νεαρή ηλικία, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι αποτελεί ενός είδους 'εμβολιασμό' που θα δρα προστατευτικά σε ολόκληρη την ζωή του ατόμου. Παιδιά που ασκούνται επιτυγχάνουν υψηλότερους βαθμούς και εισάγονται στο πανεπιστήμιο, δεν έλκονται από ναρκωτικά, όταν μεγαλώσουν δημιουργούν ευτυχισμένες οικογένειες, έχουν πιο ισορροπημένη σωματική και συναισθηματική υγεία και τυγχάνουν γενικά υψηλότερου επιπέδου ποιότητας ζωής⁷⁶. Ειδικά σχετικά με την τοξικομανία, να σημειώσουμε πως η χρήση ουσιών κατά την εφηβεία, δηλαδή σε ηλικία κατά την οποία ο εγκέφαλος επηρεάζεται εύκολα (ακόμα και από την πρώτη δοκιμή), είναι ιδιαιτέρως επικίνδυνη⁷⁷. Οι έφηβοι στην ανάγκη τους να γίνουν αποδεκτοί ή να ενσωματωθούν σε κύκλους όπου βρίσκουν πρότυπα, καταφεύγουν συχνά στα ναρκωτικά και την κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών. Πολλές έρευνες

⁷⁵ <https://www.firstfiveyears.org.au/child-development/the-benefits-of-active-play-for-children>

⁷⁶ <https://www.theatlantic.com/education/archive/2017/09/whats-lost-when-only-rich-kids-play-sports/541317/>

⁷⁷

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=brain+and+alcohol+in+adolescent>

τεκμηριώνουν την επικινδυνότητα της χρήσης αλκοόλ⁷⁸ και κάνναβης⁷⁹ σε ηλικίες κάτω των 18 ετών, ως των δύο πιο διαδεδομένων τάσεων σε αυτές τις ηλικίες.

Στην περίπτωση που οι έφηβοι ασκούνται, παρατηρούμε ότι διαφοροποιείται το αποτέλεσμα ανάλογα από το πλαίσιο στο οποίο συμβαίνει: οι έφηβοι που συμμετέχουν σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες τις οποίες διοργανώνουν σωματεία ή σύλλογοι, έχουν σημαντικά λιγότερες πιθανότητες να καταφύγουν στην κατανάλωση οινόπνευματων. Εκείνοι που αθλούνται εκτός δομής, άτυπα- σε ελεύθερο πλαίσιο, έχουν ελαφρώς πιο αυξημένες πιθανότητες να στραφούν προς το αλκοόλ (Davies, 2011). Επίσης, παράγοντες όπως η διασπασμένη οικογένεια, η συχνή απουσία των γονέων ή ο περιορισμένος χρόνος που αφιερώνουν στα παιδιά τους, εντείνουν την χρήση αλκοόλ από αυτά, ενώ η χρήση αυτή γίνεται σημαντικά ασθενέστερη όταν τα παιδιά συμμετέχουν σε οργανωμένες αθλητικές δραστηριότητες (Dishion, 1998). Με άλλα λόγια, η συμμετοχή σε οργανωμένες αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερος ευεργετική για εκείνους τους εφήβους που διατρέχουν κίνδυνο στροφής προς την χρήση αλκοόλ, ενώ η συμμετοχή σε άτυπες μορφές άθλησης δεν δείχνει το ίδιο υψηλά ευεργετικά αποτελέσματα⁸⁰.

Εκτός της οικονομικής κρίσης, η παρούσα μελέτη σχετικά με την σημαντικότητα της σωματικής άσκησης και την προώθηση προτάσεων κοινωνικής παρέμβασης με αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες για τους νέους, εκπονείται σε μία πολύ ιδιαίτερη περίοδο λόγω της πανδημίας Covid19. Τα διάφορα περιοριστικά μέτρα για προστασία της δημόσιας υγείας από την μετάδοση του ιού, έχουν επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην σωματική και ψυχική υγεία των πολιτών και συνεπώς στον κοινωνικό ιστό.

⁷⁸https://www.researchgate.net/publication/259630322_Adolescent_Alcohol_Use_Risks_and_Consequences

⁷⁹ <https://www.researchgate.net/search?q=adolescent%20cannabis%20use>

⁸⁰ <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1012690213507718>

Όπως προαναφέρθηκε, η τακτική σωματική δραστηριότητα ωφελεί τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σε κλίμακα ατόμου αλλά και σε κλίμακα συλλογική. Η ανάλυση του παράγοντα κινδύνου για τις πιο σοβαρές περιπτώσεις του Covid19 υποδεικνύει μια σχέση με την παχυσαρκία και τις παθήσεις που σχετίζονται με αυτήν, όπως υπέρταση και σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2⁸¹, την μεγαλύτερη ηλικία, την κατάσταση φυλετικής και εθνικής μειονότητας και την σωματική αδράνεια⁸². Οι ασθένειες της σωματικής αδράνειας, συμπεριλαμβανομένης της παχυσαρκίας και της υπέρτασης, υπολογίζεται πως θα αναπτυχθούν ραγδαία χωρίς την προσπάθεια διατήρησης της φυσικής κατάστασης. Η μέτρια έως έντονη σωματική δραστηριότητα μειώθηκε κατά τις πρώτες φάσεις της πανδημίας⁸³ και συνεχίζεται να μειώνεται κατά την τρέχουσα φάση. Κατά τη διάρκεια αυτής της πανδημίας, είναι σημαντικό για όσους έχουν καλή/φυσιολογική υγεία ή και όσους πάσχουν από χρόνια ασθένεια, να ενεργοποιηθούν, να διατηρήσουν και να προωθήσουν τη σωματική τους δραστηριότητα σε 30 λεπτά έως 60 λεπτά σε καθημερινή βάση, τηρουμένων -φυσικά- των διατάξεων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Όσοι πάλη νόσησαν και έχουν αναρρώσει από Covid19, θα πρέπει να σεβαστούν τυχόν επιπλοκές και να ακολουθήσουν μία μεθοδική μετάβαση από την ασθένεια προς την σωματική άσκηση, επί εκτεταμένο χρονικό διάστημα ώστε να ανακτήσουν με ασφάλεια την αντοχή τους και να βελτιώσουν την φυσική τους κατάσταση. Τα παραπάνω θα πρέπει να ισχύσουν ανεξαρτήτως της στρατηγικής στοχευμένου εμβολιασμού που εφαρμόζεται λ.χ. κατά το τελευταίο διάστημα στην χώρα μας και ανεξαρτήτως των δυνητικών οφελών που αυτός θα παρέχει στον πληθυσμό.

Η σύγχρονη πανδημική κρίση οδηγεί σε μια ευέλικτη-νέα προσέγγιση για τη φυσική δραστηριότητα. Σήμερα για να ασκηθεί κανείς πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν του τις

⁸¹ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7273266/>

⁸² <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7205734/>

⁸³ <https://www.cambridge.org/engage/coe/article-details/5eb2056d7a31fc00183d05db>

εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις κοινωνικής αποστασιοποίησης και να συνδυάζει σε αυτές προσωπικές προσδοκίες-δυνατότητες. Οι πολίτες οδηγούνται συχνά σε άτυπες και ευφάνταστες μορφές σωματικής άσκησης, σε εξωτερικούς δημόσιους χώρους, είτε μεμονωμένα, είτε σε ομάδες λίγων ατόμων. Αν και συχνά αντιμετωπίζουν πρακτικά εμπόδια, όπως π.χ. κατειλημμένους δημόσιους χώρους, απαγορευτικές καιρικές συνθήκες, απαντούν με επινοητικότητα και ωθούνται στην ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και συμπεριφορών. Θα ήταν ενδιαφέρον να παρατηρηθούν και να καταγραφούν αυτές οι συμπεριφορές, διότι -στην ουσία- αποτελούν 'το κλειδί'/ πιθανές λύσεις για την βελτίωση της σωματικής, ψυχικής και συναισθηματικής ευεξίας και άρα της ισορροπίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Υπό αυτήν την οπτική, η πανδημία μπορεί να θεωρηθεί ως ευκαιρία για νέες – καινοτόμες εφαρμογές φυσικής δραστηριότητας⁸⁴.

Σύνοψη - αναγκαιότητα κοινωνικής παρέμβασης

Συνοψίζοντας την παραπάνω μακροσκελή αναφορά στην αναγκαιότητα για σωματική δραστηριότητα, παρατηρούμε πως η οικονομική και πανδημική κρίση οδήγησαν στην αλλαγή της αθλητικής-κινητικής συμπεριφοράς των δημοτών του Πειραιά. Αν και τα οφέλη των αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων με σωματική άσκηση, σε όλον τον πληθυσμό και κυρίως στα παιδιά και τους νέους είναι δεδομένα, τόσο σε επίπεδο ατομικών, όσο και κοινωνικών δεξιοτήτων, με το εντεινόμενο πρόβλημα ανεργίας και φτωχοποίησης όλο και περισσότερων νοικοκυριών, καθώς και με τα αθλητικά-πολιτιστικά σωματεία ως επί το πλείστον κλειστά λόγω πανδημικής συνθήκης, καταγράφεται πως ο τοπικός πληθυσμός έχει μειώσει εντυπωσιακά κάθε φυσική δραστηριότητα και πως, σήμερα, δεν έχει πρόσβαση σε ικανές δυνατότητες και ικανές συνθήκες άσκησης. Και η οικονομική αδυναμία, αλλά και οι περιορισμένες επιλογές τις οποίες επιβάλλουν τα έκτακτα υγειονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας, επηρεάζουν αρνητικά τους

⁸⁴ https://journals.lww.com/acsm-csmr/FullText/2020/08000/ACSM_Call_to_Action_Statement_COVID_19.8.aspx

δημότες ακόμα και όταν υπάρχει πρόθεση για άθληση-άσκηση. Μέχρι την προ-covid εποχή καταγραφόταν ως βασικό εμπόδιο η αδυναμία κάλυψης των εξόδων για συμμετοχή σε οργανωμένες αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες. Τώρα, συνδυαστικά, προστίθεται η συρρικνωμένη επιλογή δυνατοτήτων.

Βέβαια αυτό, δεν αποκλείει την ύπαρξη κάποιων μεμονωμένων λύσεων άτυπου αθλητισμού, είτε από ιδιώτες επαγγελματίες του χώρου που προσαρμόστηκαν ανεπισημώς στην νέα συνθήκη, είτε και κυρίως από απλούς πολίτες, οι οποίοι στο μέτρο του δυνατού προσαρμόζουν και προσαρμόζονται σε προσωρινές και αυτοσχέδιες εκδοχές άσκησης.

Παρότι με αυτόν τον τρόπο γεννώνται νέες μορφές και νέες συνήθειες ατομικής αθλητικής συμπεριφοράς, πχ περπάτημα μόνος ή σε σχήμα ως 2-3 ατόμων σε μαρίνες, στο λιμάνι της πόλης, σε κεντρικές αρτηρίες, άτυπη προπόνηση σε πλατείες ή άλλους ανοιχτούς δημόσιους χώρους, η αναγκαιότητα για παρέμβαση από την πλευρά της πολιτείας κρίνεται μνημειακής σημασίας! Ειδικά για τα παιδιά και τους νέους, τους μαθητές σχολείων κάθε ηλικίας που περνούν πολλές ώρες σε κλειστούς χώρους και μπροστά από οθόνες, η ανάγκη εκτόνωσης καταγράφεται μεγαλύτερη από ποτέ και, οι γονείς αναζητούν απεγνωσμένα λύσεις!

Κρίνεται απαραίτητο να υπάρξει άμεσα ειδικός σχεδιασμός για πρόσβαση σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες σε τοπικό επίπεδο, διαθέσιμες για όλους τους πολίτες με απόλυτη προτεραιότητα στα παιδιά και τους νέους έως 17 ετών και, κυρίως, τις οικογένειες με υψηλό δείκτη κοινωνικής ευαλωτότητας. Περισσότερο από κάθε προηγούμενη συγκυρία, χρειάζεται να δημιουργηθούν οι συνθήκες ώστε όλα τα παιδιά και οι νέοι του Πειραιά να έχουν πρόσβαση σε τέτοιες δραστηριότητες. Η πολιτεία δεν πρέπει να περιορίζεται στην κάλυψη ζωτικής σημασίας αναγκών των δημοτών, αλλά επιπλέον να τους διευκολύνει περαιτέρω με παροχές κοινωνικών και πολιτισμικών αγαθών, όπως αυτών που προσφέρουν οργανωμένες εκδοχές σωματικής άσκησης.

Η στόχευση στην ευημερία του τοπικού πληθυσμού μακροπρόθεσμα, σημαίνει την ενίσχυση των δημοτών στο παρόν και ήδη από την πολύ νεαρή τους ηλικία, (ανα)παράγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο επόμενες γενεές ενεργών δημοτών με την βέλτιστη δυνατή σωματική και ψυχική υγεία, βέλτιστες επιδόσεις, βέλτιστη πρόοδο και προσδόκιμη εργασιακή ανέλιξη, την επιχειρηματική περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Λαμβανομένων υπ' όψιν όλων των προηγούμενων ενοτήτων, η μελέτη συμπερασματικά καταλήγει υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα κοινωνικής παρέμβασης για ανάπτυξη και εφαρμογή κοινωνικών παρεμβάσεων και την αναγκαιότητα δυνατότητας πρόσβασης των παιδιών και των νέων του Δήμου Πειραιά σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Εφόσον, οι οργανωμένες εκδοχές σωματικής άσκησης, ο οργανωμένος αθλητισμός - κυρίως-, αλλά και ο άτυπος -δευτερευόντως-, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην σωματική, συναισθηματική, ψυχική και νοητική ανάπτυξη του παιδιού και εφόσον κατ' ουσίαν συντελεί στο να δομηθεί χαρακτηριστικά το παιδί- ο έφηβος- κι ο ενήλικος πολίτης, η πολιτεία έχει μόνο να απολαμβάνει θετικές συνέπειες από την υποστήριξη, προώθηση και καλλιέργειά του.

Η συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες σωματικής άσκησης καθ' όλη την διάρκεια της ζωής ενός ατόμου, εμμέσως το βοηθά να δημιουργεί και να διατηρεί υγιείς και ισορροπημένες σχέσεις. Το να μυείται και να εισάγεται το άτομο στην αθλητική διαδικασία από την πολύ νεαρή-προσχολική/σχολική ηλικία, αποφέρει ατομικά και κοινωνικά οφέλη. Οι διαπροσωπικές σχέσεις διέπονται από αλληλοσεβασμό, τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται και να δρουν σε κλίμα ευγενούς άμιλλας και συναγωνισμού. Ο κίνδυνος

ανάπτυξης ουσιοεξαρτήσεων περιορίζεται σημαντικά όπως αντιστοίχως και οι τάσεις για παραβατικότητα, ειδικά στις πιο ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Ο Δήμος Πειραιά προωθώντας και συμβάλλοντας στην συμμετοχή όλων των παιδιών σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, θα απολάβει μακροπρόθεσμα οφέλη, ενδυναμώνοντας τους πολίτες του τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Η μέριμνα για καλή και ακμαία φυσική κατάσταση των παιδιών και των νέων, σημαίνει μακροπρόθεσμα σωματικά και ψυχικά υγιείς ενήλικους πολίτες, άρα θα επιφέρει κοινωνική άνθηση, τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Πειραιά ως του σημαντικότερου εμπορικού και επιβατηγού λιμένα της χώρας, αλλά και ως κοινότητας με μακράιωνη παράδοση στον θαλάσσιο αθλητισμό. Επίσης, θα δημιουργήσει συνθήκες καλύτερης υγείας για τον μέσο πολίτη, άρα συνολικά πιο υγιείς δημότες, μειώνοντας τις ανάγκες περίθαλψης και αντιμετώπισης νοσημάτων τα οποία περιορίζονται ή καταργούνται εφόσον βελτιώνεται η φυσική τους κατάσταση, με συνέπεια την δυνητική αποσυμφόρηση του βεβαρυμμένου -και σήμερα συχνά μη επαρκούς- συστήματος δημόσιων δομών υγείας.

Η φυσική άσκηση συνδράμει στην ανάπτυξη της σωματικής, συναισθηματικής και ψυχικής υγείας του ατόμου. Ο αθλητισμός αποτελεί μία πολυεπίπεδη διαδικασία από την οποία οι πολίτες υποστηρίζονται και θρέφονται, ταυτόχρονα ως βιολογικές και ως κοινωνικές οντότητες. Οι αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελούν μία μετουσιωμένη διαδικασία ένταξης: η συμμετοχή των μελών της κοινότητας σε τέτοιες δραστηριότητες δημιουργεί προϋποθέσεις οι οποίες ευνοούν την κοινωνική συνοχή μεταξύ του συνόλου των μελών της, αποδυναμώνουν διακρίσεις, ή ακόμα και εξαλείφουν τάσεις κοινωνικών αποκλεισμών. Η συστηματική ενασχόληση με τον ερασιτεχνικό-μαζικό αθλητισμό διαμορφώνει μακροπρόθεσμα πολίτες κοινωνικά ενεργούς, πολίτες που εμπλέκονται και δεσμεύονται σε συλλογικές δράσεις, πολίτες με κοινωνικές δεξιότητες οι οποίες προάγουν

παράλληλα και την ατομική αλλά και την συλλογική πρόοδο. Πολίτες που έχουν εντάξει τον αθλητισμό και την σωματική άσκηση στις καθημερινές τους συνήθειες ως μία ευχαριστιακή διαδικασία, είναι πολίτες με αυξημένο δείκτη για ακαδημαϊκή/εργασιακή εξέλιξη, πολίτες ενεργοί, ανανεούμενοι, εμπνευσμένοι, δυναμικοί και, συνεπώς, σίγουρα παραγωγικοί.

Όλοι οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε να διαδοθεί και να εφαρμοστεί μία ανανεωμένη πολιτική για την σωματική άσκηση. Τόσο η οικονομική όσο και συνδυαστικά η πανδημική κρίση, αποτελούν τις πιο πρόσφατες αφορμές για αναθεωρήσεις και αναπροσαρμογές των εκάστοτε σχεδίων δράσης για τον αθλητισμό και τις πολιτιστικές δραστηριότητες σωματικής άσκησης. Ξεκινώντας από τους παγκόσμιους οργανισμούς και επικεντρωνόμενοι προς τους πιο τοπικούς αρμόδιους θεσμούς, θα πρέπει άμεσα να δρομολογήσουμε εγχειρήματα για την ανανέωση της αντίληψης και της συμπεριφοράς των πολιτών περί την συστηματική άσκηση, τον μαζικό – ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Κλιμακωτά, από κατευθύνσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ελληνικής Κυβέρνησης, του Υπουργείου Πολιτισμού και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, των Περιφερειών και Νομαρχιών, των Δήμων και των οργανισμών ή επιχειρήσεων αυτών, είναι ανάγκη να ξεκινήσουν το συντομότερο εγχειρήματα προώθησης, επιχορήγησης και εύκολης πρόσβασης των πολιτών σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο κάθε τοπικός αρμόδιος φορέας που διαγιγνώσκει το 'σε εξέλιξη' καλπάζον κοινωνικό φαινόμενο σταδιακής αποξένωσης και απομάκρυνσης των πολιτών της περιφέρειάς του από την συστηματική σωματική δραστηριότητα, ο κάθε τοπικός μηχανισμός που αναγνωρίζει την ανάγκη υποστήριξης των πολιτών άρα και την ανάγκη άμεσης παρέμβασης, θα πρέπει να στοχεύσει, πρωτίστως, στην εξασφάλιση για πρόσβαση

όλων των παιδιών και των νέων από 5 έως 17 ετών σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, με προτεραιότητα σε εκείνα των οποίων οι οικογένειες χαρακτηρίζονται από υψηλό δείκτη κοινωνικής ευαλωτότητας. Επίσης, σε επόμενα βήματα, θα πρέπει να στοχεύσει σε αντίστοιχες παρεμβάσεις για όλες τις ηλικιακές κατηγορίες.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Η κατάργηση ή η πολύ περιορισμένη αθλητική-πολιτιστική δραστηριότητα των πολιτών - ανηλίκων και ενηλίκων- που καταγράφεται κατά το τρέχον διάστημα στον Δήμο Πειραιά, οφείλεται συγχρόνως α) στην μη επαρκή δημόσια καλλιέργεια των αθλητικών-πολιτιστικών αξιών ως προτύπου προσωπικής και συλλογικής ανάπτυξης, β) στην οικονομική κρίση και την συνεπαγόμενη αδυναμία πολλών πολιτών να καλύψουν το κόστος των διαφόρων προσφερόμενων στην αγορά αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και, γ) στην ειδική συνθήκη που έχει επιβάλει η πανδημία Covid19, δηλαδή την αναστολή της πλειοψηφίας των οργανωμένων αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων και την ύπαρξη προσωρινά λίγων άτυπων ή ακόμα και ανεπίσημων μορφών άσκησης.

Καλλιέργεια αθλητικών – πολιτιστικών αξιών

Η διαπίστωση ότι η συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες θεωρείται συχνά πολυτέλεια, είναι τρομακτική. Στην χώρα στην οποία καλλιεργήθηκε η ιδέα ‘νους υγιής εν σώματι υγιεί’ είναι ανήκουστο να μην προκύπτει από την μέση κοινωνική συμπεριφορά ότι η σωματική άσκηση είναι σταθερά εντεταγμένη στις καθημερινές συνήθειες της πλειονότητας των πολιτών. Τα ποσοστά σωματικής αδράνειας, παχυσαρκίας και προτίμησης καθιστικών ασχολιών, θα πρέπει να προβληματίσουν την επιστημονική αλλά και την διοικητική κοινότητα.

Οι τοπικές αυτοδιοικήσεις και οι φορείς αυτών, θα πρέπει να προβούν σε χάραξη προσαρμοσμένων τοπικά στρατηγικών, ώστε να προσεγγίσουν τους πολίτες των κοινοτήτων τους και με τρόπους ήπιους, δελεαστικούς, ευχάριστους και οικείους, να προωθήσουν εκ νέου το αθλητικό ιδεώδες.

Με απλή δήλωση συμμετοχής- προεγγραφή και χωρίς οικονομική επιβάρυνση για τον πολίτη, η καλλιέργεια, προώθηση, καθιέρωση της κοινωνικής αντίληψης για την σωματική άσκηση και τον αθλητισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί:

- Μέσω σεμιναρίων δια ζώσης ή διαδικτυακώς
- Μέσω προγραμματισμένων και ειδικά διαφημισμένων 'ελκυστικών' δράσεων σε δημόσιους χώρους
- Με στοχευμένη ενημέρωση για τα οφέλη του αθλητισμού και της σωματικής άσκησης
- ανά ηλικιακές ομάδες (μαθητές δημοτικού, μαθητές γυμνασίου και λυκείου, νέους γονείς, ενήλικες 20-50, ενήλικες 60-65, και 65 και άνω)
- με ειδική ενημέρωση για γονείς ώστε να αποκτήσουν μεθοδολογικά εργαλεία για να στηρίζουν αποτελεσματικά τα παιδιά τους
- με ενημέρωση για τα σωματεία που παρέχουν οργανωμένες αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες
- με διοργανώσεις συμμετοχικών δραστηριοτήτων (πχ. στρογγυλές τράπεζες) όπου το κοινό θα μπορεί να εκφράσει ερωτήματα ή τις ιδέες και ανάγκες/δυσκολίες του
- με διοργανώσεις βιωματικών δραστηριοτήτων για πρώτη γνωριμία με αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και δωρεάν δοκιμή για παιδιά (ή ακόμα και για ενήλικες)

- με επίσημες ανακοινώσεις για τρόπους κοινωνικής επιχορήγησης των οργανωμένων αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων ειδικά για παιδιά και νέους από 5 έως 17 ετών
- με ειδικές προβλέψεις συνδυαστικά περισσότερων κοινωνικών παροχών /προσβάσεων σε άλλες υπηρεσίες για όσους -ειδικά παιδιά και νέους- συμμετέχουν σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες συστηματικά.

Όλα τα παραπάνω έχουν στόχο την επικαιροποίηση, ανανέωση και τόνωση της συλλογικής συνείδησης σχετικά με την σωματική άσκηση του μέσου πολίτη και την ανάγκη αυτής.

Οικονομική κρίση- απαντήσεις στην αδυναμία κάλυψης εξόδων

Εάν καλλιεργηθεί και αφομοιωθεί από τον μέσο πολίτη η αντίληψη για την παρουσία της σωματικής άσκησης, του ερασιτεχνικού- μαζικού αθλητισμού στην καθημερινή ζωή, εάν ο αθλητισμός και οι διάφορες αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες ανακτήσουν την θέση μίας πολύτιμης πρακτικής και κοινωνικής ανάγκης αλλά και κοινωνικής έκφρασης του μέσου πολίτη, τότε η κοινή γνώμη θα πάψει να έχει την τάση να θεωρεί την σωματική άσκηση ‘πολυτέλεια’.

Στην μελέτη αυτή, αναλύσαμε ότι μία από τις πλέον σημαντικές αιτίες αποχής από οργανωμένες αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελεί το γεγονός ότι η άσκηση νοείται ως ‘πολυτέλεια’ ως κάτι που δεν είναι απολύτως απαραίτητο, οπότε για παράδειγμα και ως δραστηριότητα η οποία μπορεί να καταργηθεί όταν δεν υπάρχουν οι οικονομικοί πόροι για να υποστηριχτεί. Επειδή, όπως αναλύσαμε, ο αθλητισμός και η σωματική άσκηση δεν αποτελούν αγαθό επιβίωσης, αλλά αγαθό που συμβάλλει στην δημιουργία βέλτιστων συνθηκών διαβίωσης οι οποίες ωφελούν και το άτομο και την κοινωνία, γι’ αυτό και οι πολίτες και η πολιτεία έχουν ευθύνη για να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους διατήρησης της σωματικής δραστηριότητας σε οργανωμένο πλαίσιο, ακόμα και όταν

υπάρχει οικονομική αδυναμία των ασκούμενων-αθλούμενων να καλύψουν την οικονομική συνδρομή τους.

- Στο πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής άνευ διακρίσεων, οι τοπικές αυτοδιοικήσεις οφείλουν να μεριμνήσουν για εκδοχές δραστηριοτήτων σωματικής άσκησης, λ.χ. μαζικού αθλητισμού για παιδιά (5-12 ετών) και νέους (13-17 ετών) εξασφαλίζοντας σε όσους δεσμεύονται και αποδεικνύουν συστηματική συμμετοχή, δωρεάν συνδρομές σε αθλητικούς-πολιτιστικούς οργανισμούς ή σωματεία.
- Οι δωρεάν συνδρομές θα χορηγούνται βάσει σχεδιασμού, λ.χ. αρχικά για έναν μήνα, εφόσον υπάρχει συμμετοχή για το επόμενο τρίμηνο, και εφόσον εξακολουθεί η συμμετοχή, για ολόκληρο το ακαδημαϊκό έτος. Μία τέτοια πρόβλεψη, επιτρέπει να μην δεσμευτούν θέσεις για μη συνεπείς εγγεγραμμένους.

Ειδική συνθήκη πανδημίας Covid19

Σε μία τόσο ιδιαίτερη συγκυρία όσο η σημερινή στην Ελλάδα, όπου η πρόσβαση στις οργανωμένες αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες δεν είναι εφικτή επειδή τα σωματεία τελούν υπό αναστολή, η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αντιδράσει και να στοχεύσει σε πιλοτικές και καινοτόμες ενέργειες που θα εντάξουν συστηματικά όλα τα παιδιά και τους νέους σε προσωρινές δραστηριότητες, με απώτερο στόχο, μετά το πέρας της πανδημικής κρίσης να συνεχίσουν να ασκούνται συστηματικά.

Θα πρέπει η στόχευση να γίνει:

- Σταδιακά, για την αντιμετώπιση της πανδημικής συγκυρίας, η οποία αν και προσωρινή μοιάζει να παρατείνεται σημαντικά, μετρώντας ήδη 10 και πλέον μήνες εκτός κανονικότητας,
- Συνδυαστικά με την καλλιέργεια, προώθηση και καθιέρωση στην διάρκεια, μίας ανανεωμένης κοινωνικής αντίληψης για την σωματική άσκηση και τον αθλητισμό

ως αναπόσπαστης τακτικής πρακτικής στην ζωή όλων των πολιτών, σε κάθε φάση της ζωής τους.

Η συνθήκη στην οποία έχει οδηγήσει την χώρα η πανδημική συγκυρία είναι πρωτόγνωρη και συνεπώς μη προβλέψιμη. Προ ολίγων μηνών, αισιόδοξες προσεγγίσεις προέβλεπαν την λήξη των ειδικών μέτρων σύντομα, όμως οι τελευταίες εξελίξεις -λαμβανομένων υπ' όψιν των μεταλλάξεων στις οποίες υπόκειται ο ιός Covid19-, αν και κατά τον τελευταίο μήνα παγκοσμίως πραγματοποιούνται ειδικοί εμβολιασμοί, μεταθέτουν το χρονοδιάγραμμα για ακόμα μεγάλο διάστημα, πιθανότατα μεγαλύτερου του εξαμήνου, ενώ ακούγονται εκδοχές ακόμα και για δύο επιπλέον έτη έκρυθμης καθημερινότητας

Το γεγονός αυτό προβληματίζει τους ειδικούς και ειδικά σε ότι έχει να κάνει με τις αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, η σκέψη που επικρατεί, είναι ότι μεμονωμένα, τοπικά, αναλόγως με τις συγκεκριμένες υγειονομικές συνθήκες της εκάστοτε περιοχής, θα πρέπει να προταθούν προσωρινές λύσεις και για οργανωμένες αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και για πιο συστηματικές εκδοχές άτυπης σωματικής άσκησης.

Όπως αναλύθηκε στις προηγούμενες ενότητες, ακόμα και η πανδημική συγκυρία, μπορεί να ιδωθεί ως μία αφορμή, ως μία θετική ευκαιρία για νέες και καινοτόμες κοινωνικές παρεμβάσεις στον τομέα του αθλητισμού, των αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

- Ενώ υπάρχει αναστολή για την πλειονότητα των ομαδικών αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσαν προσωρινά να σχεδιαστούν οργανωμένες ομαδικές δράσεις σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους. Δεδομένης της εποχής του χρόνου, οι καιρικές συνθήκες θα είναι ολοένα και πιο ευνοϊκές και ανοιχτοί χώροι όπως λ.χ. οι περιβάλλοντες χώροι του Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας, ή ακόμα και μικρές πλατείες

ή υπαίθριοι χώροι στάθμευσης σε γειτονίες, θα μπορούσαν να μετατραπούν σε εφήμερα 'γυμναστήρια', όπου προπονητές-δάσκαλοι συλλόγων/οργανισμών θα δίνουν μαθήματα.

- Τα μαθήματα αυτά θα είναι προσεκτικά προσαρμοσμένα στην πανδημική συνθήκη ώστε να προστατεύεται η υγεία των συμμετεχόντων.
- Ειδικά στον Πειραιά που έχει μακράιωνη παράδοση στην θαλάσσιο αθλητισμό, θα ήταν ευκαιρία -περισσότερο από άλλοτε- να υποστηριχτούν με κοινωνικές παροχές τα θαλάσσια αθλήματα όπως η ιστιοπλοΐα..
- Η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να αναπτύξει ανανεωμένη επιχειρηματολογία για να υποστηρίξει αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες από τις οποίες ως τώρα αποκλείονταν οι πιο ευάλωτες κοινωνικά ομάδες. Η περίπτωση της ιστιοπλοΐας αποτελεί μία από αυτές, δεδομένου ότι καταγράφεται με πιο δαπανηρή συνδρομή από ότι για παράδειγμα ο στίβος, το ποδόσφαιρο ή οι παραδοσιακοί χοροί.
- Θα μπορούσαν, επίσης προσωρινά, να σχεδιαστούν, να προωθηθούν και να παρακολουθούνται υπό την μορφή φυτωρίων ή πρακτικών διδασκαλείων, άτυπες αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες: λ.χ. θεματικές διαδρομές για περπάτημα ή ποδήλατο, για τρέξιμο κλπ. σε ολιγομελείς ομάδες.
- Εάν οι πολίτες μεμονωμένα, οι γονείς με τα παιδιά τους επινοούν προσωρινούς και άτυπους εναλλακτικούς τρόπους άσκησης, τότε η τοπική αυτοδιοίκηση θα μπορούσε να επεξεργαστεί τα δεδομένα και να προωθήσει σε οργανωμένα εφήμερα αθλητικά-πολιτιστικά δρώμενα .

Όπως κάθε τοπική κοινωνία, έτσι και ο Δήμος του Πειραιά περισσότερο από ποτέ, στην σημερινή συγκυρία οφείλει να επενδύσει στον μαζικό αθλητισμό και την σωματική άσκηση των πολιτών. Τα οφέλη, όπως έχουν αναπτυχθεί, πέραν από ατομικά για τον κάθε πολίτη και την καλή του σωματική και ψυχική υγεία, είναι και κοινωνικά. Επένδυση στις αθλητικές- πολιτιστικές δραστηριότητες, σημαίνει τόνωση της κοινωνικής συνοχής,

κοινωνική ενδυνάμωση, τόνωση της αγοράς εργασίας στον χώρο λ.χ. του αθλητισμού, διοργανώσεις και εγχειρήματα που μπορεί να οδηγήσουν σε εξειδικευμένη οικονομική τοπική ανάπτυξη, πρόσθετη προβολή της πόλης.

Πρακτικές εκδοχές για παρεμβάσεις

- Πρόσκληση τοπικών αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων για ενημέρωση σχετικά με το ανανεωμένο εγχείρημα των δημοτικών αρχών για κοινωνικές παρεμβάσεις για σωματική άσκηση.
- Κίνητρα για να συμμετέχουν τα τοπικά σωματεία στο εγχείρημα (πχ. προτάσεις για εγγραφές πολλών υποψηφίων, προβολή ως 'εταίρων' του εγχειρήματος)
- Θέσπιση δικτύου μεταξύ συλλόγων που θα συμμετέχουν στο τοπικό εγχείρημα, νέες συνεργασίες, νέοι κοινοί στόχοι.
- Υποστήριξη τοπικών αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων μέσω θέσπισης συνεργασιών με την τοπική αυτοδιοίκηση: συμφωνίες για ομαδικές εγγραφές παιδιών και νέων από 5 έως 17 ετών με ειδικές ομαδικές συνδρομές που θα συμφωνεί και θα διεκπεραιώνει η τοπική αυτοδιοίκηση και οι οποίες, στην συνέχεια θα διατίθενται στους πολίτες υπό την μορφή διατακτικών.
- Θέσπιση κριτηρίων για την παροχή των παραπάνω διατακτικών στους κατοίκους του Δήμου Πειραιά: προτεραιότητα στις οικογένειες με υψηλό δείκτη ευαλωτότητας και κυρίως όσες αδυνατούν να καλύψουν τα οιαδήποτε σχετικά έξοδα.
- Θέσπιση διάθεσης δωρεάν συνδρομών: στα προγράμματα του ΟΠΑΝ Δήμου Πειραιά και, επίσης, σε άλλους συλλόγους συνδέσμους που θα προσφέρουν συνδρομές.
- Θέσπιση οργανωμένων υπηρεσιών σε δημόσιους ή δημοτικούς φορείς υγείας για τον δωρεάν προληπτικό ιατρικό έλεγχο παιδιών και νέων εν όψει της εγγραφής τους σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες σωματικής άσκησης.
- Θέσπιση, επίσης, ειδικού προϋπολογισμού μέσω διατακτικών για την εξασφάλιση τυχόν ειδικού αθλητικού εξοπλισμού, για τις περιπτώσεις που δεν παρέχεται από τα

σωματεία και συγκεκριμένα που αποδεδειγμένα δεν μπορούν να καλύψουν τα εν λόγω έξοδα οι οικογένειες. Π.χ. για αθλήματα που προωθούν την ιδιαίτερη πολιτισμική και ταυτότητα του Πειραιά όπως η ιστιοπλοΐα (νιτσεράδες, μπότες, γάντια, σωσίβια κλπ.)

- Θέσπιση δυνατότητας μίας πρώτης δωρεάν δοκιμαστικής συμμετοχής σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Θέσπιση υποτροφιών από πλευράς συλλόγων σε παιδιά και νέους βάσει κριτηρίων όχι απαραίτητα υψηλής επίδοσης, αλλά βάσει συστηματικότητας, συνέπειας, ενδιαφέροντος και προόδου του ασκούμενου παιδιού/νέου.
- Θέσπιση ακαδημαϊκών υποτροφιών για τους αθλούμενους που έχουν λάβει διακρίσεις σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, ή άλλες παροχές όπως πχ. δωρεάν εισιτήρια για αγώνες, δωρεάν εγγραφές για συμμετοχή τους σε ημερίδες -συνέδρια κλπ.
- Θέσπιση τοπικών αγώνων- διοργανώσεων με σπόνσορες τοπικούς επιχειρηματίες, στους οποίους θα συμμετέχουν οι ασκούμενοι του δικτύου των σωματείων του εν παρόντος εγχειρήματος.
- Μελλοντικά, δημιουργία αθλητικής ακαδημίας με την συνδρομή των σωματείων του εν λόγω δικτύου.

Ειδικά για την περίοδο που ισχύουν ειδικές διατάξεις και περιορισμοί λόγω πανδημίας Covid19, θα μπορούσαν να σχεδιαστούν 'δράσεις' προ-ετοιμασίας των παιδιών και των νέων από 5 έως 17 ετών, για την μετά-covid εποχή. Η πανδημική συγκυρία, δηλαδή, θα μπορούσε να αποτελέσει την ευκαιρία για την σχεδίαση και υλοποίηση μίας 'μεταβατικής φάσης' προς τις οργανωμένες αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Σε αυτό το πλαίσιο προβλέπεται:

- Ενημέρωση για το έκτακτο εγχείρημα, των δημοτών και των τοπικών αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων
- Ενημέρωση και συλλογή για εκδήλωση ενδιαφέροντος εθελοντών εμψυχωτών (γυμναστών – προπονητών- χοροδιδασκάλων)
- Προβολή εκτάκτου εγχειρήματος ως διαγωνισμό για συλλογή νέων- καινοτόμων ιδεών για αθλητικές και πολιτιστικές δράσεις υλοποιήσιμες εν μέσω πανδημίας.
- Οργάνωση έκτακτων αθλητικών- πολιτιστικών δράσεων όπως προσαρμοσμένα στην πανδημική συνθήκη μαθήματα λ.χ. γυμναστικής, τρεξίματος, διατάσεων, διαλογισμού-γιόγκα ή χορού.
- Έκτακτες -εφήμερες αθλητικές/πολιτιστικές δραστηριότητες, με απαραίτητη προεγγραφή των παιδιών/νέων, αλλά χωρίς κόστος! Κίνητρα για δέσμευσή τους να παραστούν και να συμμετέχουν (για παράδειγμα εάν συμμετέχουν σε τουλάχιστον 3, αυτό θα αποτελεί προϋπόθεση για να λάβουν μελλοντικά διατακτική για εγγραφή σε σωματείο).
 - > Πρόβλεψη έκτακτων αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους.
 - > Πρόβλεψη έκτακτων αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων διαδικτυακά (μέσω εφαρμογών) κατόπιν προεγγραφής και με παροχή κωδικού .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συμμετοχή στον αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελεί πολυεπίπεδη και σύνθετη διαδικασία με οφέλη τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό-κοινωνικό επίπεδο. Ο αθλητισμός, η σωματική άσκηση, είναι δικαίωμα και είναι πολύ σημαντική για όλους τους πολίτες ανεξαιρέτως, σε όλη την διάρκεια της ζωής τους. Στους διεθνείς σχεδιασμούς της επόμενης δεκαετίας, ειδικά ο μαζικός αθλητισμός αποτελεί κεντρικό πυλώνα επένδυσης για κοινωνικά οφέλη. Οι διεθνείς οργανισμοί επενδύουν σε στρατηγικά σχέδια δράσης που στοχεύουν μακροπρόθεσμα στην βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής των πολιτών, της προσωπικής τους προόδου και επαγγελματικής τους ανέλιξης αλλά και της κοινωνικής συνοχής, τον περιορισμό της παραβατικότητας και της εγκληματικότητας, επίσης της συνολικής ανάπτυξης του εκάστοτε τόπου, της οικονομικής ευημερίας, της περαιτέρω επιχειρηματικής δράσης και δικτύωσης.

Στον Δήμο Πειραιά, όπως και σε όλους τους δήμους της χώρας, παρατηρείται ότι δεν υπάρχει ικανή συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες σωματικής άσκησης. Περισσότερο από άλλοτε, κρίνεται απαραίτητο να χαραχθούν και να υλοποιηθούν άμεσα, στοχευμένα εγχειρήματα που θα υποστηρίζουν την στροφή των δημοτών προς την άσκηση.

Προς αυτήν την κατεύθυνση, θα πρέπει να ανανεωθεί αρχικά η κοινωνική συμπεριφορά των δημοτών για τις αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες σωματικής άσκησης, ώστε να επιτευχθεί επιτυχώς η ένταξη του ερασιτεχνικού- μαζικού αθλητισμού και της σωματικής άσκησης σε κάθε φάση της ζωής τους. Η εν λόγω κοινωνική συμπεριφορά θεσπίζεται από την νεαρή-προσχολική και παιδική ηλικία του ατόμου. Άρα, για να καλλιεργηθεί τέτοια κοινωνική αντίληψη και να απολάβει τα πολύπλευρα οφέλη της η κοινωνία, είναι σημαντικό να προωθηθούν και να υποστηριχτούν άμεσα αθλητικές και πολιτιστικές δράσεις για παιδιά και νέους από 5 έως 17 ετών.

Η οικονομική κρίση των τελευταίων χρόνων, αλλά επίσης και η πανδημική κρίση που πλήττει την χώρα από τον Μάρτιο 2020, δεν πρέπει να εμποδίσουν, αλλά να αποτελέσουν επιπλέον αφορμές για την άμεση ανανεωμένη και καινοτόμα παρέμβαση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να προωθήσει άμεσα και να υποστηρίξει την καλλιέργεια των αθλητικών και πολιτιστικών αξιών, προτείνοντας -σε όποια ισχύουσα συνθήκη- εφαρμόσιμες εκδοχές παρεμβάσεων αθλητικής-πολιτιστικής κοινωνικής πολιτικής.

Η διαπίστωση πως μεγάλο ποσοστό των κατοίκων του Δήμου Πειραιά δεν δύναται να καλύψει τα οικονομικά έξοδα που συνεπάγεται η συστηματική συμμετοχή σε αθλητικές-πολιτιστικές δραστηριότητες, δεν αφήνει πλέον κανένα άλλο περιθώριο. Κρίνεται επιτακτικό, με κάθε δυνατό τρόπο, να εκδοθούν το συντομότερο διατακτικές για συμμετοχή σε οργανωμένες αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες για παιδιά και νέους από 5 έως 17 ετών. Θα πρέπει άμεσα να υπάρξει κινητοποίηση και να θεσπιστούν κριτήρια και διαδικασίες, ώστε με συστηματικό τρόπο, να καταστεί δυνατή η πρόσβαση των παιδιών και των νέων σε οργανωμένες εκδοχές αθλητικών -πολιτιστικών δραστηριοτήτων, με απόλυτη προτεραιότητα στις οικογένειες με υψηλό δείκτη κοινωνικής ευαλωτότητας, όπως λ.χ. οι ωφελούμενοι ΤΕΒΑ.

Ο Δήμος Πειραιά, με την ιδιαίτερη παράδοση που έχει να προσεγγίζει και να αγκαλιάζει τους πολίτες του, μπορεί να σταθεί αρωγός στην σημερινή κρίσιμη περίσταση. Ο τοπική αυτοδιοίκηση που πάντα μεριμνά για τους πιο ευάλωτους, καλείται να σταθεί δίπλα σε εκείνους τους πολίτες έχουν πληγεί περισσότερο και, με αυτό τον τρόπο, να συμβάλει στην καταπολέμηση των κοινωνικών αντιξοοτήτων και των συνεπαγόμενων κοινωνικών διακρίσεων.

Ο Δήμος Πειραιά έχει να λαμβάνει μόνο οφέλη υποστηρίζοντας δράσεις που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Ο Δήμος Πειραιά με αυτόν τον τρόπο θα δημιουργήσει και θα δώσει ευκαιρίες σε πολίτες κοινωνικά αποκλεισμένους. Η δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν πρέπει να αφορά μόνο την αντιμετώπιση παγιωμένων κοινωνικών φαινομένων αλλά συνίσταται στην έγκαιρη διάγνωση ή πρόβλεψη τους και στην διεξαγωγή παρεμβάσεων και πολιτικών πρόληψης. Η πρωτογενής παρέμβαση είναι αυτή που θα οδηγήσει στον περιορισμό δευτερογενών παρεμβάσεων μελλοντικά. Η προώθηση των αθλητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων, αποτελεί μέσο προστασίας και μέσο τόνωσης της κοινωνικής συνοχής. Ειδικά η προώθηση του μαζικού αθλητισμού, αποτελεί μία εγγυημένη μακροπρόθεσμα στρατηγική. Η σωματική άσκηση και ο αθλητισμός δεν νοείται ως πολυτέλεια, αλλά ως απαραίτητη συστηματική πρακτική, ως ευχαριστιακός τρόπος ζωής, ως μέσον κοινωνικής και πολιτιστικής ένταξης που διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή.

Ο Δήμος Πειραιά οφείλει να αναγνωρίσει την αναγκαιότητα παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης για την παροχή δυνατότητας σωματικής άσκησης σε όλους τους ανήλικους δημότες και κατοίκους της πόλης και ειδικότερα στα ανήλικα μέλη των ευάλωτα κοινωνικά οικογενειών. Ο Δήμος Πειραιά οφείλει να προωθήσει στρατηγικές ενδυνάμωσης των παιδιών και των νέων του, οφείλει να τους χαράξει και να τους εξασφαλίσει ένα ευοίωνο μέλλον!

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

-Διαδικτυακές πηγές προσβάσιμες κατά τον Ιανουάριο 2021-

- American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
<https://www.aacap.org>
- American College of Sports Medicine
<https://journals.lww.com/acsm-csmr/pages/default.aspx>
https://journals.lww.com/acsm-csmr/FullText/2020/08000/ACSM_Call_to_Action_Statement_COVID_19.8.aspx
- Australian Government
https://www.sportaus.gov.au/_data/assets/pdf_file/0005/677894/Sport_2030_-_National_Sport_Plan_-_2018.pdf
- Australian Institute of health and Welfare
<https://www.aihw.gov.au>
<https://www.aihw.gov.au/reports/children-youth/australias-children/contents/health/overweight-and-obesity>
- British Journal of Sport Medicine
<https://bjsm.bmj.com/content/early/2020/11/16/bjsports-2020-103288> : Watson, A. & Scott Koontz J., Youth sports in the wake of COVID-19: a call for change, British Journal of Sport Medicine, November 2020.
- Cambridge Engage
<https://www.cambridge.org/engage/coe/public-dashboard>
<https://www.cambridge.org/engage/coe/article-details/5eb2056d7a31fc00183d05db>
- Child Fund
<https://www.childfund.org>
<https://www.childfund.org/Content/NewsDetail/2147488955/>
- FELICIANO, R.L.A., (2018), The three-dimension model for grassroots sport: An opportunity to transform coaches professional practice with the use of Olympic Values Education Program in Puerto Rico, Rio 2016 Olympic Games Second Anniversary Special Edition. Olympic Studies Forum, 2-3 October 2018. Federal

University of Espírito Santo, (Vitória - Espírito Santo), Brazil, JOURNAL OF HUMAN SPORT & EXERCISE ISSN 1988-5202 © Faculty of Education. University of Alicante, doi:10.14198/jhse.2019.14.Proc3.06, https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/93410/1/JHSE_14_Proc3_06.pdf

- First Five Years
<https://www.firstfiveyears.org.au>
<https://www.firstfiveyears.org.au/child-development/the-benefits-of-active-play-for-children>
- Government of Western Australia
<https://www.dlgsc.wa.gov.au/sport-and-recreation/benefits-to-the-community>
- Grassroots sport
<https://www.grassrootssc.com.au/>
- Health Direct Australia
<https://www.healthdirect.gov.au>
<https://www.healthdirect.gov.au/developing-life-skills-through-sports>
- Human Kinetics Journals
<https://journals.humankinetics.com/view/journals/ijsc/13/3/article-p313.xml?content=fullHtml-6977> : Sanderson, J. & Brown, K., (2020) COVID-19 and Youth Sports: Psychological, Developmental, and Economic Impacts, in International Journal of Sport Communication, DOI: <https://doi.org/10.1123/ijsc.2020-0236>
- Imp off
<https://impoff.com>
<https://impoff.com/importance-of-sports/>
- International Olympic Committee
https://stillmed.olympic.org/Documents/IOC_Executive_Boards_and_Sessions/IOC_Sessions/127_Session_Monaco_2014/127th_IOC_Session_Speech_Opening_Ceremony_President_Bach-English.pdf
- Speech by IOC President Thomas Bach on the occasion of the Opening Ceremony, 127th IOC Session, Monaco, 7 December 2014, Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations, International Olympic Committee.

- MedNet
<http://mednet.gr>
<http://mednet.gr/archives/2019-4/pdf/526.pdf>
- National Center for Biotechnology Information
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK201501/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4061837/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7273266/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7205734/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3093145/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6009074/>
- Parliament of Australia
https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/Senate/Environment_and_Communications/Completed_inquiries/2004-07/womeninsport/report/c03
- Plos One
<https://journals.plos.org/plosone/>
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0134804>
- Rand Corporation
<https://www.rand.org>
<https://www.rand.org/news/press/2019/07/18.html>
- Research Gate
<https://www.researchgate.net>
<https://www.researchgate.net/search/publication?q=brain%20and%20alcohol%20in%20adolescent>
<https://www.researchgate.net/search/publication?q=brain+and+alcohol+in+adolescent>
https://www.researchgate.net/publication/259630322_Adolescent_Alcohol_Use_Risks_and_Consequences
<https://www.researchgate.net/search?q=adolescent%20cannabis%20use>
- Sage Journals
<https://journals.sagepub.com>
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1012690213507718>
- Scielosp

<https://www.scielosp.org>
<https://www.scielosp.org/article/bwho/2004.v82n7/556-556/en/>

- Science Direct
<https://www.sciencedirect.com>
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S074937971300175X>
- Sport&Development
<https://www.sportanddev.org/en>
- Sport & Recreation
<https://www.sportandrecreation.org.uk/pages/grassrootsguide>
- SportsRec
<https://www.sportsrec.com>
<https://www.sportsrec.com/8127260/what-is-the-importance-of-sports-in-our-lives>
- Springer Link
<https://link.springer.com>
<https://link.springer.com/article/10.1007/s40318-020-00174-8>
- The Atlantic
<https://www.theatlantic.com/world/>
- United Nations
<https://www.un.org/development/desa/dspd/>
<https://www.un.org/development/desa/dspd/2020/05/covid-19-sport/>
- U.S.A. Department of Health and Human Services
<https://www.hhs.gov>
<https://www.hhs.gov/surgeongeneral/reports-and-publications/physical-activity-nutrition/index.html>
<https://www.hhs.gov/sites/default/files/2018-annual-report.pdf>
- Winnicott, D. W.
<https://www.psychology.gr/diasimoi-psychologoi/1677-donald-winnicott.html>
https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=zpNXDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT5&dq=donald+winnicott+theory&ots=LsCh8D6GPv&sig=9u41jLLs_rx8QGEEnGJSOv8V1QAM&redir_esc=y#v=onepage&q=donald%20winnicott%20theory&f=false

- Wikipedia

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_de_Coubertin

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%AC%CF%82> (Πειραιάς πληθυσμός)

Berger, Pargman, & Weinberg, 2007 in -

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

- Aftodioikisi.gr

<https://www.aftodioikisi.gr/ota/perifereies/athlitikos-organismos-nomarxias-peiraia/>

- Γραφείο Φυσικής Αγωγής Πειραιά

<http://dide-peiraia.att.sch.gr/fysagogi/Keimena/Prokiriksis/TAD,Sports,%20Gymnasium..pdf>

- Γενική Γραμματεία Αθλητισμού

<https://gga.gov.gr/athlitosmos>

<https://gss.gov.gr/athlitosmos>

<https://gga.gov.gr/grafeio-typou/deltia-typou/3236-2021-01-15-13-33-03> : Δελτίο Τύπου Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Γραφείο Τύπου 15/1/2021.

<https://gga.gov.gr/component/content/article/278-covid/2981-covid19-sports>

https://gga.gov.gr/images/odigies_athlitosmos_lockdown_25_01_2021.pdf : Διευκρινιστικές οδηγίες για την άθληση στον σύνολο της Επικράτειας υπό το

καθεστώς ειδικών περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID 19, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, 25/01/2021.

- Δήμος Πειραιά
<https://piraeus.gov.gr/2020/11/02/kleinoun-oi-athlitikes-egkatastaseis-tou-oran-2/>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Κοινοβούλιο
https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/hlg-grassroots-final_en.pdf : Report to Commissioner Tibor Navracsics, 'Grassroots Sport - Shaping Europe', High Level Group on Grassroots Sport, June 2016, Commission Européenne.

https://ec.europa.eu/sport/news/mapping-study-measuring-economic-impact-covid-19-sport-sector-eu_en : Mapping study on measuring the economic impact of COVID-19 on the sport sector in the EU. Published 27 November 2020, European Union 2020

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-9-2020-002411_EL.html : Frankowski, T. (PPE) & Tarabella, M. (S&D) & Zagorakis, Th. (PPE) & Beghin, T. (NI), (April 2020). Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις, Θέμα: Ο αντίκτυπος της πανδημίας του COVID-19 στον χώρο του αθλητισμού, Ερώτηση προτεραιότητας με αίτημα γραπτής απάντησης P-002411/2020 προς την Επιτροπή.

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/O-9-2020-000074_EL.html : Verheyen, S. (εξ ονόματος της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας), (November 2020). Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις, Θέμα: Ο αντίκτυπος της COVID-19 στους νέους και στον αθλητισμό, (Λήξη προθεσμίας: 21/02/2021).
- Κοινωνική (Εφημερίδα)
<https://koinoniki.gr/2020/05/dimos-keratsiniou-drapetsonas-gymnastiki-sta-parka/>
- Μουσικό Σχολείο Πειραιά
<https://gym-mous-peiraia.att.sch.gr/%cf%84%ce%bf-%cf%83%cf%87%ce%bf%ce%bb%ce%b5%ce%af%ce%bf/>
- Τα Νέα (Εφημερίδα)
<https://www.tanea.gr/2020/04/03/greece/dimos-peiraia-vinteo-me-askiseis-gia-gymnastiki-sto-spiti/>

- Νομαρχία Πειραιά
<http://www.nomarhiapeiraia.gr>
<http://www.nomarhiapeiraia.gr/athlitikos-organismos/>
- Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού Νεολαίας Δήμου Πειραιά
<https://www.opanpireas.gr>
<https://www.opanpireas.gr/opan/>
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
<https://www.who.int>
<https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>
<https://www.who.int/publications/cra/chapters/volume1/0729-0882.pdf>
https://www.who.int/health-topics/physical-activity#tab=tab_3
https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0013/243301/Greece-WHO-Country-Profile.pdf
- Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους
<http://teba.eiead.gr/%cf%80%cf%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1/>
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
<https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/structure.aspx>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική:

Γαργαλιάνος, Δ. & Γκανάτσιος Γ., (2015). Ο Αθλητισμός στην τοπική αυτοδιοίκηση, εκδ. Χαραλάμπους, Αθήνα.

Δογάνης Γ., (2019). Αθλητική Ψυχολογία: επιστημονική τεκμηρίωση και εφαρμογές, Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

Λαμπροπούλου, Μ., (2018). Επικοινωνιακή Στρατηγική Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ Βαθμού. Μελέτη Περίπτωσης: Ο Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος (ΔΟΠΑΠ) Παπάγου-Χολαργού.

Μπαλάσκα, Π., (2013). Αθλητισμός αναψυχής σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης: παράγοντες ανάπτυξης και στρατηγικές προώθησης των προγραμμάτων. (Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού).

Νικολαΐδου, Σ., Μαυρομάτης, Γ., Υφαντίδου, Γ., Κώστα, Γ., Γιαλαμάς, Β., Αγωγής, Τ.Ε.Φ. Αθλητισμού, Δ.Π.Θ., (2014). Προσέγγιση των Τύπων Οργάνωσης των Δημοτικών Αθλητικών Οργανισμών. Θεσσαλονίκη.

Παπαδημητρίου, Δ., (2005). Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων. Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Παπαευθυμίου, Ε. (1985). Ο αθλητισμός στην ελληνική πραγματικότητα: Μια ακόμα προσπάθεια παρέμβασης στη διαμόρφωση συνείδησης της νεολαίας, Πρακτικά συμποσίου με θέμα τον Αθλητισμό /Αρχαία Ολυμπία (7 και 8 Σεπτ. 1985), Οδηγητής, Αθήνα.

Σπανού, Α., (2015). Αθλητισμός και τοπική αυτοδιοίκηση. Μελέτη περίπτωσης του δήμου Στροβόλου.

Στέλλα, Α., (2016). Συνθήκες και προϋποθέσεις ανάπτυξης του Αθλητισμού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία στο Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Σπάρτη.

Τύμη, Ι., (2018). Η Κοινωνική Πολιτική των Δήμων μέσα από την αθλητική ανάπτυξη: Συγκριτική μελέτη των Δήμων Κορδελιού Ευόσμου, Αμπελοκήπων Μενεμένης, Παύλου Μελά.

Χατζηπαύλου, Ε., (2015). Αθλητισμός και τοπική αυτοδιοίκηση-Μελέτη περίπτωσης δήμου Αιγάλεω.

Ξένη:

Davies, F.M., Foxall, G.R., (2011). Involvement in sport and intention to consume alcohol: An exploratory study of UK adolescents. *Journal of Applied Social Psychology* 41

Dishion, T.J., McMahon, R.J., (1998). Parental monitoring and the prevention of child and adolescent problem behavior: A conceptual and empirical formulation. *Clinical Child and Family Psychology Review*.

Mangan, J.A., (2013). *The cultural bond: sport, empire, society*. Routledge.

Συνεντεύξεις:

Λεμονής, Ν. (2021) : Συνεντεύξεις με τον κο Νίκο Γ. Λεμονή – MSc Αθλητικής Παιδαγωγικής- Προπονητή Ποδοσφαίρου, 4/1/2021 και 26/1/2021 -Αθήνα, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου.

Μίχαλος, Α. (2021): Συνέντευξη με τον κο Αυγουστίνο Μίχαλο - καθηγητή φυσικής αγωγής, 10/1/2021- Αθήνα, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου.

Φωκά, Ε. (2021): Συνέντευξη με την κα Έλλη Φωκά, Executive Master's στην Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών, 18/01/2021, από Α.-Δ. Στεργιοπούλου.

*